

Republika Hrvatska

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

**DRUGO, TREĆE I ČETVRTO PERIODIČKO IZVJEŠĆE
REPUBLIKE HRVATSKE PREMA
KONVENCIJI O PRAVIMA OSOBA S INVALIDITETOM**

rujan 2021.

Sadržaj

Kratice	2
Uvod	3
Svrha i opće obveze (članci 1. - 4.)	3
Specifična prava (članci 5. - 30.)	6
Jednakost i nediskriminacija (čl. 5.)	6
Žene s invaliditetom (čl. 6.)	6
Djeca s teškoćama u razvoju (čl. 7.)	7
Podizanje svijesti (čl. 8.)	9
Pristupačnost (čl. 9.)	10
Rizične situacije i humanitarna krizna stanja (čl. 11.)	12
Jednakost pred zakonom (čl. 12.)	14
Pristup pravosuđu (čl. 13.)	17
Osobna sloboda i sigurnost (čl. 14.)	18
Sloboda od mučenja ili okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg ponašanja ili kažnjavanja (čl. 15.)	19
Sloboda od izrabljivanja, nasilja i zlostavljanja (čl. 16.)	20
Zaštita osobnog integriteta osobe (čl. 17.)	22
Neovisno življenje i uključenost u zajednicu (čl. 19.)	22
Poštivanje doma i obitelji (čl. 23.)	26
Obrazovanje (čl. 24.)	27
Zdravlje, osposobljavanje i rehabilitacija (čl.25.)	29
Rad i zapošljavanje (čl. 27.)	30
Primjereni životni standardi i socijalna zaštita (čl. 28.)	33
Sudjelovanje u političkom i javnom životu (čl. 29.)	36
Sudjelovanje u kulturnom životu, rekreaciji, razonodi i sportu (čl. 30.)	37
Specifične obaveze (članci 31.-33.)	39
Statistika i prikupljanje podataka (čl.31.)	39
Međunarodna suradnja (čl. 32.)	39
Nacionalna provedba i praćenje (čl. 33.)	40
Prilozi	41
Dodatak: Pitanja odbora za prava osoba s invaliditetom ujedinjenih naroda	135

Kratice

DIP	Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske
ESI fondovi	Europski strukturni investicijski fondovi
ESF	Europski socijalni fond
HRT	Hrvatska radiotelevizija
HRVI	Hrvatski ratni vojni invalidi iz Domovinskog rata
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZJZ	Hrvatski zavod za javno zdravstvo
JLP(R)S	Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
KPOSI	Konvencija o pravima osoba s invaliditetom
KZ	Kazneni zakon
Nacionalna strategija 2017.-2020.	Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom 2017.-2020.
OPKK	Operativni program Konkurentnost i kohezija
OPULJP	Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali
PZ	Prekršajni zakon
RH	Republika Hrvatska
UOSI	Udruga osoba s invaliditetom
ZKP	Zakon o kaznenom postupku
ZOSI	Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
ZZODS	Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama

Uvod

(1) Republika Hrvatska kao država stranka KPOSI, podnijela je 2011. godine Odboru za prava osoba s invaliditetom UN-a (dalje Odbor) Inicijalno izvješće o provedbi KPOSI, te je dostavila odgovore i na dodatna pitanja Odbora u studenom 2014. godine. Izaslanstvo RH je u ožujku 2015. godine predstavilo Inicijalno izvješće o provedbi KPOSI-e pred Odborom u Ženevi kojom prilikom su razmotreni izazovi na području ostvarivanja zaštite prava osoba s invaliditetom ali i postignuća.

(2) Uzimajući u obzir navedeno, odgovori na dostavljenu listu pitanja obuhvaćaju vremensko razdoblje od 2015. do 2021. godine.

(3) Za navedeni period važno je istaknuti da je Vlada RH donijela Nacionalnu strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine - nacionalni strateški dokument u kojem je kroz 16 područja djelovanja u najvećoj mogućoj mjeri implementirana KPOSI. U svrhu provedbe i praćenja provedbe mjera navedene strategije u tijelima državne uprave i JLP(R)S imenovani su koordinatori. Redovito su se izrađivala godišnja izvješća o provedbi mjera navedenog strateškog dokumenta, temeljem kojeg je 2021. godine izrađena i sveobuhvatna analiza za razdoblje od 2017. do 2020. Analizom su utvrđene srednjoročne razvojne potrebe i potencijali, što je činilo osnovu za izradu novog strateškog okvira za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine koji je u završnoj fazi izrade, a kojim je cilj i nadalje poticati stvaranje uvjeta za stvaranje inkluzivne zajednice.

Svrha i opće obveze (članci 1. - 4.)

Pitanje 1a)

(4) S ciljem implementacije odredbi Ugovora iz Marakeša, odnosno sukladno Direktivi (EU) 2017/1564 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. rujna 2017. o određenim dopuštenim upotrebama određenih djela i drugih predmeta zaštite koji su zaštićeni autorskim pravom i srodnim pravima u korist osoba koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima i izmjeni Direktive 2001/29/EZ o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL L 242, 20.09.2017.), 2018. godine donesene su izmjene Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima. Uz postojeću iznimku o korištenju autorskih djela za potrebe osoba s invaliditetom, uvedena je posebna iznimka s ciljem olakšanja prilagodbe tiskanih djela i drugih sadržaja zaštićenih autorskim pravom i srodnim pravima u formate prilagođene potrebama slijepih osoba, osoba s oštećenjem vida ili drugim poteškoćama zbog kojih se ne mogu služiti tiskom.

(5) Tijekom 2019. godine izvršeno je mapiranje usklađenosti nacionalnih propisa s KPOSI, a isto je javno dostupno u okviru Izvješća o provedbi Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine za 2019. godinu. Više u prilogu 1.

(6) S ciljem jačanja kapaciteta za praćenje i provedbu mjera Nacionalne strategije 2017.-2020., 2019. godine je organizirano 5 regionalnih radionica s predstavnicima općina, gradova i županija, te ustanovama, udrugama i drugim dionicima koji rade u području zaštite i unapređenja prava osoba s invaliditetom.

Pitanje 1b)

(7) S ciljem educiranja stručnjaka o važnosti uklanjanja građevinskih i drugih prepreka, uzimajući u obzir uvođenje i primjenu načela Univerzalnog dizajna, predstavnici ministarstva nadležnog za graditeljstvo održali su od 2015. godine do danas niz prezentacija, radionica i izlaganja kako bi doprinijeli podizanju svijesti o potrebi osiguranja pristupačnosti građevina, prostorima, informacijskim i komunikacijskim uslugama.

(8) Zdravstvene ustanove kontinuirano, sukladno potrebama i mogućnostima investiraju sredstva i poduzimaju mjere radi uklanjanja građevinskih prepreka, za osiguravanje informacijske podrške te za nabavu medicinske opreme za potrebe osoba s invaliditetom. O istom, zdravstvene ustanove podnose godišnja izvješća Ministarstvu zdravstva.

(9) JLP(R)S u okviru izvještavanja o provedbi mjera Nacionalne strategije 2017.-2020., izvještavaju o poduzetim radnjama za osiguravanje pristupačnosti odgojno-obrazovnih ustanova, igrališta i sportskih terena te prilagodbi prijevoza, a godišnja izvješća javno su objavljena.

Pitanje 1c)

(10) Ured za udruge Vlade RH je od 2015. do 2020. objavio ukupno četiri Izvješća o financiranju projekata i programa organizacija civilnog društva. Prema navedenim izvješćima u razdoblju od 2015. do 2018. godine za programe i projekte UOSI osigurano je i utrošeno ukupno 420.373.216,56 kn (cca 55.312.265,30 EUR) od čega 332.244.412,44 kn za programe i projekte UOSI gdje su osobe s invaliditetom sudjelovale kao izravna korisnička skupine, te 88.128.804,12 kn za programe i projekte UOSI gdje su osobe s invaliditetom sudjelovale kao neizravna korisnička skupina. Navedeni programi i projekti udruga osoba s invaliditetom financirali su se iz različitih izvora što uključuje: sredstva iz proračuna općina, gradova i županija, iz državnog proračuna, iz dijela prihoda od igara na sreću, iz EU fondova, iz prihoda trgovačkih društava u vlasništvu RH i jedinica lokalne samouprave, iz dijela prihoda turističkih zajednica, iz prihoda javnog visokog učilišta, ostali prihodi za posebne namjene, iz dijela prihoda od HRT pristojbe, sredstva javnih ustanova i zaklada, iz prihoda lučkih uprava, iz naknade za zaštitu okoliša, iz naknade za uporabu javnih cesta. Izvješća o financiranju projekata i programa organizacija civilnog društva u kojima su navedeni i podaci o financiranju projekata i programa organizacija civilnoga društva osoba s invaliditetom koje djeluju na nacionalnoj i lokalnoj razini, objavljena su na mrežnoj stranici Ureda: <https://udruge.gov.hr/financiranje-programa-i-projekata-udruga-iz-javnih-izvora/2772>.

(11) Ured za udruge je od 2015. do 2020. godine objavio sedam poziva na dodjelu bespovratnih sredstava iz ESF-a te dva poziva iz Švicarsko-hrvatskog programa suradnje. Na navedene pozive mogle su se prijaviti i UOSI. Također, Ured od 2011. godine raspisuje Javni poziv za podnošenje prijave za sufinanciranje projekata organizacija civilnoga društva ugovorenih u okviru programa EU s ciljem pomoći korisnicima EU projekata u sufinanciranju vlastitog financijskog udjela koje udruge zbog svog neprofitnog djelovanja često ne mogu podmiriti. Ovaj Poziv je i vrlo važan instrument za povlačenje sredstava iz EU fondova na razini cijele RH. Ovim aktivnostima nastoji se doprinijeti i nesmetanom djelovanju organizacija civilnog društva, uključujući i djelovanje UOSI. Naime, jedna od najvećih prepreka s kojom se brojne organizacije civilnoga društva susreću u provedbi EU projekata vezana je uz sufinanciranje jer

dio sredstava na pojedinom projektu treba osigurati korisnik. U razdoblju od 2015. do 2020. godine ukupno je 13 UOSI ostvarilo sufinanciranje u ukupnom iznosu od 163.808,41 EUR.

(12) Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva svake godine raspisuje natječaj za dodjelu institucionalne podrške stabilizaciji i/ili razvoju UOSI koje djeluju na lokalnoj razini. Pored navedenog, tijela državne uprave u okviru dodjele financijskih sredstva za projekte i programe udruga putem javnih poziva, pored sredstava za aktivnosti, u određenom udjelu osiguravaju i sredstva za institucionalnu potporu udruga.

Pitanje 2

(13) Najveći pomaci na ovom području su napravljeni na području disagregiranog prikupljanja podataka, a aktivnosti koje provodi Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina pokazale su se kao primjer dobre prakse Vijeća Europe i Agencije EU za ljudska prava (FRA).

(14) Važan iskorak je napravio HZJZ izradom publikacije „Javnozdravstveni pokazatelji zdravlja Roma u Republici Hrvatskoj temeljem podataka javnozdravstvenih baza i registara“. Prema podacima Hrvatskog registra osoba s invaliditetom, svibanj 2019. godine, ukupno je u RH 3.322 osobe (51,5% muškaraca, 49,5% žena) pripadnika romske manjine što čini 0,6% u populaciji osoba s invaliditetom. Najčešći uzroci tjelesnih oštećenja organizma kod pripadnika romske manjine pripadaju skupini oštećenja središnjeg živčanog i lokomotornog sustava (57%).

(15) Nacionalna strategija za uključivanje Roma od 2013. do 2020. godine posvetila je posebnu pozornost pripadnicima romske nacionalne manjine s invaliditetom kroz dva posebna cilja usmjerena na zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb. Postignuti rezultati prate se kroz izvješća o provedbi Nacionalne strategije, a detaljnije u prilogu 2.

(16) Evaluacija navedene Nacionalne strategije (2014.) bila je temelj za istraživanje baznih podataka projekta „Prikupljanje i praćenje baznih podataka za učinkovitu provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma“ Više o istraživanju u prilogu 3.

(17) Primjeri aktivnosti civilnog društva su natječaj UZUVRH „Podrška programima OCD-a u području zagovaranja i motivacije za društveno isključene skupine“ IV. Komponente IPA-a programa “Razvoj ljudskih potencijala“ u sklopu kojeg je 11 organizacija civilnoga društva potpisalo ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte čije su aktivnosti bile usmjerene na poticanje zapošljavanja mladih i osoba s invaliditetom te sudjelovanje ranjivih skupina u procesima odlučivanja i promicanje društvene uključenosti, s posebnim naglaskom na slabije razvijena područja te otoke. Vrijednost ugovorenih projekata koji su provedeni tijekom 2016. godine bila je veća od 10 milijuna kuna.

(18) Tijekom 2018. godine u provedbi je bilo pet otvorenih Poziva financiranih sredstvima ESF-a osobito relevantnih za pripadnike romske nacionalne manjine: Širenje usluge osobne asistencije; Podrška socijalnom uključivanju i zapošljavanju marginaliziranih skupina; Podrška programima usmjerenim mladima – faza I; Uključivanje djece i mladih u riziku od socijalne isključenosti te osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju kroz šport te Unaprjeđenje usluga za djecu u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

(19) Radi provođenja mjera za osposobljavanje osoblja uključenog u upravljanje i kontrolu ESI fondova na području zakonodavstva Europske unije koje se odnosi na antidiskriminaciju, ravnopravnost spolova i prava osoba s invaliditetom, Radna skupina je osmislila edukaciju pod

nazivom „Antidiskriminacija, ravnopravnost spolova i primjena KPOSI u ESI fondovima“ koja obuhvaća osnovne principe ovih triju općih ex-ante uvjeta, kao i praktične primjere kako prepoznati i boriti se protiv diskriminacije. U provedbi edukacije sudjeluju predstavnici Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Ureda pučke pravobraniteljice, Ureda za ravnopravnost spolova i ministarstva nadležnog za socijalnu skrb, dok su uvod i poveznicu s ESI fondovima izradili i predaju predstavnici upravljačkih tijela OPKK-a i OPULJP-a. Planiranje i provedba edukacija organizirani su u suradnji s Državnom školom za javnu upravu s kojom je Sporazum o suradnji sklopljen 2015. godine te se od tada redovito provodi ovaj program.

Specifična prava (članci 5. - 30.)

Jednakost i nediskriminacija (čl. 5.)

Pitanje 3

(20) Podaci Ministarstva pravosuđa i uprave o slučajevima diskriminacije na osnovi invaliditeta te po područjima javnog života u kojima je došlo do diskriminacije na osnovi invaliditeta nalaze se u tablicama u prilogima 4-8.

(21) U odnosu na kazneno djelo povrede ravnopravnosti (čl. 125. KZ) zbog invaliditeta nije bilo riješenih predmeta.

(22) Zločin iz mržnje, sukladno Kaznenom zakonu, predstavlja kazneno djelo počinjeno između ostalog i zbog invaliditeta. Godine 2019. registrirana su dva slučaja zločina iz mržnje nad osobama s invaliditetom koje je počinio isti počinitelj (u više navrata je podnosio neutemeljena izvješća državnim tijelima, inspekcijskim službama i tijelima lokalne samouprave te iskazivao nasilno ponašanje i prijetnje s ciljem poricanja prava osoba s mentalnim oštećenjem na život u zajednici). Također je prijavljen za kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju iz Kaznenog zakona jer je osobno i putem tiska u više navrata poticao na mržnju i netrpeljivost prema osobama s mentalnim oštećenjem.

(23) U sklopu obuka na Policijskoj akademiji, policijski službenici kroz redovite programe na svim obrazovnim razinama (temeljnoj, visokoškolskoj i cjeloživotnoj) stječu znanja i vještine o primjeni policijskih ovlasti i vođenju kriminalističkih istraga u vezi s diskriminacijom osoba s invaliditetom, pravilnoj komunikaciji s osobama s invaliditetom i primjeni policijskih ovlasti u odnosu na sve ranjive i manjinske skupine.

Žene s invaliditetom (čl. 6)

Pitanje 4

(24) U tijeku je postupak izrade Nacionalnog plana za ravnopravnost spolova za razdoblje od 2021. do 2027. godine i pripadajućeg Akcijskog plana za razdoblje od 2021. do 2024. godine. Razdoblje koje obuhvaća plan podudara se s Europskim semestrom, a pripadajući akcijski planovi bit će usklađeni s nacionalnim izbornim ciklusima. Nacionalni plan će sadržavati dio koji prepoznaje ranjive skupine žena i druge ranjive skupine u društvu, uključujući žene s invaliditetom. Više o prethodnom dokumentu u prilogu 9.

(25) Ured za ravnopravnost spolova je od 2012. do 2016. godine sudjelovao s Mrežom žena s invaliditetom Saveza osoba s invaliditetom Hrvatske u Kampanji „Bijele vrpce“ - „16 dana ženskog aktivizma protiv rodno uvjetovanog nasilja“ koja je uključila niz aktivnosti osvještavanja građanstva.

(26) U cjelokupnom izvještajnom razdoblju Ured za ravnopravnost spolova je s ciljem informiranja, Savezu osoba s invaliditetom Hrvatske dostavio oko 600 raznih publikacija u izdanju Ureda. Više u prilogu 10.

(27) U 18 Akcijskih planova županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova uvrštene su mjere za unapređenje položaja žena s invaliditetom na lokalnoj razini.

(28) U novom Protokolu o postupanju u slučaju seksualnog nasilja koji usvojen 2018. godine posebna pozornost se posvetila pitanju prilagođenosti sustava zdravstva specifičnim potrebama žena s invaliditetom, kao i specifičnostima u protokolu postupanja koji obuhvaćaju osobe s mentalnim oštećenjima.

(29) Radi cjelovitog pristupa prevenciji i rješavanju nasilja nad ženama s invaliditetom, te identificiranju ranjivih grupa i njihovih specifičnih potreba, Ministarstvo unutarnjih poslova je pronašlo dodatna informatička rješenja za praćenje pojave nasilja u obitelji nad ženama s invaliditetom kao žrtvama kažnjivih djela. Na temelju odredbi Pravilnika o načinu provedbe pojedinačne procjene žrtve, policija je dužna provoditi pojedinačne procjene potreba osoba koje su žrtve kaznenog djela. Ističemo da procjena žrtava uzima u obzir osobne aspekte ranjivosti žrtava te se posebna pažnja usmjerava na identificiranje specifičnih potreba žrtve - osobe s invaliditetom i ostvarivanje njihovih prava.

Djeca s teškoćama u razvoju (čl. 7.)

Pitanje 5

(30) Broj djece do 18 godina koja koriste socijalnu uslugu smještaja je u 2019. godini smanjen za 46,71% u odnosu na 2015. godinu, dok je privremeni smještaj u navedenom razdoblju smanjen za 21,38%. Podaci o broju djece s teškoćama u razvoju, korisnika ostalih usluga iz sustava socijalne skrbi namijenjenih prevenciji institucionalizacije nalaze se u prilogu 11.

(31) Razvijanje mreže izvaninstitucijskih usluga za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom, uzima u obzir potrebu osiguranja regionalne dostupnosti, a osigurava se i u partnerstvu s organizacijama civilnog društva. Više podataka o financiranju trogodišnjih programa u okviru javnog poziva „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga koje pružaju udruge“ je u odgovoru na pitanje 20c).

(32) Zakon o udomiteljstvu (2019) donesen je s ciljem poboljšanja kvalitete usluge skrbi u udomiteljskim obiteljima te povećanja broja udomiteljskih obitelji i regionalne ravnomjernosti usluge što pridonosi deinstitucionalizaciji i prevenciji institucionalizacije djece i odraslih osoba. Više o Zakonu te izmjenama i dopunama Zakona koje su u pripremi u prilogu 12.

(33) U svrhu promicanja udomiteljstva provodila se kampanja „Svako dijete treba obitelj“ u suradnji s Uredom UNICEF-a za Hrvatsku, za čijeg je trajanja od kolovoza 2018. godine do listopada 2019. godine ostvaren kontakt s 151 potencijalnom udomiteljskom obitelji. U suradnji s Uredom UNICEF-a za Hrvatsku i Zakladom „Hrvatska za djecu“ kroz Humanitarnu akciju

„Mliječna staza“, 2019. godine prikupljena su sredstva za nabavku dječje opreme za 123 djece do 3. godine života koja žive u udomiteljskim obiteljima.

Pitanje 6

(34) Postupanje nadležnih tijela u zaštiti djeteta temelji se na načelima propisanim Obiteljskim zakonom: solidarnosti, uzajamnoga poštovanja i pomaganja svih članova obitelji, prvenstvene zaštite dobrobiti i prava djeteta, prvenstvenoga prava roditelja da skrbe o djetetu, dužnosti nadležnih tijela da im se pruža pomoć i intervenira samo u slučaju potrebe te razmjerne i najblaže intervencije u obiteljski život. Sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi pored socijalnih usluga koje su pojašnjenje u odgovoru na pitanje 22, djeca s teškoćama u razvoju imaju pravo i na usluge rane intervencije, psihosocijalne podrške, pomoći pri uključivanju u programe odgoja i redovitog obrazovanja (integracije) i boravka. Kroz navedene usluge roditeljima se osigurava podrška u skrbi za djecu. Detaljniji podaci o pružanju usluge rane intervencije u sustavu socijalne skrbi se nalaze u prilogu 13.

(35) S ciljem donošenja nacionalnog strateškog plana za ranu intervenciju u djetinjstvu te praćenja njegove provedbe Vlada RH je 2019. godine osnovala Povjerenstvo za ranu intervenciju u djetinjstvu, a s ciljem osiguranja informacija o potrebama djece s teškoćama i njihovih obitelji, kvaliteti i dostupnosti usluga rane intervencije te identificiranja postojeće politike i zakonodavnog okvira te donošenja preporuka, UNICEF je izradio sveobuhvatnu „Analizu usluga rane intervencije u Hrvatskoj“.

(36) Ministarstvo nadležno za socijalnu skrb i Ured UNICEF-a za Hrvatsku su 2020. godine potpisali Memorandum o razumijevanju na pilotiranju Programa „Ostvarenje jamstva za svako dijete“ s ciljem osiguranja pristupa integriranim multidisciplinarnim, adekvatno financiranim uslugama podrške djeci iz Međimurske županije. Više u prilogu 14.

Pitanje 6a)

(37) U okviru Hrvatskog registra osoba s invaliditetom kojega vodi HZZJ rutinski se prate podaci o djeci s teškoćama u razvoju, pri čemu su obrade podataka moguće prema vrsti oštećenja, spolu i dobi. Redovito se godišnje podnosi izvješće Pravobraniteljici za djecu. Godišnja statistička izvješća ministarstva nadležnog za socijalnu skrb sadrže podatke o korisnicima u sustavu socijalne skrbi razvrstane po spolu i dobi, te vrsti oštećenja. Izvješća su javno dostupna.

Pitanje 6b)

(38) RH je prihvaćanjem UN Konvencije o pravima djeteta preuzela obvezu da svakom djetetu jamči prava propisana Konvencijom, a također ratificirala je Europsku konvenciju o ostvarivanju dječjih prava. Djeca s teškoćama u razvoju prepoznata su kao posebna skupina i u Nacionalnoj strategiji za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2020. godine. U tijeku je izrada novog Nacionalnog plana za prava djece u RH za razdoblje od 2021. do 2026. godine.

(39) U organizaciji Saveza društava „Naša djeca“ Hrvatske u razdoblju 2015.-2020. proglašeni su novi gradovi/općine-prijatelji djece čime se odrasle u gradovima i općinama motivira da potpunije ostvaruju prava i potrebe djece priznata u UN Konvenciji o pravima djeteta. Ministarstvo nadležno za socijalnu skrb pruža podršku inicijativama i aktivnostima koje

pridonose zaštiti i promociji prava djece, kao što je podupiranje dječje participacije kroz redovito objavljivanje Poziva za prijavu projekata i programa udruga usmjerenih podršci obitelji i promicanju i zaštiti prava djece.

Pitanje 6c)

(40) Godine 2003. donesena je tzv. „Sheratonska deklaracija“ koja podržava korištenje termina „osoba s invaliditetom“ i „dijete s teškoćama u razvoju“. Sam pojam „teškoća u razvoju“ povezuje teškoće i funkcionalne sposobnosti djeteta, odnosno pojam zbog interdisciplinarne povezanosti omogućuje da se ostvari najbolji mogući razvojni ishod djece s teškoćama u razvoju s obzirom da se radi o urođenim ili stečenim stanjima kojima je potreban stručni pristup kako bi se omogućio razvoj sačuvanih sposobnosti djeteta.

Podizanje svijesti (čl. 8.)

Pitanje 7a)

(41) U organizaciji Međunarodne organizacije socijalnog turizma - ISTO u Zagrebu je 2016. održan Svjetski kongres socijalnog turizma. Glavna tema Kongresa bila je Pokretanje turizma kroz uključivost u okviru koje se raspravljalo o pristupačnosti, socijalnoj politici kao pokretaču rasta domaćeg turizma, razvoja regije i održivog razvoja. Na Kongresu su sudjelovali predstavnici javnog i privatnog sektora, sveučilišta i međunarodnih organizacija iz 22 države s područja Sjeverne i Južne Amerike, Afrike i Europe.

(42) U cilju podizanja svijesti o socijalnoj inkluziji osoba s invaliditetom u turizmu, nadležno ministarstvo na natječajima za sufinanciranje projekata u turizmu dodatno boduje projekte koji uključuju elemente pristupačnosti, zapošljavaju osobe s invaliditetom, koji su usmjereni na osposobljavanje osoba s invaliditetom za rad u turizmu i slično, a kroz medijske istupe prezentira takve projekte/nositelje projekata. Isto Ministarstvo je uključeno u aktivnosti podizanja svijesti o socijalnom uključivanju osoba s invaliditetom i u svojstvu Posredničkog tijela razine 1 za OPULJP 2014.-2020. kroz promociju poziva koje raspisuje navedeno Ministarstvo. U razdoblju od 2016. do 2019. godine Ministarstvo je predstavilo svoje Pozive u okviru više različitih događanja na kojima su sudjelovala ukupno 883 sudionika.

(43) U 2017. godini objavljen je Poziv „Poboljšanje pristupa ranjivih skupina tržištu rada u sektoru turizma i ugostiteljstva“ kroz koji je planirano uključivanje 189 osoba s invaliditetom, te usavršavanje njihovih mentora/edukatora. Dodatno su bodovani prijavitelji koji u projekte uključuju osobe s invaliditetom. Druga faza navedenog Poziva planirana je u 2021. godini. U 2019. godini objavljen je Poziv „Uspostava regionalnih centara kompetentnosti u sektoru turizma i ugostiteljstva“ koji obuhvaća i promovira sudjelovanje osoba s invaliditetom i učenika s teškoćama u posebno pripremljenim i prilagođenim programima osposobljavanja.

(44) JLP(R)S provode niz aktivnosti koje pridonose općoj toleranciji, suzbijanju stereotipa i diskriminacije osoba s invaliditetom. Podaci su dostupni u izvješćima o provedbi Nacionalne strategije 2017. do 2020. godine koja su javno dostupna.

(45) U okviru održanih radionica opisanih u odgovoru na pitanje 1a) poseban naglasak stavljan je na važnost vertikalne i horizontalne koordinacije u provedbi mjera kao važnom preduvjetu uspostave modela ljudskih prava.

(46) Naglašavamo da provoditelji svih projekata i programa odobrenih kroz korištenje sredstava fondova EU imaju obvezu informirati javnosti o projektima (operacijama), odnosno osigurati vidljivosti tih programa i projekata koja uključuje kampanje, ali i sve druge oblike vidljivosti.

Pitanje 7b)

(47) HZJZ organizira edukacije o načinima ostvarivanja primjerenog kontakta s osobama s invaliditetom. Predavači su predstavnici udruga svih vrsta invaliditeta. Edukacije su do sada održane za djelatnike svih bolnica i Kliničkih bolničkih centara u Gradu Zagrebu, Kliničkog bolničkog centra Rijeka i ZOSI-a. Ovaj sadržaj je dio i nastavnog kurikulumu studija Sestrinstva u Zagrebu. HZJZ je u suradnji s Pravobraniteljicom za osobe s invaliditetom i udrugama koje skrbe za osobe s pojedinim vrstama invaliditeta objavio brošuru „Načini ostvarivanja primjerenog kontakta i specifičnosti zdravstvene skrbi za osobe s invaliditetom“, koja je dostupna na internetskim stranicama. Stručno usavršavanje zdravstvenih radnika obavlja se sukladno propisima o stručnom usavršavanju, kao i odredbama stručnih komora u vezi kontinuirane edukacije za svaku pojedinu djelatnost. Kontinuirana edukacija zdravstvenih radnika se provodi putem nadležnih komora, stručnih društava, zdravstvenih ustanova ili bilo kojeg drugog organizatora.

(48) Ministarstvo nadležno za socijalnu skrb kontinuirano održava edukacije stručnih radnika u sustavu socijalne skrbi s ciljem unapređenja rada s osobama s invaliditetom. Više u prilogu 15.

(49) Godine 2015. ravnateljstvo policije je usvojilo program prevencije imovinskog kriminala koji je predstavio projekt „Dan kao san“ kao model prevencije kriminala protiv starijih osoba i osoba s invaliditetom na području cijele RH. Navedeni projekt predstavlja inovativan i proaktivan pristup jačanju starijih osoba i osoba s invaliditetom kroz njihovu edukaciju o samozaštiti, a i sami su postavljeni u ulogu trenera koji obrazuju policijske službenike. Specifični ciljevi projekta su pomoći osobama s invaliditetom i starijim osobama da prepoznaju potencijalnu prijetnju te ih naučiti kako na nju odgovoriti, razvijati toleranciju kod djece i poboljšati informiranost policijskih službenika koji rade sa starijim osobama i osobama s invaliditetom.

Pitanje 7c)

(50) HRT kao javni medijski servis ima obavezu prilagođavati, proizvoditi, suproizvoditi i objavljivati programe osobama s invaliditetom i djeci s teškoćama u razvoju te poticati prevođenje programa na hrvatski znakovni jezik. Detaljnije o prilagodbi programa je izvješteno u odgovoru na pitanje 31a).

Pristupačnost (čl. 9.)

Pitanje 8a)

(51) Zakon o pristupačnosti stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora (2019.) predstavlja ispunjenje obveze transpozicije Direktive (EU) 2016/2102 Europskog parlamenta i Vijeća o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora (OJ L 327/1, 2. prosinca 2016.) kojom je definiran krug obveznika (tijela javnog sektora), njihove obveze u smislu ispunjavanja zahtjeva pristupačnosti i rok za prilagodbu.

Zakonom se utvrđuje obveza primjene zahtjeva pristupačnosti kroz 4 načela: mogućnost opažanja, operabilnost, razumljivost i stabilnost. Izrađene su Smjernice za osiguravanje digitalne pristupačnosti Hrvatske akademske i istraživačke mreže – CARNET.

(52) Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva, Povjerenik za informiranje, krovna nacionalna organizacija osoba s invaliditetom i Državna škola za javnu upravu poduzimaju mjere kako bi se olakšala primjena zahtjeva pristupačnosti, kontinuirano poduzimaju mjere aktivnosti kako bi se podigla svijest o važnosti objave digitalno pristupačnih sadržaja te provode edukativne programe za tijela javnog sektora radi učinkovite implementacije navedenih zahtjeva. Raspored tečajeva za pristupačnost Državne škole za javnu upravu na <https://www.dsju.hr/workshop-details/2453>.

Pitanje 8b)

(53) Poboljšanje pristupačnosti građevinama, prostoru, prijevozu, informacijskim i komunikacijskim uslugama za osobe s invaliditetom (horizontalna načela) integralni su dio Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“. Projektne aktivnosti moraju sadržavati specifične mjere kojima se pridonosi poboljšanju fizičke pristupačnosti osobama s invaliditetom u izgrađenim i rekonstruiranim objektima i nabavljenim vozilima.

(54) S ciljem uspješnije implementacije KPOSI u području pristupačnosti, pristupilo se izradi Nacrta prijedloga tehničkog propisa o pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti kao i izmjenama pojedinih odredbi zakona kojima se uređuje prostorno uređenje i gradnja, te podzakonskog propisa kojim se omogućuje gradnja bez građevinske dozvole, a u skladu s glavnim projektom.

(55) Od 2017. godine na temelju Zakona o gradnji i Zakona o prostornom uređenju omogućena je dogradnja vanjskog dizala na postojećoj zgradi neovisno o odredbama prostornog plana, te se površina tako izgrađenog vanjskog dizala ne uračunava u građevinsku (bruto) površinu.

(56) Pravilnikom o jednostavnim i dugim građevinama i radovima omogućeno je da se glavni projekt za ugradnju, odnosno izgradnju dizala na postojećoj zgradi ili građevnoj čestici postojeće zgrade može izraditi protivno prostornom planu. Prema istom Pravilniku, radovi na postojećoj zgradi ili građevnoj čestici postojeće zgrade kojima se ugrađuje, odnosno gradi dizalo mogu se izvoditi bez građevinske dozvole, a u skladu s glavnim projektom.

(57) Ministarstvo nadležno za graditeljstvo nadzire provedbu propisa za osiguravanje pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti kod gradnje novih i kod rekonstrukcije postojećih građevina te prikuplja podatke o implementaciji mjera pristupačnosti u postupcima izdavanja građevinskih i uporabnih dozvola. Zbog bržeg i jednostavnijeg praćenja i prikupljanja podataka pristupilo se novom načinu prikupljanja podataka putem jedinstvenog informatičkog sustava „eDozvola“ čija je primjena omogućena u upravnim odjelima županija, velikih gradova i gradova sjedišta županija, izuzev Grada Zagreba, koji koristi sustav „eDozvolaZG“. Više o sustavu „eDozvola“ u prilogu 16.

Više o poduzetim aktivnostima usmjerenim poboljšanju pristupačnosti građevinama iz područja nadležnosti Ministarstva turizma i sporta, Ministarstva hrvatskih branitelja i Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike u prilogu 17:

Pitanje 8c)

(58) S obzirom da su vremenom nastupile okolnosti koje su nadišle normativna rješenja iz Zakona o kretanju slijepe osobe uz pomoć psa vodiča (1998.) te pripadajućeg Pravilnika, 2019. godine je donesen Zakon o korištenju psa pomagača. Cilj Zakona bio je proširiti mogućnost pružanja definiranih usluga od strane drugih pravnih osoba čime će se korisnicima omogućiti lakša dostupnost u ostvarivanju usluge korištenja psa pomagača kroz bolju regionalnu zastupljenost pružatelja usluga te proširiti krug korisnika (uključiti i djecu s teškoćama u razvoju), a definiranjem procesa školovanja pasa i osposobljavanja korisnika, posebnom edukacijom osoba koje sudjeluju u procesu školovanja i njihovih prava za vrijeme školovanja pasa i osposobljavanja korisnika, posebice prava na posebne oznake kojima se dokazuje status, osigurati zaštitu osoba kojima se uključivanjem pasa pomagača i terapijskog psa olakšava svakodnevni život a terapijski i/ili rehabilitacijski postupci čine kvalitetnijima. Stupanjem na snagu Zakona uspostavljen je zakonodavni okvir obavljanja djelatnosti čiji je cilj bio ostvariv u vremenu od jedne godine od njegovog stupanja na snagu.

Pitanje 9

(59) Temeljem Odluke o prijevozu putnika u javnom prometu te u skladu s Pravilnikom o obavljanju prijevoza osoba s invaliditetom i Pravilnikom o obavljanju prijevoza djece s teškoćama u razvoju, koje je donio Grad Zagreb, pravo na korištenje usluge prijevoza specijaliziranim kombi vozilom Zagrebačkog električnog tramvaja ostvaruju korisnici koji se kreću pomoću invalidskih kolica i koji imaju prebivalište na području Grada Zagreba, a uz odobrenje Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom. Trenutno prijevoz obavlja 31 vozilo (18 za prijevoz odraslih osoba i 13 za djecu). U registru korisnika nalazi se ukupno 1.500 aktivnih korisnika koji ostvaruju pravo na specijalizirani stalni ili privremeni prijevoz.

Rizične situacije i humanitarna krizna stanja (čl. 11.)

Pitanje 10a)

(60) Osobe s invaliditetom u kriznim situacijama prepoznate su kao ranjiva skupina u Zakonu o sustavu civilne zaštite i Pravilniku o nositeljima, sadržaju i postupcima izrade planskih dokumenata u civilnoj zaštiti te načinu informiranja javnosti u postupku njihovog donošenja. U tijeku je izmjena i dopuna akta koja regulira multisektorske oblike pomoći osobama s invaliditetom na još detaljniji i sveobuhvatniji način. Sve aktivnosti osiguravaju nediskriminacijski tretman prema osobama s invaliditetom od strane sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite u postupcima u slučajevima katastrofa (prirodnih, tehničko-tehnoloških i u slučaju vojnih sukoba i humanitarnih kriza).

(61) JLP(R)S su za procjenu rizika od većih nesreća predvidjeli broj ili postotak osoba koje će se evakuirati s područja i razradili broj ili postotak osoba u kategoriji ranjivih skupina, uključujući i osobe s invaliditetom u svojim planovima civilne zaštite. Planski dokumenti sadrže uglavnom numeričke statističke pokazatelje o kategorijama stanovništva u svrhu planiranja evakuacije i zbrinjavanja u kriznim situacijama. Općine i gradovi su u planskim dokumentima razradili protokol koji sadrži evakuaciju i spašavanje određenih kategorija građana u riziku: starije i nemoćne osobe kao i osobe s invaliditetom i djecu s teškoćama u razvoju. Akcijski planovi civilne zaštite uzimaju u obzir svaku osobu s invaliditetom, ne grupe ili kategorije osoba s invaliditetom. Planovi također predviđaju evidenciju evakuiranih osoba kao i mjesta prijema i skrbi.

(62) Povjerenici civilne zaštite i koordinatori dio su operativnih snaga sustava civilne zaštite koji organiziraju zaštitu i spašavanje pripadnika osoba u riziku.

(63) O poduzetim aktivnostima ministarstva nadležnog za socijalnu skrb nakon potresa koji je pogodio RH 29. prosinca 2020. godine detaljnije u prilogu 18.

Pitanje 10b)

(64) Godine 2016. uvedena je mogućnost slanja SMS poruke direktno na jedinstveni europski broj za hitne slučajeve 112, ispunjavajući na taj način obveze u provedbi Direktive o univerzalnoj usluzi 2002/22/EC i Direktive o pravima građana 2009/136/EC. U RH je dostupna i usluga e-poziva. To je usluga automatskog obavješćavanja o prometnoj nesreći na broj 112 od strane vozila koja su opremljena s takvim sustavom. U prvoj polovici 2019. uvedena je mogućnost lociranja uređaja korisnika mobitela s kojeg je poslana SMS poruka na broj 112, kao i mogućnost SMS chata putem kojeg operater 112 i SMS pošiljatelj mogu uspostaviti komunikaciju.

(65) Godine 2020. Ministarstvo unutarnjih poslova pokrenulo je projekt „Sustav ranog upozoravanja i upravljanja krizama“. Cilj projekta je osnaživanje sustava upravljanja katastrofama na način da korisnici mobilnih uređaja u ugroženom području (uzrokovano potresima, poplavama, požarima itd.) dobiju SMS poruku o opasnostima koje im prijete i preporukama za djelovanje. Projekt će osigurati osobama s invaliditetom mogućnost pravovremenog odgovora na kriznu situaciju.

Pitanje 10c)

(66) Svake godine usvaja se Godišnji plan vježbi civilne zaštite. Vježbe su koncipirane na način da se obučavaju operativne snage sustava civilne zaštite kao i svi zaposlenici, rukovodeće osoblje i korisnici uključenih pravnih osoba i institucija. Operativne snage sustava civilne zaštite i hitne službe tijekom planiranja, provedbe i analize vježbi također uključuju osobe s invaliditetom. U srpnju 2020. godine poslana su preporuke pripadnicima operativnih snaga civilne zaštite o potrebi suradnje s organizacijama osoba s invaliditetom pri oblikovanju i provedi edukacije svojih zaposlenika o tretmanu osoba s invaliditetom.

Pitanje 11

(67) U cilju zaštite starijih osoba i osoba s invaliditetom, ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi u suradnji s HZJZ-om i Nastavnim zavodom za javno zdravstvo «Dr. Andrija Štampar», od početka epidemije, suklano trenutnoj epidemiološkoj situaciji, izrađuje upute za sprječavanje i suzbijanje epidemije COVID-19 za pružatelje socijalnih usluga u sustavu socijalne skrbi. Detaljnije informacije o poduzetim aktivnostima u sustavu socijalne skrbi u cilju zaštite korisnika i zaposlenika za vrijeme trajanja pandemije COVID-19 i tzv. COVID dodatku za umirovljenike i aktivnostima u sustavu zdravstva u prilogu 19.

(68) Intenzivno rade i liječnici stručnih društava Hrvatskog liječničkog zbora koji na svojim mrežnim stranicama objavljuju preporuke, mišljenja i smjernice.

(69) Invalidske mirovine i druga davanja koja ostvaruju HRVI s navedene osnove planirani su proračunom i na istima nisu iskazane uštede uslijed pandemije bolesti COVID-19. Kako bi se dodatno pružila psihološka i socijalna podrška između ostalog i HRVI, u 2020. godini proveden

je javni poziv za udruge iz Domovinskog rata za aktivnosti usmjerene prevenciji i oporavku od posljedica pandemije. Prihvatljive aktivnosti za financiranje bile su između ostalih pružanje podrške, individualno i grupno savjetovanje, grupe podrške, informiranje vezano uz bolest COVID-19, pomoć u nabavci hrane i lijekova, prijevoz liječniku, edukacije o suočavanju sa stresom, stručna i edukativna predavanja u području zdravstvene skrbi i sl.

(70) Policija je identificirala određene rizike u pojavi novih oblika kriminala izravno povezanih sa situacijom izazvanom pandemijom, stoga je Ministarstvo unutarnjih poslova pripremilo niz smjernica za ponašanje policijskih službenika u svakodnevnim aktivnostima. Između ostalih izdana je uputa za usmjeravanje veće pozornosti na područja u kojima žive starije osobe, ali i uputa koja naglašava da u situacijama kada su poremećeni obiteljski odnosi, takva situacija favorizira pojavu i eskalaciju obiteljskog nasilja, posebno nasilja nad djecom, starijim osobama i osobama s invaliditetom. Upute i smjernice ističu da su radnje na prijavama ili saznanjima o izloženosti djece fizičkom, seksualnom zlostavljanju ili drugom prijetućem ponašanju i prijave o trenutnoj izloženosti nasilju u obitelji prioriteta, koji uz preventivne mjere samozaštite zahtijevaju hitne mjere za sprečavanje daljnjeg zlostavljanja i pružanje zaštite žrtvama. Građani mogu prijaviti bilo koju informaciju koju imaju o zlostavljanju djece i obiteljskom nasilju i preko online aplikacije Crveni gumb.

Jednakost pred zakonom (čl. 12.)

Pitanje 12a), b) i c)

(71) Obiteljski zakon propisuje da je zaštitu osoba s invaliditetom, ako je to moguće, potrebno osigurati drugim sredstvima i mjerama prije nego što se donese odluka o skrbničkoj zaštiti. Propisana je potreba poticanja samostalnog donošenja odluka od strane štićenika i pružanje podrške u donošenju odluka, kao i sudjelovanju u životu zajednice. Institut potpunoga lišenja poslovne sposobnosti je napušten, te je lišenje moguće samo u dijelu koji je potreban za zaštitu prava štićenika i sa što manjim ograničenjima prava. Napušten je i institut „roditeljske skrbi nakon punoljetnosti“ te je u pravni sustav uveden institut anticipiranih naredbi (osobama je omogućeno da u vrijeme postojanja poslovne sposobnosti imenuju osobu koju žele imati za skrbnika). Navedenim Zakonom propisano je da centri za socijalnu skrb pokreću postupke preispitivanja odluka o lišenju poslovne sposobnosti koje su donesene prema prijašnjim propisima u svrhu vraćanja poslovne sposobnosti, isti su pokrenuti ali nisu još svi završeni.

(72) Osnovna prava koja regulira Zakon o zaštiti prava pacijenata su pravo na: suodlučivanje i obaviještenost, prihvaćanje, odnosno odbijanje medicinskoga postupka ili zahvata, povjerljivost, privatnost, održavanje osobnih kontakata, samovoljno napuštanje zdravstvene ustanove, pristup medicinskoj dokumentaciji, zaštitu pri sudjelovanju u kliničkim ispitivanjima i naknadu štete. Pacijent ima pravo prihvatiti ili odbiti pojedini dijagnostički, odnosno terapijski postupak, osim u slučaju neodgodive medicinske intervencije čije bi nepoduzimanje ugrozilo život i zdravlje pacijenta ili izazvalo trajna oštećenja njegovoga zdravlja (isto se u potpunosti odnosi i na postupak sterilizacije). Prihvaćanje pojedinoga dijagnostičkog ili terapijskog postupka pacijent izražava potpisivanjem suglasnosti. Slijepa osoba, gluha osoba koja ne zna čitati, nijema osoba koja ne zna pisati i gluhoslijepa osoba, isti prihvaća izjavom u obliku javnobilježničkog akta ili pred dva svjedoka iskazanom izjavom o imenovanju poslovno sposobne osobe koja će u njeno ime prihvaćati ili odbijati pojedini takav postupak. Za pacijenta koji nije pri svijesti, za pacijenta s težim mentalnim oštećenjem te za poslovno nesposobnog ili maloljetnog pacijenta, osim u slučaju neodgodive medicinske intervencije, suglasnost potpisuje zakonski zastupnik, odnosno skrbnik pacijenta. U interesu pacijenta suglasnost se može u bilo

koje vrijeme povući potpisivanjem izjave o odbijanju pojedinoga dijagnostičkog, odnosno terapijskog postupka. Ukoliko su interesi pacijenata i njihovih zakonskih zastupnika, odnosno skrbnika suprotstavljeni, zdravstveni radnik je dužan odmah o tome obavijestiti nadležni centar za socijalnu skrb.

(73) ZZODS (2015) propisuje da osoba s duševnim smetnjama ima pravo na zaštitu i unapređivanje svoga zdravlja te kada je smještena u psihijatrijsku ustanovu ima pravo na jednake uvjete i standarde liječenja kao i osobe smještene u druge zdravstvene ustanove, a njezine slobode i prava mogu se ograničiti pod uvjetima i u postupku propisanim zakonom, i u mjeri u kojoj je to nužno radi njezine zaštite ili zaštite drugih osoba. Detaljnije o primjeni medicinskih postupaka, elektrokonvulzivnom liječenju i biomedicinskog istraživanja u prilogu 20.

(74) U sudskim postupcima propisanim ZZODS-om, osoba s duševnim smetnjama mora imati odvjetnika a ako ga ona, osoba od povjerenja ili zakonski zastupnik sam ne izabere, sud će po službenoj dužnosti postaviti odvjetnika vodeći računa o njegovoj stručnosti iz područja forenzičke psihijatrije.

(75) Smještaj osobe s duševnim smetnjama u psihijatrijsku ustanovu je moguć uz njezin pisani pristanak, samo ako se njezino liječenje ne može provesti izvan takve ustanove. Pristanak za dobrovoljni smještaj osoba može opozvati u bilo kojem trenutku. Osobi koja opozove pristanak moraju se objasniti posljedice prestanka primjenjivanja određenog medicinskog postupka. ZZODS sadržava odredbe o smještaju u psihijatrijsku ustanovu bez pristanka, odnosno smještaju osobe s težim duševnim smetnjama koja nije sposobna dati pristanak. Psihijatrijska ustanova obvezna je o smještaju bez pristanka, bez odgode, a najkasnije u roku od 48 sati od dobivanja pisanog pristanka osobe od povjerenja ili zakonskog zastupnika, obavijestiti pravobranitelja za osobe s invaliditetom koji će provjeriti opravdanost smještaja bez pristanka ako je pisani pristanak dao zakonski zastupnik i o tome sastaviti pisanu bilješku koja se unosi u medicinsku dokumentaciju osobe s duševnim smetnjama. Ako pravobranitelj posumnja u opravdanost smještaja bez pristanka bez odgode će o tome obavijestiti nadležan sud koji će na odgovarajući način primijeniti odredbe ovoga Zakona o postupku prisilnog smještaja. Ako se osoba smještena bez pristanka u bilo kojem trenutku usprotivi pristanku zakonskog zastupnika, psihijatrijska ustanova obvezna je bez odgode, a najkasnije u roku od 12 sati od protivljenja, neposredno ili telekomunikacijskim sredstvima dostaviti nadležnom sudu obavijest o prisilnom zadržavanju zajedno s medicinskom dokumentacijom. Osoba s težim duševnim smetnjama koja zbog tih smetnji ozbiljno i izravno ugrožava vlastiti ili tuđi život, zdravlje ili sigurnost, smjestiti će se u psihijatrijsku ustanovu po postupku za prisilno zadržavanje i prisilni smještaj, a sukladno ZZODS-u psihijatar koji primi osobu obvezan je bez odgode, a najkasnije u roku od 48 sati od prijema, utvrditi postoje li razlozi za prisilno zadržavanje, a psihijatrijska ustanova u kojoj je osoba prisilno zadržana obvezna je bez odgode, a najkasnije u roku od 12 sati od donošenja odluke o prisilnom zadržavanju, neposredno ili telekomunikacijskim sredstvima, dostaviti nadležnom županijskom sudu obavijest o prisilnom zadržavanju zajedno s medicinskom dokumentacijom.

(76) ZZODS definira osobu od povjerenja, kao osobu koja je ovlaštena za davanje ili uskratu pristanka na određene medicinske postupke umjesto osobe koja ju je na to ovlastila obvezujućom izjavom. Svaka osoba može ovlastiti samo jednu osobu, koja na to pristane, da kao osoba od povjerenja umjesto nje, nakon što se ispune zakonske pretpostavke, daje ili uskrati pristanak na određene medicinske postupke propisane tim Zakonom (dalje u tekstu: obvezujuća izjava). Obvezujuća izjava je pravovaljana ako je sastavljena u obliku

javnobilježničkog akta a primjenjuje se samo onda ako osoba koja ju je dala nije sposobna dati pristanak za medicinske postupke određene tom izjavom, pri čemu ista obvezuje sve pružatelje medicinskih usluga koji primjenjuju medicinske postupke propisane tim zakonom. Davatelj obvezujuće izjave može biti osoba koja je navršila 18 godina života ili je stekla poslovnu sposobnost prije punoljetnosti, a nije lišena poslovne sposobnosti za donošenje odluka o medicinskim postupcima. Osoba od povjerenja može biti osoba koja je navršila 18 godina života i koja nije lišena poslovne sposobnosti. Osoba od povjerenja ne može ovlaštenje iz obvezujuće izjave prenijeti na drugu osobu. Davatelj obvezujuće izjave i osoba od povjerenja mogu u svakom trenutku opozvati obvezujuću izjavu a opoziv obvezujuće izjave pravovaljan je ako je sastavljen u obliku javnobilježničkog akta. Obvezujuća izjava ima prednost pred odlukama zakonskoga zastupnika. Ako psihijatrijska ustanova smatra da je odluka osobe od povjerenja štetna za osobu s duševnim smetnjama, obavijestit će o tome nadležni centar za socijalnu skrb koji je ovlašten pokrenuti postupak opoziva obvezujuće izjave pred općinskim sudom mjesno nadležnim prema prebivalištu odnosno boravištu osobe s duševnim smetnjama. Do pravomoćnosti odluke sud može privremenom mjerom zaštititi interese osobe s duševnim smetnjama.

(77) ZKP-om je propisano da stranke i ostali sudionici u postupku, dakle i žrtve, imaju pravo služiti se svojim jezikom, uključujući i znakovni jezik. Gluha ili gluhoslijepa osoba ima pravo na prevođenje ili tumačenje znakovnim jezikom usmene komunikacije te isprava i drugog pisanog dokaznog materijala koji se izvodi. Svaka žrtva, uključujući i osobe invaliditetom, uz ostala prava, ima pravo na pristup službama za potporu žrtvama kaznenih djela, na djelotvornu psihološku i drugu stručnu pomoć i potporu tijela, organizacije ili ustanove za pomoć žrtvama kaznenih djela u skladu sa zakonom, na zaštitu od zastrašivanja i odmazde, na zaštitu dostojanstva tijekom ispitivanja žrtve kao svjedoka, da bude saslušana bez neopravdane odgode nakon podnošenja kaznene prijave te da se daljnja saslušanja provode samo u mjeri u kojoj je to nužno za potrebe kaznenog postupka, na pratnju osobe od povjerenja pri poduzimanju radnji u kojima sudjeluje, da se medicinski zahvati prema žrtvi poduzimaju u najmanjoj mjeri i samo ako su krajnje nužni za potrebe kaznenog postupka te da na njezin zahtjev bez nepotrebne odgode bude obaviještena o ukidanju pritvora ili istražnog zatvora, bijegu okrivljenika i otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora te mjerama koje su poduzete radi njezine zaštite. Detaljnije u prilogu 21.

(78) Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (2018.) propisuje da žrtva nasilja u obitelji, uključujući osobe s invaliditetom, ima, uz ostala prava i pravo na: pristup službama za potporu žrtvama nasilja u obitelji, djelotvornu psihološku i drugu stručnu pomoć i potporu tijela, organizacije ili ustanove za pomoć žrtvama nasilja u obitelji, zaštitu od zastrašivanja i odmazde, zaštitu dostojanstva tijekom ispitivanja žrtve kao svjedoka, pratnju osobe od povjerenja pri poduzimanju svih radnji u kojima sudjeluje, da na njezin zahtjev, bez nepotrebne odgode, bude obaviještena o ukidanju zadržavanja ili bijegu okrivljenika te stavljanju izvan snage odluke o izricanju zaštitnih mjera i ukidanju mjera opreza koje su određene radi njezine zaštite ili otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora, pravo na tajnost podataka čijim bi se otkrivanjem mogla ugroziti njezina sigurnost ili sigurnost osoba iz članka 8. Zakona te pravo zahtijevati isključenje javnosti u postupku pred sudom, pravo na opunomoćenika u postupku, pravo biti ispitana bez neopravdane odgode nakon podnošenja prijave, pravo zahtijevati da bude ispitana u postupku pred sudom te pravo da se daljnja ispitivanja provode samo u mjeri u kojoj je to nužno za potrebe prekršajnog postupka, pravo biti ispitana na policiji od strane osobe istog spola, pravo na izbjegavanje kontakta s počiniteljem prije i tijekom postupka, osim ako prekršajni postupak zahtijeva takav kontakt, pravo na privremeni smještaj u odgovarajuću ustanovu sukladno posebnom zakonu, pravo na policijsku zaštitu i osiguranje, po nalogu suda,

u svrhu neometanog uzimanja osobnih stvari prilikom napuštanja zajedničkog kućanstva te druga prava propisana zakonom kojim se uređuje kazneni postupak, osim onih prava koja po naravi stvari može imati samo žrtva kaznenog djela. Tijela koja postupaju povodom nasilja u obitelji dužna su već pri poduzimanju prve radnje u kojoj žrtva sudjeluje obavijestiti žrtvu na njoj razumljiv način o svim pravima koja ima sukladno odredbama ovog Zakona te zakona kojim se uređuje kazneni postupak te su se ta tijela dužna uvjeriti da je žrtva danu obavijest o pravima razumjela. Zakon o dopuni Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (2021.) je među osobe na koje se Zakon primjenjuje uvrstio i sadašnjeg ili bivšeg partnera u intimnoj vezi, čime se izvršila harmonizacija prekršajnog zakonodavstva s kaznenim zakonodavstvom budući da je Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (2021.) dopunjeno značenje izraza bliske osobe koje sada obuhvaća sadašnje ili bivše partnere u intimnoj vezi.

(79) Ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi je u 2019. godini održalo regionalni stručni sastanak sa stručnim radnicima centara za socijalnu skrb s područja 4 županije koji je obuhvatio predavanja i raspravu u pogledu određenih tema iz područja skrbništva, zaštite prava osoba s invaliditetom, nasilja u obitelji, zaštite drugih ranjivih skupina, a u svrhu unaprjeđenja i razvoja njihovih vještina i znanja. Isto ministarstvo također prilikom svakih izbora, a u svrhu osiguravanja glasanja osoba smještenih u ustanovama socijalne skrbi, svim pružateljima usluge smještaja i organiziranog stanovanja te centrima za socijalnu skrb dostavlja uputu vezanu uz pojašnjenje procedure privremenog upisa u registar birača, te o potrebi obavlještavanja korisnika o njihovom pravu na glasovanje na izborima.

Pristup pravosuđu (čl. 13.)

Pitanje 13a)

(80) Zatvorski sustav u okviru Ministarstva pravosuđa i uprave kontinuirano poduzima radnje za poboljšanje smještajnih uvjeta i osiguravanje pristupačnosti kaznenih tijela osobama s invaliditetom, a isti su značajno poboljšani u odnosu na prethodne godine. Zatvorenicima s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću osigurava se smještaj primjeren vrsti i stupnju njihovog invaliditeta pri čemu se osigurava da uživaju jednaka prava kao i ostale osobe. Prilikom obnove objekata zatvorskog sustava, vodi se računa da se osigura njihova dostupnost osobama s invaliditetom. Detaljnije o pristupačnosti kaznenih tijela u prilogu 22.

Pitanje 13 b)

(81) PZ propisuje da osim stranaka i sudionika u postupku koji nakon pokretanja postupka imaju pravo razgledati, prepisivati i preslikavati pojedine dijelove spisa, sud to može dopustiti i svakomu drugom u čijem je to opravdanom interesu. Stranke u prekršajnom postupku su ovlaštene tužitelj i okrivljenik, a sudionici u prekršajnom postupku uključuju branitelja okrivljenika, zakonskog zastupnika ili opunomoćenika, oštećenika te drugu osobu koje se tiče vođenje određenog prekršajnog postupka. Postupovnim odredbama PZ-a su utvrđena pravila kojima se pred općinskim sudovima i svim drugim tijelima koja vode prekršajni postupak, osigurava pravično vođenje prekršajnog postupka, zaštita ljudskih prava, pravilno utvrđivanje činjenica i zakonito odlučivanje o prekršajnoj odgovornosti tako da nitko nedužan ne bude osuđen, a da se počinitelju prekršaja izrekne kazna ili primijeni druga prekršajnopravna sankcija, a ako PZ ne sadrži odredbe o pojedinim pitanjima postupka, na odgovarajući način, kada to bude primjereno svrsi prekršajnog postupka, primjenjuju se odredbe Zakona o kaznenom postupku i Zakona o sudovima za mladež.

(82) U skladu sa sredstvima osiguranim proračunom te procedurama javne nabave, Ministarstvo pravosuđa i uprave osigurava pristupačnost zgradama pravosudnih tijela. U svim projektima to je jedan od prioriteta te se obavezno uključuje kod pripreme projektne dokumentacije i izvođenja radova na izgradnji novih zgrada i rekonstrukciji postojećih zgrada pravosudnih tijela. Pristupačnost pravosudnih tijela u prilogu 23.

Pitanje 13c)

(83) U cilju osiguranja odgovarajuće edukacije zaposlenika u zatvorskom sustavu o pravima osoba s invaliditetom Centar za izobrazbu službenika pri ministarstvu nadležnom za pravosuđe kontinuirano provodi izobrazbu svih kategorija državnih službenika zatvorskog sustava. U zadnjih nekoliko godina Centar je uspostavio kontinuiranu suradnju sa Savezom udruga osoba s invaliditetom Hrvatske u području izobrazbe službenika o potrebama i specifičnostima postupanja prema osobama s invaliditetom u zatvorskom sustavu. Održano je nekoliko predavanja za službenike svih kaznenih tijela, a također je i u program temeljnog tečaja za pravosudnu policiju kojeg pohađaju svi novoprimiteljni službenici pravosudne policije uveden takav modul. Centar je uspostavio uspješnu suradnju i s pravobraniteljicom za osobe s invaliditetom. Zamjenik pravobraniteljice drži predavanja o pravnom okviru vezano uz osobe s invaliditetom te izazovima s kojima se osobe s invaliditetom susreću u svakodnevici. Neka kaznena tijela su sama, nezavisno od Centra za izobrazbu, organizirala izobrazbe s ovom tematikom.

Osobna sloboda i sigurnost (čl. 14.)

Pitanje 14

(84) Pri Ministarstvu pravosuđa i uprave na temelju ZZODS-a djeluje Povjerenstvo za zaštitu osoba s duševnim smetnjama, koje je, uz ostalo, nadležno iznositi nadležnim tijelima prijedloge i mišljenja u vezi s primjenom Zakona, kao i raspravljati o pitanjima od važnosti za zaštitu osoba s duševnim smetnjama te predlagati i poticati donošenje mjera za njezino unapređivanje, pratiti poštivanje ljudskih prava i sloboda te dostojanstva osoba s duševnim smetnjama te razmatrati i davati mišljenje o drugim pitanjima važnima za njihovu zaštitu i unapređivanje zdravlja.

(85) Također, pri istom ministarstvu djeluje i Povjerenstvo za praćenje primjene ZZODS-a čiji je cilj razmatranje potrebe izmjena i dopuna pojedinih odredbi Zakona, u ispunjenju kojeg cilja Povjerenstvo prati pravnu praksu županijskih sudova u predmetima iz nadležnosti predmetnog Zakona, kao i praksu Europskog suda za ljudska prava i rad Povjerenstva za zaštitu osoba s duševnim smetnjama.

(86) U skladu s odredbama ZZODS (2015.), zaštita i unapređenje zdravlja osoba s mentalnim oštećenjima, u odnosu na raniji zakon, ostvaruje se posebice u dijelu skraćenog vremena prijema u psihijatrijsku ustanovu, omogućavanju psihijatrijskog liječenja nebrojivih osoba na slobodi i zamjenu prisilnog smještaja psihijatrijskim liječenjem na slobodi, ograničenje primjene mjera prisile prema osobi s težim duševnim smetnjama kao i određivanju osobe od povjerenja koja će za osobu donositi odluke u trenutku kada ona sama ne bude mogla donositi takve odluke. O navedenom Zakonu detaljnije u odgovoru na pitanje broj 12.

Pitanje 15

(87) Sukladno Zakonu o presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja (2012.) pacijent ima pravo prihvatiti ili odbiti pojedini terapijski postupak. Organi za presađivanje se mogu uzeti od živog darivatelja te s umrle osobe kojoj je dijagnosticirana smrt mozga. Informirani pristanak (suglasnost) živog darivatelja ili primatelja organa mora se odnositi samo na predviđeni zahvat. Informirani pristanak daje se u pisanom obliku, te mora biti izraz slobodne volje darivatelja odnosno primatelja organa, utemeljene na odgovarajućoj obavijesti o prirodi, svrsi i tijeku zahvata, vjerojatnosti njegove uspješnosti i uobičajenim rizicima. Darivatelj odnosno primatelj može slobodno i u bilo koje vrijeme do početka postupka uzimanja odnosno presađivanja opozvati svoj pristanak. Organi s umrle osobe smiju se uzeti radi presađivanja samo ako se darivatelj organa za života nije u pisanom obliku protivio darivanju. Pisanu izjavu o nedarivanju organa punoljetna poslovno sposobna osoba daje izabranom doktoru medicine primarne zdravstvene zaštite ili ministarstvu nadležnom za zdravstvo gdje se upisuje u Registar nedarivatelja. Iznimno, za punoljetne osobe koje nisu poslovno sposobne, pisanu izjavu solemniziranu od strane javnog bilježnika, daje zakonski zastupnik, odnosno skrbnik. Slijepa osoba, gluha osoba koja ne zna čitati, nijema osoba koja ne zna pisati i gluhoslijepa osoba daje izjavu u obliku javnobilježničkog akta ili pred dva svjedoka iskazanom izjavom o imenovanju poslovno sposobne osobe koja će u njeno ime dati pisanu izjavu. Dijelovi tijela umrle osobe koja nije državljanin RH, odnosno nema u RH stalni boravak, mogu se uzeti radi presađivanja kada na to u pisanom obliku pristane bračni ili izvanbračni drug, roditelj, punoljetni brat, sestra ili punoljetno dijete umrle osobe. Dijelovi tijela umrlog djeteta, te umrle punoljetne osobe koja nije bila poslovno sposobna mogu se uzeti zbog presađivanja samo ako na to u pisanom obliku pristanu oba roditelja, ako su živi ili njegov zakonski zastupnik, odnosno skrbnik.

Sloboda od mučenja ili okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg ponašanja ili kažnjavanja (čl. 15.)

Pitanje 16a) i b)

(88) Pravilnikom o standardima kvalitete socijalnih usluga (2013.) se pored standarda propisuju i smjernice za njihovo uvođenje te mjerila za utvrđivanje usklađenosti sa standardima kvalitete socijalnih usluga. Uzimajući u obzir da je dosadašnji način utvrđivanja potreba za pružanjem socijalnih usluga parcijalan, za dugoročno razdoblje planiranja socijalnih usluga pristupilo se provedbi projekta „Potpora poboljšanju socijalnih usluga u Hrvatskoj“ (SRSP, 2020.) čiji je cilj razvoj nove metodologije za procjenu potreba u području socijalnih usluga kojim će se stvoriti sveobuhvatan okvir za daljnji razvoj usluga te razvoj standarda kvalitete. Cilj je osigurati ujednačen pristup u procjeni potreba uzimajući u obzir sve značajne elemente.

(89) U okviru ministarstva nadležnog za socijalnu skrb djeluje Samostalni sektor za upravni i inspekcijski nadzor u socijalnoj skrbi koji provodi inspekcijski nadzor nad radom ustanova socijalne skrbi u primjeni i izvršavanju zakona i drugih propisa. Pored redovnog nadzora provodi se i izvanredni inspekcijski nadzori povodom zahtjeva drugih državnih tijela, prigovora pravnih i fizičkih osoba ili u slučaju saznanja o nekim važnim činjenicama zbog kojih je opravdano provođenje inspekcijskog nadzora. Isto ministarstvo je za stručne radnike koji rade u domovima socijalne skrbi organiziralo jednodnevne edukacije „Primjena restriktivnih mjera i zaštita od ponižavajućeg postupanja prema korisnicima socijalnih usluga u djelatnosti socijalne skrbi“. Edukacija sadržajno obrađuje: probleme mentalnog zdravlja osoba s invaliditetom te postupke prevencije, međunarodni i nacionalni okvir zaštite osoba s mentalnim oštećenjem, etiku u psihijatrijskoj praksi, smjernice Europskog odbora za sprečavanje mučenja i neljudskog ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, primjenu najmanje restriktivnih mjera ograničavanja i sputavanja u skladu s navedenim smjernicama i dr.

(90) Mjere prisile prema osobi s težim mentalnim oštećenjem smiju se primijeniti samo ako je to jedino sredstvo da se otkloni neposredna opasnost koja proizlazi iz ponašanja te osobe, a kojom ozbiljno i izravno ugrožava vlastiti ili tuđi život ili zdravlje i sigurnost, i to na način propisan Pravilnikom o vrstama i načinu primjene mjera prisile prema osobi s težim duševnim smetnjama, a smiju trajati samo dok je to nužno da se otkloni opasnost.

(91) Također je predviđeno da se osoba s težim duševnim smetnjama prema kojoj su primijenjene mjere prisile, osoba od povjerenja i zakonski zastupnik mogu obratiti Povjerenstvu za zaštitu osoba s duševnim smetnjama sa zahtjevom da se ispita primjena mjera prisile. Svaka psihijatrijska ustanova obvezna je donijeti detaljne pisane upute o pravilima postupanja radnika ustanove u situacijama agresivnog ponašanja pacijenta prije, u tijeku i nakon primjena mjera prisile. Osim toga obvezna je o primjeni mjera prisile obavijestiti nadležni sud ako se to zatraži te dva puta godišnje izvješćivati Povjerenstvo za zaštitu osoba s duševnim smetnjama o primijenjenim mjerama prisile kao i voditi evidenciju primjene mjera prisile za svakog pacijenta u medicinskoj i sestrinskoj dokumentaciji.

(92) Nadalje, psihijatrijska ustanova donosi strategiju prevencije nasilja na radnom mjestu i kontinuirano educira zdravstvene radnike u svrhu ranog prepoznavanja eskalacije ponašanja pacijenta i stjecanja vještina brzog postupanja u slučaju incidenta. To znači da organizira edukacije za medicinske sestre/medicinske tehničare i druge zdravstvene radnike iz komunikacijskih vještina i primjene deeskalacijskih tehnika za postupanje u kriznim situacijama. Također organizira „interventne“ timove za postupanje u kriznim situacijama te dogovara sustav poziva u pomoć od tehnologije do kompetencija. Ministarstvo zdravstva prati provođenje navedenih aktivnosti na način da bolničke zdravstvene ustanove koje imaju ugovorenu djelatnost psihijatrije, dostavljaju Ministarstvu zdravstva godišnja izvješća o broju radnika educiranih za primjenu mjera prisile te vrstama provedenih programa edukacije.

Pitanje 16c)

(93) O poduzetim koracima za zabranu prisilnog zatvaranja i hospitalizacije vidjeti odgovor na pitanje 12b).

Sloboda od izrabljivanja, nasilja i zlostavljanja (čl. 16.)

Pitanje 17a) i b)

(94) Vidjeti odgovor na pitanje 12b) u dijelu u kojem upućuje na prava žrtve kaznenog djela, pojedinačnu procjenu žrtve, dodatna prava žrtve u odnosu na koju su utvrđene posebne potrebe zaštite te prava žrtve nasilja u obitelji.

(95) Zakonom o kaznenom postupku, odnosno njegovim izmjenama i dopunama propisano je da žrtva kaznenog djela protiv spolne slobode i žrtva kaznenog djela trgovanja ljudima ima pravo prije ispitivanja razgovarati sa savjetnikom, na teret proračunskih sredstava, pravo na opunomoćenika na teret proračunskih sredstava, pravo da ju u policiji i državnom odvjetništvu ispituje osoba istog spola te da ju, ako je to moguće, u slučaju ponovnog ispitivanja ispituje ta ista osoba, pravo uskratiti odgovor na pitanja koja nisu u vezi s kaznenim djelom, a odnose se na strogo osobni život žrtve, pravo zahtijevati da bude ispitana putem audio-video uređaja, pravo na tajnost osobnih podataka te pravo zahtijevati isključenje javnosti s rasprave.

(96) Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (2019.) dopunjen je popis mjera opreza koje je moguće izreći u kaznenom predmetu, na način da je propisana mogućnost izricanja mjere opreza zabrane pristupa internetu, odnosno kada je moguće rješenjem odrediti mjere opreza i kao samostalne mjere opreza. Pritom će sud okrivljenika upozoriti da je nepridržavanje izrečene samostalne mjere opreza kazneno djelo.

(97) O izmjenama i dopunama Kaznenog zakona u prilogu 24.

(98) Zakonom o izmjenama i dopunama Prekršajnog zakona (2015) dodana je odredba naslovljena „Zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja“ kojom je propisano da se zaštitna mjera zabrane posjećivanja određenog mjesta ili područja može izreći počinitelju prekršaja kada postoji opasnost da će u određenom razdoblju posjećivanjem tog mjesta ili područja ponovno počiniti isti prekršaj. Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji propisano je da se odredbe kojima se uređuju prekršaji i kazneni postupak primjenjuju na odgovarajući način, ako tim zakonom nije drukčije propisano.

(99) Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji propisuje pojavne oblike nasilja u obitelji te ističe da je nasilje u obitelji i zanemarivanje potreba osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi koje dovodi do njezine uznemirenosti ili vrijeđa njezino dostojanstvo i time joj nanosi tjelesne ili duševne patnje. Svrha zaštitnih mjera je spriječiti nasilje u obitelji, osigurati zaštitu zdravlja i sigurnosti žrtve nasilja u obitelji te otkloniti okolnosti koje pogoduju ili poticajno djeluju na počinjenje novog prekršaja, a izriču se radi otklanjanja ugroženosti žrtve nasilja u obitelji. Propisano je da se zaštitne mjere mogu izreći samostalno i bez izricanja kazne odnosno druge prekršajnoppravne sankcije, a zaštitne mjere mogu se izreći po službenoj dužnosti, na prijedlog ovlaštenog tužitelja, žrtve ili centra za socijalnu skrb. Sud može počinitelju nasilja u obitelji, osim zaštitnih mjera propisanih PZ-om, izreći i zaštitne mjere obveznog psihosocijalnog tretmana, zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji, udaljenja iz zajedničkog kućanstva te obveznog liječenja od ovisnosti. Zaštitne mjere zabrane približavanja te uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji, udaljenja iz zajedničkog kućanstva sud može izreći prije pokretanja prekršajnog postupka na prijedlog žrtve ili drugog ovlaštenog tužitelja ako postoji izravna opasnost za sigurnost žrtve ili članova njezine obitelji odnosno člana zajedničkog kućanstva. Predmetnu odluku sud će donijeti bez odgode, a najkasnije u roku od dvadeset četiri sata od podnošenja prijedloga. Sud će odluku donijeti nakon saslušanja žrtve i osobe protiv koje se traži izricanje zaštitne mjere. Žalba ne odgađa izvršenje odluke te će tu odluku bez odgode dostaviti nadležnoj policijskoj postaji radi provedbe izrečene zaštitne mjere. Sud će ukinuti odluku ako žrtva ili drugi ovlašteni tužitelj u roku od osam dana od dana donošenja odluke ne podnese optužni prijedlog, o čemu je dužan upozoriti žrtvu. O ukidanju zaštitne mjere sud će bez odgode obavijestiti policiju.

(100) Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (2019.) pooštrene su prekršajnoppravne sankcije u odnosu na prekršajne odredbe iz članka 22. i 23. navedenog Zakona. Počinitelj nasilja u obitelji dužan je postupati u skladu s izrečenim zaštitnim mjerama. Zdravstveni radnici, djelatnici u ustanovama socijalne skrbi, osobe zaposlene u odgojno-obrazovnim ustanovama, stručni radnici zaposleni u vjerskim ustanovama, humanitarnim organizacijama ili organizacijama civilnog društva te sve druge stručne osobe koje u svom radu dolaze u kontakt sa žrtvama nasilja u obitelji su dužni prijaviti policiji ili državnom odvjetništvu počinjenje nasilja u obitelji za koje su saznali u obavljanju svojih poslova, a kad saznaju da počinitelj nasilja u obitelji ne postupa u skladu s izrečenom zaštitnom mjerom dužni su o tome obavijestiti policiju.

(101) U Protokolu o postupanju u slučaju seksualnog nasilja (2018.), osobita je pažnja posvećena postupanju u slučaju kada je žrtva seksualnog nasilja osoba s invaliditetom, u vidu posebne podrške žrtvama s mentalnim, intelektualnim, osjetilnim ili tjelesnim oštećenjem.

(102) Novi Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji (2019.) osigurava integrirani pristup uz međuresorno djelovanje svih dionika koji sudjeluju u zaštiti žrtava nasilja.

(103) Izvješća o provedbi Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji, za razdoblje od 2017. do 2022. godine javno su objavljena na stranicama ministarstva nadležnog za socijalnu skrb.

(104) Ured za ravnopravnost spolova je 2015. godine financirao tiskanje hrvatskog izdanja brošure „Što učiniti ako te netko povrijedi ili ti učini nešto loše“ namijenjena prevenciji i suzbijanju nasilja nad osobama s invaliditetom.

Pitanje 17c)

(105) Trenutno djeluje 25 skloništa za žrtve nasilja u obitelji. Više o skloništima u prilogu 25.

Zaštita osobnog integriteta osobe (čl. 17.)

Pitanje 18a), b) i c)

(106) Sterilizacija osobe, koja je u tom dijelu lišena poslovne sposobnosti, uređena je Obiteljskim zakonom te samo sud može u izvanparničnom postupku na prijedlog štićenika donijeti rješenje o sterilizaciji. Rješenje suda nije potrebno ako je štićenik u vrijeme dok je bio poslovno sposoban u obliku javnobilježničke isprave odlučio o istom (anticipirana naredba).

(107) Trenutno važeći Obiteljski zakon (2015.) usklađen je s Direktivama Europskog parlamenta i Vijeća, osigurana je implementacija stavova i uputa Europskog suda za ljudska prava, normativne pretpostavke za ispunjavanje međunarodno preuzetih dokumenata te primjena međunarodnih pravnih standarda. Pravo na slobodno danu suglasnost osobe s mentalnim oštećenjem za primjenu određenoga medicinskog postupka propisana je ZZODS o čemu je detaljnije izvješteno u odgovoru na pitanje 12b).

Neovisno življenje i uključenost u zajednicu (čl. 19.)

Pitanje 19a)

(108) Projekti kroz koje se osigurava usluga osobne asistencije osobama s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta kontinuirano se financiraju, a od 2015. godine usluga se osigurava i za osobe s intelektualnim oštećenjem, mentalnim oštećenjem te osobama s poremećajem iz autističnog spektra. Usluga se osigurava sredstvima iz državnog proračuna i dijela prihoda od igara na sreću, te iz sredstva ESF-a. Više u prilogu 26.

(109) Tijekom 2019. i 2020. godine provedena je „Evaluacija pružanja usluge osobne asistencije u Republici Hrvatskoj“ sa svrhom procjene relevantnosti, djelotvornosti, učinkovitosti i učinka pružanja usluge, a uz uslugu osobne asistencije, obuhvaćene su i usluga tumača/prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika, te videćeg pratitelja koje se pružaju kroz projekte UOSI i udruga koje djeluju u korist osoba s invaliditetom. Rezultati evaluacije koriste

se i kao podloga za izradu Zakona o osobnoj asistenciji. Cilj je standardiziranje usluge osobne asistencije, kao i usluge komunikacijskog posrednika i videćeg pratitelja.

Pitanje 19b)

(110) Premda su u razdoblju od 2018. do 2020. godine provedene mjere i aktivnosti sukladno Planu deinstitutionalizacije, transformacije te prevencije institucionalizacije koji je donijelo ministarstvo nadležno za socijalnu skrb, najvažniji razvojni izazov u području osiguranja prava na život u zajednici predstavlja nedovoljan broj pružatelja izvaninstitucijskih socijalnih usluga i nedovoljna regionalna pokrivenost istima. U okviru poziva Podrška procesu deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi za osobe s invaliditetom u 2020. godini u provedbi je bilo 8 projekata u vrijednosti 90.309.648,47 kuna koje provode ustanove socijalne skrbi za provedbu procesa deinstitutionalizacije te razvoja socijalnih usluga u zajednici za osobe s invaliditetom. Planira se uključiti 950 osoba s invaliditetom, a kako projekti traju i do 36 mjeseci, do kraja 2020. uključilo ih se 398, od čega 193 žena s invaliditetom.

(111) Prema statističkim podacima ministarstva nadležnog za socijalnu skrb vidljivo je da je u državnim domovima kao i kod drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u razdoblju od 2017. do 2020. godine došlo do povećanja broja korisnika usluge organiziranog stanovanja.

(112) Sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi u obiteljskom domu može biti najviše 20 odraslih korisnika, odnosno 10 djece. Podizanje razine kvalitete usluga u obiteljskim domovima osigurao je izmjenom Pravilnika o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga (primjerice povećanjem broja potrebnih radnika i osiguravanjem zaštite od požara). Novim Zakonom o socijalnoj skrbi planirano je da se obiteljski domovi u roku od 5 godina registriraju kao ustanove u sustavu socijalne skrbi ili imaju status udomiteljske obitelji, relicenciranje svake tri godine za sve pružatelje socijalnih usluga, praćenje kvalitete pružene usluge od strane JLP(R)S i dr.

(113) Tablični prikaz broja korisnika socijalne usluge smještaja, organiziranog stanovanja i izvaninstitucijskih usluga u prilogu 27.

Pitanje 20a) i b)

(114) Jedno od načela Zakona o socijalnoj skrbi, je načelo sudjelovanja u donošenju odluka što znači da osoba lišena poslovne sposobnosti, sukladno svojim mogućnostima, ima pravo sudjelovati i dati mišljenje u postupcima u kojima se odlučuje o njezinim pravima i interesima.

(115) Institut skrbništva uređen je Obiteljskim zakonom koji propisuje da se štićeniku, kada postoji sukob interesa između njega i njegovog skrbnika, u imovinskim postupcima ili sporovima, odnosno pri sklapanju pojedinih pravnih poslova kao i u drugim slučajevima kad je to potrebno radi zaštite prava i interesa osobe, osobi imenuje poseban skrbnik. Nadzor nad odnosom skrbnika i štićenika provodi centar za socijalnu skrb. Zakonska obveza skrbnika je da svakih šest mjeseci, kao i kad to centar zatraži, podnosi izvješće o svojem radu i stanju štićenikove imovine. Za poduzimanje važnijih mjera, primjerice kod smještaja u dom ili udomiteljsku obitelj skrbnik mora dobiti odobrenje centra za socijalnu skrb.

(116) Radi zaštite prava štićenika donesen je Zakon o Centru za posebno skrbništvo (2020.). Uvažavajući profesionalna znanja, temeljna uloga posebnog skrbnika, koji je pravnik s

položenim pravosudnim ispitom, je zastupanje i zaštita interesa djece i odraslih osoba u sudskim postupcima sa ciljem jačanja procesnog položaja istih. U okviru navedenoga, a uvažavajući međunarodne standarde zaštite prava, postoji niz dodatnih radnji koje zahtijevaju razgovor s djecom i odraslim osobama. Dob djeteta ili funkcionalna sposobnost osobe zahtijeva kompetencije za pristup istima iz psihosocijalne perspektive. Uvažavajući sve prisutnju specifičnost sudskih postupaka u kojima se imenuje poseban skrbnik, posebno u odnosu na djecu što zahtijeva specifična stručna znanja, vještine i kompetencije, uočene poteškoće vezane za diferencijaciju prava djeteta na izražavanje mišljenja, interesa i želja djeteta kao i potrebu sprečavanja sekundarne traumatizacije, zapošljavanjem drugih stručnih radnika specijaliziranih za vođenje razgovora s djecom i odraslim osobama kao stručnih pomagača posebnom skrbniku u značajnoj mjeri će se ojačati zaštita njihovih prava. Također su u istome jasnije propisani stručni poslovi posebnog skrbnika s time da se i u pogledu odraslih osoba taksativno navodi upoznavanje odrasle osobe sa sadržajem odluke i pravom na izjavljivanje žalbe kao i pribavljanje mišljenja odrasle osobe, a sve u cilju zaštite prava odraslih osoba.

Pitanje 20c)

(117) Pozivom „Unapređivanje infrastrukture za pružanje socijalnih usluga u zajednici kao podrška procesu deinstitutionalizacije - druga faza“ koji se financira iz Europskog fonda za regionalni razvoj, s ciljem unapređenja infrastrukture za pružanje izvaninstitucijskih socijalnih usluga, omogućeno je apliciranje svim pružateljima socijalnih usluga za sve korisničke skupine.

(118) U okviru poziva ministarstva nadležnog za socijalnu skrb za prijavu prijedloga trogodišnjih programa pod nazivom „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga koje pružaju udruge“ za razdoblje od 2017. do 2020. godine i razdoblje od 2020. do 2023. godine udrugama osoba s invaliditetom i udrugama koje djeluju u korist osoba s invaliditetom dana je mogućnost prijave programa kojim se osigurava usluga organiziranog stanovanja.

(119) Poziv na dostavu projektnih prijedloga „Razvoj i širenje mreže izvaninstitucionalnih usluga za hrvatske branitelje i stradalnike Domovinskog rata“ provodi se u okviru OPULJP 2014.-2020., Prioritetna os 2: Socijalno uključivanje, Specifični cilj 9.iv.2: Poboljšanje pristupa visokokvalitetnim socijalnim uslugama, uključujući podršku procesu deinstitutionalizacije. Poziv je namijenjen udrugama iz Domovinskog rata, a objavljen je s ciljem povećanja socijalne uključenosti i unaprjeđenja kvalitete življenja hrvatskih branitelja i stradalnika Domovinskog rata pružanjem izvaninstitucionalnih usluga te širenjem mreže usluga u cijeloj RH. Ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava potpisani su s udrugama za ukupno 46 projekata ukupne vrijednosti 80,5 milijuna kuna od čega je 10 udruga osnovanih s ciljem skrbi o HRVI, a projekti ostalih udruga djelomično se odnose na hrvatske ratne vojne invalide kao korisnike. Usluge koje se pružaju u okviru navedenih projekata obuhvaćaju uslugu psihosocijalne pomoći, usluge zdravstvene skrbi i pružanje usluga u kući u obavljanju svakodnevnih životnih aktivnosti. Osiguravanjem navedenih usluga doprinosi se deinstitutionalizaciji te omogućava kvalitetna nadopuna postojećeg sustava skrbi.

Sloboda izražavanja i mišljenja, te pristup informacijama (čl. 21.)

Pitanje 21a)

(120) Zakonom o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba u Republici Hrvatskoj (2015.) propisano je pravo gluhih i gluhoslijepih

osoba te drugih osoba s komunikacijskim teškoćama na korištenje, informiranje i obrazovanje na hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije koji odgovaraju njihovim individualnim potrebama, a u svrhu izjednačavanja mogućnosti pristupa socijalnom, ekonomskom i kulturnom okruženju te omogućavanju ravnopravnog ostvarivanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda. Gluhe i gluhoslijepe osobe imaju se pravo služiti svim oblicima sustava komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba, odnosno svim oblicima podrške u vidu komunikacijskog posrednika u svim životnim situacijama i pred tijelima državne uprave, tijelima JLP(R)S te pravnim osobama s javnim ovlastima kada bi gluhoća i gluhosljepoća bile prepreke za izjednačavanje mogućnosti pristupa socijalnom, ekonomskom i kulturnom okruženju te omogućavanju ravnopravnog ostvarivanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda.

(121) Agencija za elektroničke medije provodi postupak dodjele sredstava Fonda nakladnicima televizije i/ili radija na lokalnoj i regionalnoj razini, neprofitnim nakladnicima televizije i/ili radija, neprofitnim pružateljima medijskih usluga, neprofitnim pružateljima elektroničkih publikacija te neprofitnim proizvođača audiovizualnih i/ili radijskih programa. Više u prilogu 28.

(122) Zakon o elektroničkim medijima propisuje da će „Vijeće za elektroničke medije poticati pružatelje audiovizualnih medijskih usluga da svoje usluge postupno učine dostupnima osobama s oštećenjem sluha ili vida“. Također, Zakon o HRT-u propisuje da je „HRT dužan postupno učiniti dostupnim svoje audiovizualne medijske usluge osobama s oštećenjem sluha i vida“. Osim kroz dodjelu sredstava Fonda, Agencija za elektroničke medije i na druge načine potiče nakladnike na prilagodbu svog programa navedenim zakonskim odredbama, i to kroz preporuke vezane uz provedbu Zakona koje se odnose na osiguranje pristupa audiovizualnim medijskim uslugama svim građanima, poticanje samoregulacije i koregulacije nakladnika te razmatrajući pritužbe građana na postupanje pružatelja medijskih usluga uz poduzimanje odgovarajućih mjera sukladno Zakonu.

(123) S ciljem utvrđivanja udjela sadržaja prilagođenih osobama s invaliditetom, Agencija za elektroničke medije periodično provodi analize prilagodbe audiovizualnih sadržaja osobama s invaliditetom. Kako Zakonom o elektroničkim medijima nije propisana obaveza izvještavanja nakladnika o udjelima prilagođenih programskih sadržaja, podaci za nakladnike s nacionalnim koncesijama prikupljaju se analizom programa nakladnika, dok se podaci o programskim sadržajima prilagođenim osobama s oštećenjima sluha i vida u programima lokalnih televizija prikupljaju iz dokumentacije pristigle na natječaj za Fond za poticanje pluralizama i raznovrsnosti elektroničkih medija. Rezultati dobiveni u analiziranom razdoblju 2016. i 2019. su komparirani kako bi se utvrdilo uolikoj mjeri se javna televizija pridržava zakonom propisanih obaveza, kao i kakav učinak imaju mjere koje poduzima Vijeće za elektroničke medije kako bi potaknulo nakladnike da prilagode svoje sadržaje. Prije svega, treba istaknuti da su sadržaji prilagođeni osobama s oštećenjima vida i dalje rijetkost. Pri tome se izdvaja HRT, koja je, sukladno svojim zakonskim obvezama, napravila određeni iskorak te postupno raste broj sadržaja s dostupnom audio deskripcijom. Detalji o navedenoj analizi dostupni su na hrvatskom jeziku na internetskoj stranici na poveznici <https://www.aem.hr/wp-content/uploads/2020/02/Komparativna-analiza-prilagodbe-audiovizualnih-sadr%C5%BEaja-osobama-s-osjetilnim-invaliditetom.pdf>.

(124) HRT u cilju educiranja društva o ponašanju prema osoba s invaliditetom i senzibiliziranja društva na njihove probleme, proizvodi i emitira razne programske sadržaje te svake godine značajno proširuje količine i vrste programskih sadržaja koji se prilagođavaju za gluhe i nagluhe osobe. Detaljnije o prilagodbi programa za osobe s invaliditetom u prilogu 29.

Pitanje 21b)

(125) Portal e-Građani s datumom 4.10.2021. sadrži 95 usluga, dok korisnici u svoj korisnički pretinac mogu zaprimati 135 e-poruka. Ukupni broj e-Građana s današnjim datumom iznosi 1.504.716. Na stranicama portala e-Građani <https://gov.hr> omogućena je prilagodba pristupačnosti slabovidnim osobama (prilagodba slabovidnosti, disleksiji i veličine pisma). Od 95 usluga na portalu e-Građani, 51 usluga ima implementirane elemente pristupačnosti u navigacijskoj traci, dok je uvođenje elemenata pristupačnosti kod preostalih usluga u tijeku. Sve nove usluge koje se objavljuju na portalu e-Građani obavezno sadržavaju elemente pristupačnosti u navigacijskoj traci. Djelatnici Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva i Ureda povjerenika za informiranje provode e-tečaj "Digitalna pristupačnost", koji ima za cilj upoznati tijela javnog sektora s obvezama koje proizlaze iz Zakona o pristupačnosti stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora te potrebom da mrežne stranice usklade s propisanim standardima prilikom njihove izrade, izgleda, načina navigacije kroz sadržaj, pretraživanja i strukture. Na temelju navedenog operativno se planiraju i odrađuju aktivnosti prilagodbe digitalnih sadržaja portala e-Građani s ciljem osiguranja digitalne pristupačnosti.

(126) Ministarstvo nadležno za turizam nositelj je projekta Hrvatski digitalni turizam - e-Turizam, koji se provodi u razdoblju 2017. - 2021. godina i financiran je sredstvima ESI fondova. Projekt teži povećati učinkovitost i transparentnost javne uprave u pružanju javnih usluga u turizmu prema građanima tako što će sve elektroničke javne usluge povezati u jednu turističku platformu. Javne usluge bit će prilagođene potrebama osoba s invaliditetom te će nuditi informacije o pristupačnosti destinacija, objekata, turističkih usluga i proizvoda te će se surađivati s predstavnicima UOSI, za što su preduvjeti ostvareni u 2019. godini kroz održane pripremne sastanke. Sva aplikativna rješenja razvijena kroz ovaj projekt imat će prilagođen dizajn osobama s invaliditetom.

Pitanje 21c)

(127) Broj tumača nalazi se u tablici u prilogu odgovora na pitanje broj 19.

Poštivanje doma i obitelji (čl. 23.)

Pitanje 22a), b) i c).

(128) Pravo roditelja na smještaj uz dijete na bolničkom liječenju regulirano je Pravilnikom o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Detaljniji podaci o pravu u prilogu 30.

(129) Sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi roditelji djece s teškoćama u razvoju pri nadležnom centru za socijalnu skrb imaju pravo na uslugu koja obuhvaća informiranje korisnika o socijalnim uslugama i pružateljima usluga, pomoć pri utvrđivanju potreba, početnu procjenu mogućnosti korisnika te podršku i pomoć pri izboru prava u sustavu socijalne skrbi. Također imaju pravo i na uslugu savjetovanja i pomaganja obitelji koja obuhvaća sve oblike stručne pomoći pri prevladavanju obiteljskih poteškoća i poteškoća roditelja u odgoju i skrbi za djecu, te osposobljavanje obitelji za funkcioniranje u svakodnevnom životu. Roditelj djeteta s teškoćama u razvoju koje je potpuno ovisno o pomoći i njezi druge osobe ima pravo na status roditelja njegovatelja. Više o statusu u prilogu 31.

Obrazovanje (čl. 24.)

Pitanje 23

(130) Na javnim visokim učilištima svake godine obrazuje se sve više studenata s invaliditetom koji sami ističu povećanje broja upisanih osoba s invaliditetom u programe u visokom obrazovanju kao pozitivnu promjenu koja pridonosi smanjivanju diskriminacije osoba s invaliditetom.

(131) Većina visokih učilišta osigurava kandidatima s invaliditetom pravo na prednost pri upisu na studij tako da se u natječajima za upis studenata u prvu godinu sveučilišnog preddiplomskog, integriranog preddiplomskog i diplomskog te stručnog studija, koji raspisuju svake akademske godine, navodi da kandidati koji imaju utvrđen postotak tjelesnoga oštećenja 60 % i više, studij mogu upisati pod uvjetom da prijeđu razredbeni prag i zadovolje na eventualnoj posebnoj provjeri dodatnih sposobnosti, koja također uključuje individualizirane prilagodbe. Ako nisu rangirani unutar odobrene kvote, upisuju se izvan kvote. Jednako tako prednost pri upisu imaju kandidati s invaliditetom i na nekim veleučilištima i visokim školama. Pravo izravnog upisa izvan upisne kvote ostvaruju pristupnici na temelju sporazuma iz 2007. između Rektorskog zbora i Ministarstva nadležnog za znanost i obrazovanje te Ministarstva nadležnog za socijalnu skrb.

(132) Pravo na punu subvenciju troškova studija ostvaruju redoviti studenti akreditiranih preddiplomskih sveučilišnih, integriranih preddiplomskih i diplomskih sveučilišnih, diplomskih sveučilišnih, kratkih stručnih, preddiplomskih stručnih i specijalističkih diplomskih stručnih studija na javnim visokim učilištima u RH koji prvi put upisuju prvu godinu studija te oni koji su ostvarili najmanje 30 ECTS bodova u prethodnoj akademskoj godini.

(133) Dodatno, studentima s invaliditetom osigurava se i smještaj u studentskim domovima. Studenti s invaliditetom od 1. do 5. kategorije invaliditeta (iznad 50 % tjelesnog oštećenja), uključujući i studente s invaliditetom na poslijediplomskome sveučilišnom studiju ostvaruju pravo na izravan smještaj uz uvjet da je student u tekućoj akademskoj godini ostvario najmanje 1 ECTS bod i najmanje 15 ECTS bodova prosječno u prethodnim godinama studiranja. Studenti s invaliditetom od 6. do 10. kategorije invaliditeta dobivaju dodatne bodove prema stupnju tjelesnog oštećenja.

(134) Navedenim su mjerama brojne osobe s invaliditetom uključene i imaju pristup kvalitetnom obrazovanju, u skladu s preporukama pravobraniteljice iz 2012. godine.

Pitanje 23a)

(135) Inkluzivno obrazovanje od ranog i predškolskog odgoja, osnovnoškolskog i srednjoškolskog do sustava visokog obrazovanja kontinuirano se unapređuje donošenjem zakonskih i podzakonskih akata te osiguravanjem uvjeta za njihovu provedbu sukladno zahtjevima i potrebama djece/učenika s teškoćama u razvoju te mladih osoba s invaliditetom.

(136) Zakonodavni okvir regulira pravo svakog djeteta/učenika s teškoćama u razvoju i mlade osobe s invaliditetom na primjeren program i oblik odgoja i obrazovanja, uvijek kada je to moguće, u sredini u kojoj živi, osiguravajući potrebnu programsku i profesionalnu potporu te prostornu i pedagoško-didaktičku prilagodbu uz prihvaćanje njihovih potreba, interesa,

sposobnosti i mogućnosti, a sukladno svim strategijskim dokumentima RH i međunarodnim dokumentima kojima je RH pristupila. Time je dana prilika i djeci/učenicima koji imaju znatne razvojne teškoće da se uz rehabilitacijsku i stručnu profesionalnu potporu uspješno uključe u sustav odgoja i obrazovanja u sredini u kojoj žive, što podrazumijeva visoke standarde u pristupu problemu.

(137) Podaci o broju učenika s teškoćama u razvoju upisanih u osnovnoškolske i srednjoškolske programe, podaci o broju učenika uključenih u redoviti sustav obrazovanja te podaci o učenicima koji su uključeni u posebni sustav obrazovanja, prema godinama, nalaze se u prilogu 32.

Pitanje 23b)

(138) U svrhu pružanja financijske potpore tijekom studiranja, studentima s invaliditetom dostupni su različiti izvori potpora. Na nacionalnoj razini Ministarstvo znanosti i obrazovanja svake godine dodjeljuje državne stipendije redovitim studentima sveučilišnih i stručnih studija te potporu za podmirenje dijela troškova prijevoza.

(139) Pravo na novčanu potporu ostvaruju redoviti studenti s invaliditetom od najmanje 60% tjelesnog i osjetilnog oštećenja upisani na preddiplomske, diplomske, integrirane preddiplomske i diplomske te poslijediplomske studije. Visinu iznosa novčane potpore određuje ministar znanosti i obrazovanja odlukom koja se donosi prije početka akademske godine, sukladno osiguranim sredstvima u Državnome proračunu RH.

(140) Uz potporu prijevoza, Ministarstvo znanosti i obrazovanja dodjeljuje tri vrste državnih stipendija pri čemu unutar jedne postoji posebna kategorija namijenjena samo studentima s invaliditetom dok u druge dvije studenti s invaliditetom ostvaruju dodatne bodove, s ciljem pružanja individualne podrške studentima s invaliditetom te osiguravanja jednakog pristupa obrazovnom okruženju. Više o stipendijama u prilogu 33.

(141) S obzirom na to da se visoko obrazovanje u RH temelji na akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji sveučilišta, raspoređivanje ljudskih, tehničkih i financijskih sredstva za studente s invaliditetom uvelike je u nadležnosti visokih učilišta te ovisi o njihovim dostupnim resursima. Na većini visokih učilišta prijavne i upisne procedure prilagođene su osobama s invaliditetom. Isto tako, izvođenje nastave i provjera znanja, vještina i sposobnosti prilagođena je studentima s invaliditetom i omogućuje im da na pravedan način dokažu postizanje definiranih ishoda učenja. Osiguran je i rad institucionalnih službi i stručnih tijela za potporu studentima s invaliditetom. U okviru osiguravanja kvalitete visokih učilišta i provođenja vanjskih vrednovanja koja provodi Agencija za znanost i visoko obrazovanje provjerava se je li i u kojoj mjeri visoko učilište uspostavilo funkcionalne postupke za podršku studentima s invaliditetom te uzimaju li se u obzir posebne okolnosti studiranja za pojedine grupe studenata iz ranjivih i podzastupljenih skupina. Kako skupinu studenata s invaliditetom čini izrazito heterogena populacija tako su i njihove teškoće i potrebe u sustavu visokog obrazovanja raznolike i individualizirane. Kreću se od potrebe za: prostornom pristupačnošću, prilagođenim pristupom literaturi, osiguravanjem komunikacijskog posrednika, fleksibilnošću u postavljenim rokovima ispunjavanja studentskih obveza i katkad dnevnom ritmu aktivnosti do prilagođenih nastavnih materijala i načina provjere znanja.

Pitanje 23c)

(142) Zapošljavanje i edukacija nastavnika je u nadležnosti visokih učilišta te ovisi o njihovim potrebama i dostupnim resursima. Na većini visokih učilišta razvijena je edukacija nastavnog, stručnog i administrativnog sveučilišnog osoblja o mogućnostima studenata s različitim oblicima invaliditeta te načinima prilagodbe akademskih sadržaja njihovim mogućnostima kojima se pritom ne kompromitiraju akademski standardi. Nacionalnim dokumentom „Osiguravanje minimalnih standarda pristupačnosti visokog obrazovanja studentima s invaliditetom u Republici Hrvatskoj“ (2012.) propisani su minimalni standardi pristupačnosti.

Zdravlje, osposobljavanje i rehabilitacija (čl.25.)

Pitanje 24a)

(143) Svaka osoba ima pravo na zdravstvenu zaštitu i na mogućnost ostvarenja najviše moguće razine zdravlja, u skladu s odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, Zakona o zaštiti prava pacijenata te brojnim drugim zakonima i podzakonskim aktima. Sveobuhvatnost zdravstvene zaštite uključuje cjelokupno stanovništvo RH u provedbi odgovarajućih mjera zdravstvene zaštite. Osobe s invaliditetom, koje su osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju i koje imaju 100% oštećenje organizma ili tjelesno oštećenje prema posebnim propisima, osobe kod kojih je utvrđeno više vrsta oštećenja i osobe s tjelesnim/intelektualnim/mentalnim oštećenjem zbog kojih ne mogu samostalno izvoditi aktivnosti primjerene životnoj dobi sukladno propisima iz sustava socijalne skrbi imaju pravo na policu dopunskog zdravstvenog osiguranja na teret sredstava iz državnog proračuna.

(144) Od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja oslobođeni su HRVI i hrvatski branitelji iz Domovinskog rata s utvrđenim oštećenjem organizma najmanje 30%. Sustav skrbi za hrvatske ratne vojne invalide kontinuirano prati potrebe populacije te u skladu s time kreira, planira i prilagođava sustav skrbi te uvodi nove mjere i aktivnosti usmjerene na sve složenije i izraženije zdravstvene potrebe odnosno pogoršanja zdravstvenog stanja HRVI. S ciljem prevencije prijevremenih smrti i onesposobljenosti od kroničnih nezaraznih i onkoloških bolesti provode se preventivni sistematski pregledi. Uz preventivne sistematske preglede, što većem broju osoba nastoji se osigurati odgovarajuće ortopedsko i drugo medicinsko pomagalo te usluge održavajuće medicinske rehabilitacije i liječenja u barokomori. U nastojanju da se osigura odgovarajuća zdravstvena skrb za najranjivije hrvatske ratne vojne invalide obzirom na njihove potrebe i zdravstveno stanje, definiran je okvir za pružanje usluge dugotrajnog liječenja s pojačanom skrbi i razvoj sustava podrške osobama u potrebi za palijativnom skrbi.

(145) Kroz suradnju s udrugama iz Domovinskog rata financiraju se projekti koji su usmjereni upravo na prevenciju i očuvanje zdravlja, povećanje dostupnosti zdravstvenih usluga te psihosocijalnoj potpori i edukaciji.

Pitanje 24b)

(146) Vidjeti odgovor na pitanje 7b)

Pitanje 24c)

(147) Osobe s invaliditetom, koje su osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju, ostvaruju sva prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, u istom opsegu, kvaliteti i standardu kao i druge osigurane osobe, bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi.

(148) Osobe koje žive u ruralnim i područjima udaljenim od većih gradova primarnu zdravstvenu zaštitu (posredstvom izabраниh doktora primarne zdravstvene zaštite opće (obiteljske) medicine, ginekologije, pedijatrije i dentalne medicine) mogu nesmetano obavljati s obzirom na dobro postavljenu mrežu primarne zdravstvene zaštite. S druge strane, u slučaju potrebe za specijalističko-konzilijarnom te bolničkom zdravstvenom zaštitom, svaka osigurana osoba, pa tako i osoba s invaliditetom, ovisno o svojim zdravstvenim potrebama te medicinskim indikacijama može biti upućena na liječenje, odnosno na obavljanje određene zdravstvene usluge u mjesto gdje se nalazi zdravstvena ustanova odnosno zdravstveni radnik privatne prakse koji sa Zavodom ima sklopljen ugovor o provođenju zdravstvene zaštite i koji joj mogu pružiti potrebno liječenje odnosno obavljanje odgovarajuće zdravstvene usluge, pri čemu Zavod, na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja, osigurava pravo na naknadu za troškove prijevoza ili sanitetski prijevoz.

Rad i zapošljavanje (čl. 27.)

Pitanje 25 a), b) i c).

(149) Zahvaljujući uvođenju kvotnog sustava zapošljavanja, implementaciji novog modela profesionalne rehabilitacije, kao i provođenju mjera za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom, zabilježeni su pozitivni trendovi na tržištu rada. Prema podacima HZZ-a, u razdoblju od 2015. do 2018. godine, vidljiv je kontinuirani rast broja zaposlenih osoba s invaliditetom. U razdoblju od 2018. do 2020. godine, zabilježeno je smanjenje broja zaposlenih osoba s invaliditetom, međutim u tom razdoblju smanjio se i ukupan broj nezaposlenih osoba s invaliditetom prijavljenih u evidenciju HZZ-a (*detaljnije u prilogu 34*).

(150) Povećanju broja zaposlenih osoba s invaliditetom doprinijele su mjere aktivne politike zapošljavanja iz nadležnosti HZZ-a: potpore za zapošljavanje, usavršavanje i samozapošljavanje; obrazovanje nezaposlenih; stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa; javni radovi te potpore za očuvanje radnih mjesta (*prilog 35*).

(151) Mjere su se provodile u skladu s nacionalnim strateškim dokumentima: *Smjernicama za razvoj i provedbu aktivne politike zapošljavanja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2017. godine* i *Smjernicama za razvoj i provedbu aktivne politike zapošljavanja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2018. do 2020. godine*. Navedenim dokumentima definirani su prioriteti i ciljevi u području ukupne politike zapošljavanja u RH, a posebna je pozornost posvećena povećanju participacije ranjivih skupina na tržištu rada, uključujući i osobe s invaliditetom. Stoga su uvjeti i kriteriji za uključivanje osoba s invaliditetom u mjere aktivne politike zapošljavanja povoljniji u odnosu na ostale skupine nezaposlenih osoba, a omogućeni su i veći iznosi financiranja. Osim mjera aktivne politike zapošljavanja, HZZ je provodio individualna savjetovanja, konzultacije, profesionalna usmjeravanja te druge aktivnosti u svrhu uspješne integracije osoba s invaliditetom na tržište rada.

(152) ZOSI osigurava poticaje u svrhu zapošljavanja osoba s invaliditetom, a oni su između ostalog, namijenjeni subvencioniranju troška: plaće, obrazovanja, stručne podrške, prilagodbe radnog mjesta, kao i uvjeta rada osobe s invaliditetom. Osim navedenih redovnih poticaja, svake godine se dodjeljuju i dodatna sredstva za zapošljavanje osoba s invaliditetom putem javnih

natječajja. Dodjelom ovih sredstava poslodavcima se omogućuje nabava novih tehnologija i opreme, ulaganje u znanja osoba s invaliditetom, te izgradnja ili širenje poslovnog prostora. U razdoblju od 2015. – 2020. godine, zabilježeno je povećanje broja korisnika poticaja ZOSI-a (*prilog 36*).

(153) Za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom osobito se važnim pokazalo uvođenje kvotnog sustava zapošljavanja koji obvezuje sve poslodavce (iz javnog i iz privatnog sektora) koji zapošljavaju najmanje 20 radnika da zaposle određeni broj osoba s invaliditetom. Kvota iznosi 3% u odnosu na ukupan broj zaposlenih. Osim zapošljavanjem osoba s invaliditetom, kvotna obveza se može ispuniti i na niz zamjenskih načina koji uključuju: primanje na praksu učenika s teškoćama, studenata, rehabilitanata; zapošljavanje studenata s invaliditetom; primanje osoba s invaliditetom na stručno osposobljavanje za rad; stipendiranje redovnog školovanja osoba s invaliditetom; sklapanje ugovora o poslovnoj suradnji sa samozaposlenom osobom s invaliditetom; sklapanje ugovora o poslovnoj suradnji sa zaštitnim i integrativnim radionicama, kao i trgovačkim društvima, zadrugama i udrugama u kojima više od polovine radnika čine osobe s invaliditetom. Poslodavci koji ne ispune kvotu niti zapošljavanjem niti na zamjenski način, obveznici su plaćanja novčane naknade. U slučaju da poslodavci sami ne ispune obvezu plaćanja novčane naknade, ZOSI donosi rješenje kojim im utvrđuje navedenu obvezu. Rješenje ZOSI-a je ovršna isprava na temelju koje se pokreće postupak prisilne naplate novčane naknade. S obzirom da se kvotna obveza utvrđuje mjesečno, sa stanjem na zadnji dan u mjesecu, broj obveznika varira. Prosječno se tijekom godine evidentira oko 9.000 poslodavaca – obveznika kvote. U razdoblju od 2015. do 2020. godine, zabilježeno je značajno povećanje broja poslodavaca - korisnika zamjenske kvote, i to putem ugovora o poslovnoj suradnji sa zaštitnim i integrativnim radionicama, što je ujedno doprinijelo održivosti poslovanja ovih subjekata. Također, važno je istaknuti povećanje broja obveznika koji zapošljavaju osobe s invaliditetom iznad propisane kvote, kao i povećanje broja poslodavaca koji nisu obveznici, a ipak su se odlučili na zapošljavanje osoba s invaliditetom. Navedeno je rezultiralo kontinuiranim rastom broja zaposlenih osoba s invaliditetom prijavljenih u Očevidnik zaposlenih osoba s invaliditetom (*prilog 37*).

(154) Imajući u vidu važnost senzibilizacije javnosti o mogućnostima i prednostima zapošljavanja osoba s invaliditetom, organizirana su brojna događanja među kojima treba istaknuti projekt „Poslodavac godine za osobe s invaliditetom“. U okviru projekta dodjeljuju se nagrade poslodavcima koji svoju kvotnu obvezu ispunjavaju isključivo zapošljavanjem osoba s invaliditetom. Nagrada se dodjeljuje u 5 kategorija: mikro, mali, srednji, veliki poslodavac i poslodavac iz javnog sektora, te u izdvojenoj kategoriji „Primjer dobre prakse“. Projekt provodi ZOSI u suradnji s partnerskim institucijama: HZZ-om, Hrvatskom udrugom poslodavaca, Institutom za razvoj tržišta rada, Portalom Moj posao te Zajednicom saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH.

(155) U razdoblju od 2015. do 2020. godine, uvedene su značajne izmjene u zakonskoj regulativi koja uređuje područje profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom.

(156) Izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (2018.) omogućeno je znatno brže i lakše uključivanje nezaposlenih osoba s invaliditetom u postupak profesionalne rehabilitacije (*prilog 38*).

(157) Osim toga, uvedena je obveza osiguranja razumne prilagodbe prilikom provođenja natječajnog postupka, odnosno testiranja i/ili intervjua jer se u praksi pokazalo da osobe s

invaliditetom već u toj fazi nailaze na prepreke u pristupu tržištu rada. Kako bi informirali poslodavce o mogućim načinima prilagodbe radnog mjesta te poticajima koje u tu svrhu mogu ostvariti, izdan je *Priručnik s preporukama za razumnu prilagodbu radnog mjesta* koji je dostupan u tiskanom i digitalnom obliku, na mrežnim stranicama ZOSI-a (www.zosi.hr). U slučaju da poslodavci propuste osigurati razumnu prilagodbu osobama s invaliditetom, predviđena je novčana kazna (*prilog 39*).

(158) Izmjenama i dopunama Zakona proširena je namjena sredstava novčane naknade kako bi se ta sredstva mogla koristiti za razvoj sustava profesionalne rehabilitacije, kao i za poticaje, projekte i programe za zapošljavanje osoba s invaliditetom, koje osim ZOSI-a, provode i drugi proračunski i izvanproračunski korisnici. Sustav profesionalne rehabilitacije prepoznat je kao ključan faktor u osposobljavanju osoba s invaliditetom za rad, pa je stoga Vlada RH u siječnju 2019. godine u cijelosti preuzela osnivačka prava nad Centrima za profesionalnu rehabilitaciju Zagreb, Rijeka, Osijek i Split. Centri su postali korisnici državnog proračuna, čime su osigurani uvjeti za njihovu financijsku stabilnost i nesmetano funkcioniranje.

(159) Kvaliteta u pružanju usluga profesionalne rehabilitacije dodatno je unaprijeđena donošenjem novog Pravilnika o profesionalnoj rehabilitaciji i centrima za profesionalnu rehabilitaciju (2018.), čiji su sastavni dio Standardi usluga profesionalne rehabilitacije. Standardima se jasnije opisuju i definiraju sve usluge, način njihova provođenja, kriteriji uključivanja i ciljne skupine. Uz postojećih 10 usluga, predviđene su i dvije nove usluge: radno osposobljavanje na konkretnom radnom mjestu te obrazovanje, osposobljavanje ili usavršavanje s kraćim obrazovnim programom.

(160) Bitni pomaci učinjeni su i u području zapošljavanja osoba s invaliditetom. Kako bi potaknuli poslodavce da svoju kvotnu obvezu, umjesto plaćanjem novčane naknade, ispune na jedan od zamjenskih načina, omogućeno im je korištenje zamjenske kvote pod znatno povoljnijim uvjetima. Donošenjem Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (2018.), mjesečna vrijednost zamjenske kvote izjednačena je s iznosom novčane naknade, što je rezultiralo i značajnim povećanjem broja poslodavaca korisnika zamjenske kvote. Usporedbe radi, na dan 31. prosinca 2015. godine evidentirana su 93 poslodavaca koji su najavili korištenje zamjenske kvote, dok je na dan 30. prosinca 2020. godine evidentirano njih 766.

(161) Kako bi se dodatno potaknulo poslodavce na zapošljavanje osoba s invaliditetom, navedenim Pravilnikom povećan je iznos i trajanje novčane nagrade za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Nagrada je povećana sa iznosa od 15% minimalne plaće na iznos od 30% minimalne plaće, odnosno sa 6 mjeseci na 12 mjeseci trajanja, a mogu je ostvariti oni poslodavci koji nisu obveznici kvotnog zapošljavanja, a zaposlili su osobe s invaliditetom, kao i poslodavci koji zapošljavaju više osoba s invaliditetom od propisane kvote. Također, Pravilnikom o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom (2018.) uvedene su i dvije nove vrste poticaja: naknada u visini troška uplaćenih doprinosa za zdravstveno osiguranje za zaposlenu osobu s invaliditetom te potpora za održivost samozapošljavanja.

(162) Uz navedeno, valja istaknuti kako su uvjeti za osnivanje i rad zaštitnih i integrativnih radionica pojednostavljeni donošenjem Pravilnika o zaštitnim radionicama i integrativnim radionicama za zapošljavanje osoba s invaliditetom (2018.). Na taj način je 7 zaštitnih radionica zadržalo svoj status, a osnovane su i prve integrativne radionice u RH.

(163) Ministarstvo nadležno za turizam u okviru svoje nadležnosti kao Posredničko tijelo razine 1 za OPULJP 2014.-2020. raspisuje natječeaje iz područja socijalnog uključivanja i obrazovanja u sektoru turizma i ugostiteljstva. U 2017. godini objavljen je Poziv „Poboljšanje pristupa ranjivih skupina tržištu rada u sektoru turizma i ugostiteljstva“ cilj kojega je poboljšanje zapošljivosti među ostalim i osoba s invaliditetom, i za koji je ugovoren 41 projekt u vrijednosti od 61.000.000,00 kuna. Do kraja ugovornog razdoblja u 2021. godini u projekt će se uključiti 189 osoba s invaliditetom. U drugoj fazi Poziva u provedbi od 2021. godine u projekt uključiti dodatnih 1350 osoba s invaliditetom, a vrijednost projekta iznosi 27 milijuna kuna. U 2019. godini objavljen je Poziv „Uspostava regionalnih centara kompetentnosti u sektoru turizma i ugostiteljstva“. Osigurana financijska sredstva iznose 388 milijuna kuna, a projektne aktivnosti, među ostalim, uključuju obrazovne programe posebno prilagođene učenicima s teškoćama i osobama s invaliditetom. Previđeno je sudjelovanje 1630 učenika, odnosno 1930 osoba s predtercijarnim obrazovanjem.

Primjereni životni standardi i socijalna zaštita (čl. 28.)

Pitanje 26.

(164) Međunarodna klasifikacija funkcioniranja, invaliditeta i zdravlja u centrima za profesionalnu rehabilitaciju početi će se primjenjivati od 1. siječnja 2022. godine sukladno Pravilniku o profesionalnoj rehabilitaciji i centrima za profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom (2018.). Sukladno tome, obaveza ZOSI-a je organiziranje edukacije o primjeni Međunarodne klasifikacije funkcioniranja, invaliditeta i zdravlja. Nastavno na pilot primjenu „Jedinstvene liste funkcionalnih sposobnosti“ u svim regionalnim i područnim uredima HZZ-a, savjetnici za profesionalno usmjeravanje tijekom psihodijagnostičke obrade učenika s teškoćama i osoba s invaliditetom primjenjuju odabrani psihodijagnostički instrumentarij za mjerenje niza funkcija definiranih Međunarodnom klasifikacijom funkcioniranja, invaliditeta i zdravlja (pretežito perceptivnih, kognitivnih i psihomotoričkih). Prilikom izrade mišljenja o profesionalnom usmjeravanju za učenike s teškoćama, naglasak se stavlja na zdravstvene zahtjeve i očuvane funkcionalne sposobnosti učenika.

(165) HZJZ je 2019. godine preveo International Classification of Functioning, Disability and Health for Children and Youth koja je specijalna edicija Međunarodne klasifikacije funkcioniranja za djecu. Započeta je suradnja sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom oko verifikacije prijevoda.

(166) Ministarstvo nadležno za socijalnu skrb je u suradnji sa ZOSI-om 2019. godine organiziralo 9 regionalnih stručnih sastanaka sa stručnim radnicima svih centara za socijalnu skrb i vještacima svih područnih ureda ZOSI-a. Svrha istoga je, putem predavanja i rasprave u pogledu vještačenja vezanih uz prava iz sustava socijalne skrbi, unaprijediti rad stručnih radnika zaposlenih u centrima za socijalnu skrb i vještaka ZOSI-a. Sastancima je prisustvovalo 254 stručna radnika centara za socijalnu skrb i 34 vještaka područnih ureda ZOSI-a, a na svim sastancima bio je prisutan jedan predstavnik Središnjeg ureda ZOSI-a i dva predstavnika navedenog Ministarstva.

Pitanje 27

(167) Osobe s invaliditetom prepoznate su kao jedna od četiri skupine u najvećem riziku od siromaštva u Strategiji borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u RH (2014. - 2020.). Strategija je bila bazirana na osiguravanju uvjeta za ostvarenje tri glavna prioriteta: borba protiv

siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu; sprječavanje nastanka novih kategorija siromašnih, kao i smanjenja broja siromašnih i socijalno isključenih osoba; uspostava koordiniranog sustava potpore skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. U tijeku je izrada Nacionalnog plana borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti 2021.-2027.

(168) Također izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi unaprijeđena su materijalna prava koja mogu ostvariti osobe s invaliditetom (neovisno o nacionalnoj pripadnosti te mjestu stanovanja): povećan je iznos doplatka za pomoć i njegu u punom opsegu sa 100 na 120 % osnovice, a u smanjenom opsegu sa 70 na 84 % osnovice za ostvarivanje prava u sustavu socijalne skrbi, povećan je iznos osobne invalidnine sa 250 na 300% osnovice; izmijenjen je uvjet prihoda kod ostvarivanja prava na osobnu invalidninu te se u njega više ne uračunavaju plaća i autorski honorar; povećana je visina naknade osobama kojima je priznat status roditelja njegovatelja/ njegovatelja s 5 na 8 osnovica za ostvarivanje prava po osnovi socijalne skrbi, te sada iznosi 4.000,00 kuna.

(169) Više o rezultatima provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020. godine je odgovorenu u pitanju broj 2.

Pitanje 28a)

(170) Mreža socijalnih usluga koju je izradilo ministarstvo nadležno za socijalnu skrb određuje potreban broj i vrste socijalnih usluga za područje cijele države sukladno stvarnim potrebama korisnika kojima se pravo na socijalne usluge priznaje rješenjem nadležnog centra za socijalnu skrb. U mrežu su uključeni svi državni pružatelji usluga i nedržavni s kojima Ministarstvo ima sklopljene ugovore za određeni kapacitet, a organizirana je prema korisničkim skupinama i županijama. Mreža je zamišljena kao instrument za planiranje teritorijalne dostupnosti socijalnih usluga prema utvrđenim potrebama i raspoloživim kapacitetima. Ministarstvo je 2020. godine započelo s provedbom projekta „Potpora poboljšanju socijalnih usluga u Hrvatskoj“ financiranog iz Programa podrške strukturnim reformama (SRSP 2020). Jedna od projektnih aktivnosti je razvoj metodologije procjene potreba za pojedinom socijalnom uslugom propisanom Zakonom o socijalnoj skrbi na razini jedinica područne (regionalne) samouprave. Nakon razvijene metodologije ista će se moći primijeniti na sve socijalne usluge, a potrebe za pojedinom socijalnom uslugom će se moći mapirati na razini jedinica područne (regionalne) samouprave te će se sukladno navedenom planirati daljnji razvoj socijalnih usluga. Također Ministarstvo redovno objavljuje javne pozive za dodjelu financijskih potpora, iz sredstava državnog proračuna i fondova EU, programima i projektima organizacija civilnog društva radi osiguranja regionalne pokrivenosti u pružanju usluga te razvoja inovativnih i alternativnih usluga u zajednici. U tijeku je izrada Nacionalnog plana razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine s ciljem osiguravanja regionalne ravnomjernosti i dostupnosti socijalnih usluga na cijelom području RH.

Pitanje 28b)

(171) Pravo na ortopedsko i drugo pomagalo na teret sredstava HZZO osigurava se u skladu sa Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju i propisima donesenim osnovom toga Zakona te pod uvjetima i na način utvrđen Pravilnikom o ortopedskim i drugim pomagalima te drugim općim aktima HZZO-a. Svaka osigurana osoba, neovisno o stupnju invaliditeta, ostvaruje pravo na pomagala koja su utvrđena osnovnom i dodatnom listom ortopedskih i drugih pomagala

HZZO-a, a na osnovi medicinske indikacije utvrđene za svako pojedino pomagalo u navedenim listama.

(172) Osnovna i dodatna lista pomagala HZZO-a sadrži pomagala koja su namijenjena omogućavanju poboljšanja oštećenih funkcija, ublažavanju ili otklanjanju tjelesnog oštećenja ili nedostatka organa i sustava organa ili nadomještanju anatomskih ili fizioloških funkcija organa, koji su nastali kao posljedica bolesti ili ozljede.

Pitanje 28c)

(173) S obzirom da je Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji mijenjan više od 10 puta te da je analiza stanja pokazala potrebu opsežnih promjena, 2017. godine donesen je novi Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji kao jedinstveni zakon u kojem se sustavnim pristupom na sveobuhvatan način rješavaju pitanja braniteljsko-stradalničke populacije. Novim zakonom u dijelu koji se odnosi na hrvatske ratne invalide iz Domovinskog rata uređeno je sljedeće: otvoren je rok za priznavanje statusa hrvatskog ratnoj vojnog invalida iz Domovinskog rata po osnovi bolesti koji je zatvoren 2006. godine, uvedena je naknada za nezaposlene hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji, viši iznos najniže mirovine ovisno o duljini sudjelovanja u borbenom sektoru, intenziviranje stambenog zbrinjavanja u suradnji s tijelima državne uprave koja upravljaju stanovima i kućama u vlasništvu RH, omogućen je rad uz mirovinu, ostvarivanje prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja i prava izvan standarda prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja, prava iz mirovinskog osiguranja, prava na osnovi oštećenja organizma (osobna invalidnina, doplatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski doplatak, posebni doplatak, usluge osobe za pružanje njege i pomoći, pravo na prilagođeni osobni automobil i pravo na naknadu troška prilagodbe osobnog automobila), pravo na stambeno zbrinjavanje, pravo na prednost pri zapošljavanju pod jednakim uvjetima, doplatak za pripomoć u kući, jednokratna novčana pomoć, pravo na potporu za obrazovanje, pravo na besplatne udžbenike, prednosti pri smještaju u ustanove socijalne skrbi, pravo na psihosocijalnu pomoć, pravo na pravnu pomoć, pravo na dodjelu udjela u Fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, pravo na ustupanje dionica, prednost pri zakupu poslovnog prostora, oslobođenje od plaćanja naknade za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta, oslobođenje od plaćanja sudskih, upravnih i javnobilježničkih pristojbi za ostvarivanje prava iz ovog Zakona te pravo na korištenje veteranskih centara.

(174) Nadalje, Vlada RH je 2017. godine donijela Odluku o prestanku smanjenja mirovina koja se odnosi na Zakon o smanjenju mirovina određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju iz 2014. godine. Ovo smanjenje koje se odnosilo na mirovine veće od 5.000,00 kn primjenjivalo se kao privremena mjera od 1. siječnja 2014. godine. Prestanak ovog smanjenja predviđen je kada porast BDP-a u tri izvještajna razdoblja u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje bude najmanje 2%, a deficit DP u istom razdoblju bude manji od 3%. Obzirom na ispunjenje prethodno navedenih uvjeta, VRH donijela je Odluku kojom se prestaje primjenjivati smanjenje mirovina.

(175) Prava civilnih stradalnika Domovinskog rata bila su regulirana zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata koji je donesen 1992. godine i od tada je mijenjan čak 12 puta. Unatoč brojnim izmjenama navedenim propisom i dalje nisu obuhvaćeni svi civilni stradalnici Domovinskog rata, a prava nisu prilagođena potrebama ove populacije. Kako bismo zaokružili normativni segment rješavanja problema braniteljsko-stradalničke populacije, a nastavno na donošenje Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji

2017. godine, započet je postupak donošenja novog Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata koji će omogućiti ostvarivanje statusa i prava onim civilnim stradalnicima Domovinskog rata koji to nisu mogli po Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata te uvesti nova prava, odnosno postojeća prava dodatno prilagoditi potrebama korisnika. Zakon o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata stupio je na snagu 31. srpnja 2021. godine.

(176) Analiza materijalnih prava temeljem Zakona o socijalnoj skrbi iz siječnja 2021. godine pokazuje povećanje utrošenih sredstava na godišnjim razinama:

- Sredstva za isplatu doplatka za pomoć i njegu u odnosu na 2016. godinu povećana su za 50%: 2016. godine iznosila su 381 milijun kuna, 2020. godine 573 milijuna kuna, a u 2021. iznose 550 milijuna kuna.
- Sredstva za osobnu invalidninu povećana su za 75%: 2016. iznosila su 384 milijuna kuna, 2020. godine 672 milijuna kuna a u 2021. godini iznose 640 milijuna kuna.
- Sredstva za status roditelja njegovatelja/njegovatelja povećana su za 58%: sa 165 milijuna kuna u 2016. povećana su na 261 milijuna kuna u 2020., a u 2021. godini iznose 311 milijuna kuna.

Sudjelovanje u političkom i javnom životu (čl. 29.)

Pitanje 29a) i b)

(177) Izborna zakonodavstva sadrži odredbe kojima se osigurava biračko pravo osobama s invaliditetom te izjednačava pravo kandidiranja na izborima na svim razinama vlasti svih državljana koji ostvaruju biračko pravo bez obzira na invaliditet.

(178) Osnivanje političkih stranaka je slobodno, učlanjenje u političku stranku uređeno Statutom političke stranke, a vodeći se najvišim vrednotama ustavnog poretka, uvjeti ne smiju biti diskriminirajući po osnovi invaliditeta.

(179) Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske provodi niz aktivnosti kojima se jamči pravo osoba s invaliditetom za sudjelovanje u političkom životu i kojima se osigurava da u potpunosti mogu uživati svoje pravo na glasovanje.

- Izborna povjerenstva koja su nadležna za određivanje biračkih mjesta, prilikom njihovih određivanja vode računa o njihovoj dostupnosti te o pristupačnosti svim biračima,
- Izbornim zakonima propisan je način postupanja biračkog odbora u slučajevima kada je biračima mjesto nedostupno, a pored navedenog, DIP obvezatnim uputama propisuje način glasovanja birača s tjelesnim oštećenjem, nepismenih birača, birača koji ne mogu pristupiti na biračko mjesto i birača kojima je biračko mjesto nedostupno,
- DIP u provedbi izbora surađuje sa Hrvatskim savezom slijepih, pa je u posljednje dvije godine na izborima zastupnika u Europski parlament iz RH 2019., izborima za predsjednika RH 2019/2020 i izborima za zastupnike u Hrvatski sabor 2020., izradilo i objavilo zvučnu snimku liste kandidata na svojim mrežnim stranicama, a na izborima za predsjednika RH 2019/2020 slijepim biračima omogućilo se glasovanje uz pomoć matrice koja je, zajedno sa uputom na Brailleovom pismu, bila dostupna na svakom biračkom mjestu, kao i objavljena na mrežnim stranicama DIP-a.

(180) Ministarstvo nadležno za poslove uprave je analizom i komparacijom podataka i očitovanja JLP(R)S kroz izvještajna razdoblja za 2015., 2017. i 2018. godinu utvrdilo kako se provedba mjera JLP(R)S usmjerenih na osiguranje prava osoba s invaliditetom za sudjelovanje u političkom i javnom životu povećavala svakim izvještajnim razdobljem. No, važno je

istaknuti kako se stupanj provedbe određenih aktivnost među JLP(R)S razlikuje, s obzirom da su se provedbene aktivnosti prilagođavale stvarnim potrebama osoba s invaliditetom. Detaljnije u prilogu 40.

(181) Savjet za razvoj civilnoga društva djeluje u više od osamnaest godina kao savjetodavno tijelo Vlade RH i glavni forum za strukturirani dijalog između tijela državne uprave i predstavnika udruga i ostalih aktera organiziranog civilnog društva o svim pitanjima koja utječu na okruženje za razvoj civilnog društva. Savjet ima važnu ulogu i u primjeni načela partnerstva u postupku programiranja projekata koji se financiraju iz ESF-a. Europska komisija uvrstila je Savjet u *Priručnik o kvaliteti javne uprave* kao primjer dobre prakse suradnje javne uprave i organizacija civilnog društva. Savjet ima 37 članova, i to: 17 predstavnika tijela javne vlasti – nadležnih ministarstava, ureda Vlade RH i Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, 14 predstavnika udruga i drugih organizacija civilnoga društva, tri predstavnika civilnoga društva iz reda zaklada, sindikata i udruga poslodavaca te tri predstavnika udruga JLP(R)S. Predstavnici UOSI (član i zamjena člana) uključeni su u rad Savjeta od njegovog osnutka 2002. godine.

(182) U razdoblju od 2015. do 2020. Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina financirao je provedbu tri projekta i jednog trogodišnjeg programa UOSI na temu poticanja uključenosti žena i mladih s invaliditetom u javni i politički život u sveukupnom iznosu od 145.000,00 kuna. Detaljniji prikaz u prilogu 41.

(183) S ciljem zaštite od diskriminacije posebno ranjivih skupina, uključujući i osobe s invaliditetom, Vlada RH 2017. usvojila Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2017. do 2022. godine i Akcijski plan za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2017. do 2019. godine. U dokumentima su razrađene posebne mjere za promicanje i unaprjeđenje prava na jednako postupanje i zaštitu od diskriminacije kroz devet prioritetnih područja (rad i zapošljavanje, obrazovanje, znanost i sport, socijalna skrb i obitelj, zdravstvena zaštita, uprava i pravosuđe, pristup stanovanju, javno informiranje i mediji, pristup dobrima i uslugama, antidiskriminacija i europski fondovi).

(184) U tijeku je izrada novog strateškog dokumenta i pripadajućih akcijskih planova: Nacionalnog plana zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije za razdoblje od 2021. do 2027. godine, Akcijskog plana zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje od 2021. do 2023. i Akcijskog plana za suzbijanje diskriminacije za razdoblje od 2021. do 2023.

(185) Navedeni podaci i dokumenti dostupni su na <https://ljudskaprava.gov.hr/ostvarivanje-prava-romske-nacionalne-manjine/584> i <https://ljudskaprava.gov.hr/suzbijanje-diskriminacije/571>

(186) Ured za ravnopravnost spolova je tiskao na Brailleovom pismu Nacionalni plan za ravnopravnost spolova za razdoblje od 2011. do 2015.

Sudjelovanje u kulturnom životu, rekreaciji, razonodi i sportu (čl. 30.)

Pitanje 30a) i b)

(187) JLP(R)S svake godine, u okviru izvještavanja o provedbi mjera Nacionalne strategije 2017.-2020., izvještavaju o poduzetim radnjama za osiguravanje pristupačnosti informacija i

knjižnica te ostalih sadržaja kulturnog života. Godišnja izvješća o provedbi Nacionalne strategije javno su objavljena.

(188) Ministarstvo kulture i medija kontinuirano podupire projekte koji afirmiraju kreativne i umjetničke mogućnosti osoba s invaliditetom, odnosno sufinancira programe osoba s invaliditetom putem Poziva za predlaganje javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske, Javnog poziva za dodjelu potpora programima koji potiču razvoj publike u kulturi u Republici Hrvatskoj i Poziva za predlaganje programa koji omogućuju pristup i dostupnost kulturnih sadržaja za osobe s invaliditetom i djecu i mlade s teškoćama u razvoju u Republici Hrvatskoj. Detaljnije u prilogu 42.

(189) Ministarstvo kulture i medija je od 2015. do 2020. godine za programe u kojima sudjeluju osobe s invaliditetom ili su namijenjeni osobama s invaliditetom izdvojilo 5.308.144,50 kn.

(190) Od 318 subjekata iz mreže narodnih knjižnica, osiguran pristup za osobe s invaliditetom ima 118, a djelomično osiguran 95 knjižnica. Dodatnu opremu za slijepe ima 17 knjižnica, dok 13 ima elektronička povećala za slabovidne, a osiguran pristup internetu 316.

(191) Nacionalni program športa 2019. – 2026., prvi je strateški dokument u povijesti hrvatskog sporta na nacionalnoj razini u kojem se posebno iskazuje skrb o omogućavanju jednakopravnih uvjeta za bavljenje sportom i sportskom rekreacijom sportašima s invaliditetom. Jedan od općih ciljeva „Unaprijediti skrb o sportašima“ sadrži posebne ciljeve „Osigurati stabilan sustav stipendiranja te skrbi o vrhunskim sportašima“ i „Poboljšati status manje zastupljenih skupina u sustavu športa“, a navedeno će se realizirati provedbom programa Hrvatskog paraolimpijskog odbora i Hrvatskog sportskog saveza gluhih.

(192) Tijelo nadležno za sport je u razdoblju od 2015. do 2019. godine između ostaloga financiralo programe koji se odnose na djelovanje Hrvatskog paraolimpijskog odbora i Hrvatskog sportskog saveza gluhih. Detaljnije o njihovom djelovanju i financijskoj potpori iz Državnog proračuna u prilogu 43.

(193) Od 2015. do 2019. sufinancirane su i programske aktivnosti koje je provodio Hrvatski školski sportski savez koji je svake godine organizirao Državno prvenstvo školskih sportskih društava za učenike s intelektualnim teškoćama i programe Univerzalne sportske škole za učenike s teškoćama u razvoju. Na Državnom prvenstvu sudjeluju osnovne i srednje škole te centri za odgoj i obrazovanje koji obrazuju učenike s intelektualnim teškoćama. Iz godine u godinu uključuje se sve veći broj škola i centara te povećava broj sudionika, pa tako i osigurana sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske. Svi programi koje provodi spomenuti Savez organizirani su na način da na njima mogu sudjelovati svi učenici neovisno o teškoćama koje imaju.

(194) Kroz OPULJP 2014. – 2020. u 2018. godini je pripremljen poziv ESF-a, „Uključivanje djece i mladih u riziku od socijalne isključenosti te osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju u zajednicu kroz šport“. Ciljevi Poziva odnosili su se na povećanje dostupnosti besplatnih sportskih sadržaja za djecu i mlade u riziku od socijalne isključenosti te poboljšanje pristupa i sudjelovanje u sportskim sadržajima za osobe s invaliditetom i djecu s teškoćama u razvoju. Odobreno je 57 projekata vrijednosti 62.917.921,00 kn, a u 2019. godini isplaćena su sredstva u iznosu od 30.424.109,95 kuna.

Specifične obaveze (članci 31.-33.)

Statistika i prikupljanje podataka (čl.31.)

Pitanje 31

(195) Hrvatska ima zakonski reguliran Registar osoba s invaliditetom, a u planu je da se njegovi podaci koriste i kod Popisa stanovništva 2021. godine. Zbog navedenog, a i činjenice da Registar ima puni obuhvat podataka iz ZOSI-a, smatramo da je kratki set pitanja Washington grupe potencijalno primjenjiv jedino kod nekih znanstveno istraživačkih studija.

Pitanje 31a)

(196) Podaci u Registru osoba s invaliditetom prikupljaju se između ostalog i prema spolu, dobi, stupnju obrazovanja, statusu na tržištu rada ali i podacima o nasilju ukoliko je takav događaj zabilježen u skladu sa MKB 10. Registar ne sadrži podatke o socioekonomskom statusu.

Pitanje 31b)

(197) Podaci u Registru prikupljaju se prema spolu i dobnim skupinama, što je predviđeno i u izmjenama Zakona o registru osoba s invaliditetom, što ispunjava uvjet jednakosti i nediskriminacije kod bilježenja i obrade te prikaza podataka. U prijedlog Zakona o registru, koji će biti donesen u 2021. godini, korištena je i preporuka Svjetske zdravstvene organizacije da se u sustav ocjene invaliditeta koristi ICF (Međunarodna klasifikacija funkcioniranja). Navedena klasifikacija predstavlja osnovu nove jedinstvene metodologije utvrđivanja invaliditeta u RH.

Pitanje 31c)

(198) Podaci Registra redovite se publiciraju jednom godišnje na službenim stranicama HZJZ-a: <https://www.hzjz.hr/periodicne-publikacije/hrvatski-zdravstveno-statisticki-ljetopis-za-2019-tablicni-podaci/>. Na navedenoj stranici su publicirani podaci iz rujna 2020. Osim ovih podataka na mrežnim stranicama, Registar zbirne statističke podatke dostavlja i na osnovu specifičnih upita UOSI, tijela državne uprave te istraživača.

Međunarodna suradnja (čl. 32.)

Pitanje 32a) i b)

(199) RH je u studenom 2020. godine predstavila Treće izvješće prema Univerzalnom periodičkom pregledu UN-a. Nakon rasprave, Hrvatskoj su upućene preporuke za snaženje prava osoba s invaliditetom posebno u područjima: zapošljavanja, sudjelovanja u izbornim procesima, obrazovanja, osiguranja usluga u zajednici, potpore udrugama te za djelovanja u situaciji pandemije COVID-19.

(200) RH sukladno svojim vanjskopolitičkim prioritetima kao država promatrač u Vijeću za ljudska prava UN-a daje aktivnu podršku inicijativama za promicanje ljudskih prava i zaštitu osoba s invaliditetom. Primjerice, na 43. zasjedanju Vijeća (2020.) Hrvatska je kosponzorirala rezoluciju o podizanju svijesti o osobama s invaliditetom, kojom se državama preporučuje

pokretanje kampanja za podizanje svijesti (vezano uz stereotipe i diskriminaciju), održavanje edukacija i treninga te jačanje uloge medija, kao i rezoluciju o mentalnom zdravlju i ljudskim pravima kojom se države potiču da usklade zakonodavstvo s međunarodnim standardima, razviju strategije protiv stigme, poštuju ljudskopravni pristup u području mentalnog zdravlja te provedu holistički pristup u svrhu iskoraka glede medikalizacije i institucionalizacije. Hrvatska redovito sudjeluje u izradi, usklađivanju i predstavljanju njenih stajališta o osobama s invaliditetom na Vijeću.

(201) Predstavnici UOSI članovi su Povjerenstva Vlade RH za osobe s invaliditetom, te Radne skupine za izradu novog strateškog dokumenta za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine, kao i niza drugih radnih skupina od značaja za kreiranje politika prema osobama s invaliditetom (primjerice radnoj skupini za izradu zakona o osobnoj asistenciji).

(202) U okviru Novog nacionalnog plana izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom 2021.-2027. čija je izrada u tijeku, za svaki posebni cilj naznačen je način njegov doprinosa ciljevima/ podciljevima održivog razvoja UN Agende 2030 (SDG).

Nacionalna provedba i praćenje (čl. 33.)

Pitanje 33a)

(203) U provedbi javnih politika tijela javne vlasti surađuju s udrugama osiguravanjem različitih oblika financijske i nefinancijske podrške, a svako tijelo planira iznos za financiranje temeljem procjene prioritarnih potreba. S ciljem osiguranja transparentnosti i odgovornosti pri trošenju sredstava poreznih obveznika, 2015. godine je donesena Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge.

Pitanje 33b)

(204) Ministarstvo nadležno za socijalnu skrb ima ulogu i odgovornost koordinatora politika usmjerenih osobama s invaliditetom, s obzirom da je provedba KPOSI u djelokrugu više središnjih tijela državne uprave, nadležnih za poslove zapošljavanja, rada, pravosuđa, kulture, zdravstva, socijalne skrbi, obrazovanja, znanosti, sporta, graditeljstva i obitelji. U cilju kvalitetne provedbe politika usmjerenih osobama s invaliditetom uspostavljena je međuresorna suradnja, te horizontalna i vertikalna koordinacija prilikom izrade, praćenja, provedbe i vrednovanja strateških dokumenata.

(205) U provedbi KPOSI značajnu ulogu ima Povjerenstvo Vlade RH za osobe s invaliditetom koje kao savjetodavno i stručno tijelo Vlade RH daje prijedloge, mišljenja i stručna obrazloženja iz područja položaja, zaštite i rehabilitacije osoba s invaliditetom i njihovih obitelji, te provodi aktivnosti usmjerene na njihovu dobrobit.

(206) Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom kao nezavisni mehanizam ima značajnu ulogu u praćenju izvršavanja obveza RH koje proizlaze iz međunarodnih dokumenata te praćenju primjene politika, nacionalnih strategija i programa RH koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom.

(207) Organizacije osoba s invaliditetom i ostale organizacije civilnog društva važni su partneri u procesu kreiranja i praćenja politika usmjerenih prema osobama s invaliditetom i praćenju primjene KPOSI te izvještavanju o primjeni iste putem alternativnih/paralelnih izvješća.

Prilozi

Prilog 1

MAPIRANJE PROPISA

Nositelj provedbe aktivnosti: Ministarstvo nadležno za područje socijalne skrbi i Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom

Sunositelji provedbe aktivnosti: nadležna tijela državne uprave i udruge osoba s invaliditetom

Tijelo državne uprave koje dostavlja podatke	MINISTARSTVO TURIZMA
Ukupan broj propisa u nadležnosti Ministarstva	5 zakona s pripadajućim provedbenim propisima
Ukupan broj propisa iz Vaše nadležnosti koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	3
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon turističkoj pristojbi (Narodne novine, broj 52/19)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Članak 5. stavak 1. točka 2.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti (Narodne novine, br. 85/15, 121/16, 99/18, 25/19 i 98/19) Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine Kampovi (Narodne novine, br. 54/16, 68/19 i 120/19)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Prilog I, točka 12
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti (Narodne novine, br. 85/15, 121/16, 99/18, 25/19 i 98/19) Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli (Narodne novine, br. 56/16 i 120/19)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Članak 27. i Članak 46. stavak 2.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN	Zakon o pružanju usluga u turizmu (Narodne novine, br. 130/2017, 25/19 i 98/19)

Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Članak 42. stavak 2.
Tijelo državne uprave koje dostavlja podatke	MINISTARSTVO ZDRAVSTVA
Ukupan broj propisa u nadležnosti Ministarstva	
Ukupan broj propisa iz Vaše nadležnosti koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Iz područja nadležnosti Sektora za javno zdravstvo: - 2 propisa donesena u 2019. godini koja se odnose na cjelokupno stanovništvo - 3 propisa iz prethodnog razdoblja koja se odnose samo na osobe s invaliditetom
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o podacima i informacijama u zdravstvu (Narodne novine, broj 14/19) u daljnjem tekstu: Zakon
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Ovim Zakonom utvrđuju se prava, obveze i odgovornosti pravnih i fizičkih osoba zdravstvenog sustava Republike Hrvatske u području upravljanja podacima i informacijama u zdravstvu, definiraju se pojmovi i temeljna načela prikupljanja, korištenja i obrade zdravstvenih podataka i informacija, nadležna tijela, kvaliteta i obrada zdravstvenih podataka, njihova zaštita te inspekcijski i stručni nadzor, radi sveobuhvatnog i djelotvornog korištenja zdravstvenih podataka i informacija u zdravstvenoj zaštiti radi unaprjeđenja i očuvanja zdravlja stanovništva u Republici Hrvatskoj. Zakon se odnosi na cjelokupno stanovništvo pa tako i na osobe s invaliditetom te je stoga isti usklađen s odredbom članka 22. (Poštivanje privatnosti) točke 2. Zakona o potvrđivanju Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom (Narodne novine, broj 6/07) kojom je propisano: „2. Države stranke zaštitit će privatnost osobnih i zdravstvenih podataka te podataka o rehabilitaciji osoba s invaliditetom, na ravnopravnoj osnovi s drugima.“
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Pravilnik o obrascima zdravstvene dokumentacije djece predškolske dobi i evidencije u dječjem vrtiću (Narodne novine, br. 114/02 i 63/19)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Pravilnikom o obrascima zdravstvene dokumentacije djece predškolske dobi i evidencije u dječjem vrtiću (Narodne novine, br. 114/02 i 63/19 u daljnjem tekstu: Pravilnik), propisuju se obrasci: potvrde o obavljenom sistematskom zdravstvenom pregledu predškolskog djeteta prije upisa u dječji vrtić; potvrde o obavljenom zdravstvenom pregledu predškolskog djeteta (izostanak zbog bolesti ili nekog drugog razloga); zdravstvenog

	kartona djeteta u dječjem vrtiću; evidencije o zdravstvenom odgoju; evidencije o higijensko-epidemiološkom nadzoru; evidencije o sanitarnom nadzoru; evidencije epidemioloških indikacija; evidencije ozljeda te evidencije antropometrijskih mjerenja. Pravilnik se odnosi na svu djecu pa tako i na djecu s teškoćama u razvoju te je stoga isti usklađen s odredbama članka 7. (Djeca s teškoćama u razvoju) i članka 25. (Zdravlje) Zakona o potvrđivanju Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom (Narodne novine, broj 6/07) i to u širem smislu: - točkama 1. i 2. članka 7. (Djeca s teškoćama u razvoju), kojima je propisano: „1. Države stranke osigurat će sve potrebne mjere kako bi zajamčile djeci s teškoćama u razvoju puno uživanje ljudskih prava i temeljnih sloboda ravnopravno s drugom djecom. 2. U svim aktivnostima koje se odnose na djecu s teškoćama u razvoju prvenstveni će značaj biti pridat najboljim interesima djeteta.“ - točkom (b) članka 25. (Zdravlje) kojom je između ostaloga propisano da će države stranke osigurati „(b) ...usluge čija je namjena smanjenje i prevencija daljnjeg invaliditeta, uključujući invaliditet kod djece i starijih osoba“
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakonom o zaštiti prava pacijenata (Narodne novine, br. 169/04 i 37/08) u daljnjem tekstu: Zakon
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Ovim Zakonom određuju se prava pacijenata prilikom korištenja zdravstvene zaštite te način zaštite i promicanja tih prava. Pacijentom u smislu ovoga Zakona smatra se svaka osoba, bolesna ili zdrava, koja zatraži ili kojoj se pruža određena mjera ili usluga u cilju očuvanja i unaprjeđenja zdravlja, sprječavanja bolesti, liječenja ili zdravstvene njege i rehabilitacije. Zakon se odnosi na cjelokupno stanovništvo pa tako i na osobe s invaliditetom te je stoga isti usklađen s odredbama članka 25. (Zdravlje) i članka 21. (Sloboda izražavanja i mišljenja, te pristup informacijama) Zakona o potvrđivanju Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom (Narodne novine, broj 6/07). Posebne odredbe Zakona koje se odnose na osobe s invaliditetom: Svakom pacijentu jamči se opće i jednako pravo na kvalitetnu i kontinuiranu zdravstvenu zaštitu primjerenu njegovom zdravstvenom stanju, sukladno općeprihvaćenim stručnim

	standardima i etičkim načelima, u najboljem interesu pacijenta uz poštivanje njegovih osobnih stavova. Načelo dostupnosti zaštite prava pacijenata podrazumijeva jednaku mogućnost zaštite prava svih pacijenata na području Republike Hrvatske. Vezano uz pravo na obaviještenost, ovim Zakonom propisano je da pacijent ima pravo dobiti obavijesti na način koji mu je razumljiv s obzirom na dob, obrazovanje i mentalne sposobnosti. Pacijenti s invaliditetom imaju pravo dobiti obavijesti u njima pristupačnom obliku. Vezano uz Pravo na prihvaćanje ili odbijanje pojedinoga dijagnostičkog, odnosno terapijskog postupka, ovim Zakonom posebno je predviđeno da slijepa osoba, gluha osoba koja ne zna čitati, nijema osoba koja ne zna pisati i gluhoslijepa osoba, prihvaća pojedini dijagnostički, odnosno terapijski postupak izjavom u obliku javnobilježničkog akta ili pred dva svjedoka iskazanom izjavom o imenovanju poslovno sposobne osobe koja će u njeno ime prihvaćati ili odbijati pojedini takav postupak. Nadalje, ovim zakonom posebno je predviđena i propisana Zaštita pacijenta koji nije sposoban dati pristanak. Za pacijenta koji nije pri svijesti, za pacijenta s težom duševnom smetnjom te za poslovno nesposobnog ili maloljetnog pacijenta, osim u slučaju neodgodive medicinske intervencije, suglasnost iz članka 16. stavka 2. ovoga Zakona potpisuje zakonski zastupnik, odnosno skrbnik pacijenta. Ukoliko su interesi pacijenata iz stavka 1. ovoga članka i njihovih zakonskih zastupnika, odnosno skrbnika suprotstavljeni, zdravstveni radnik je dužan odmah o tome obavijestiti nadležni centar za socijalnu skrb.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (Narodne novine, broj 64/01) Zakonom se uređuje način prikupljanja podataka o uzroku, vrsti, stupnju i težini oštećenja zdravlja osoba s invaliditetom, način obrade i korištenja podataka te zaštita podataka o osobama s invaliditetom. Zakon je usklađen s odredbama Zakona o potvrđivanju Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom (Narodne novine, broj 6/07) i to: članka 22. (Poštivanje privatnosti) točke 2. kojom je propisano: „2. Države stranke zaštitit će privatnost osobnih i zdravstvenih podataka te podataka o rehabilitaciji osoba s invaliditetom, na ravnopravnoj osnovi s drugima.“ i članka 31. (Statistika i prikupljanje podataka)

Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Pravilnik o znaku pristupačnosti (Narodne novine, br. 78/08 i 87/14)
	Pravilnikom se propisuje izgled znaka, uvjeti za njegovo stjecanje, način obilježavanja parkirališnog mjesta te prava koja se na temelju njega mogu ostvariti. Pravo na znak pristupačnosti ima osoba sa 80 ili više posto tjelesnog oštećenja, odnosno osobe koje imaju oštećenja donjih ekstremiteta 60 ili više posto. Pravo na znak pristupačnosti iz stavka 1. članka 2 ima i vozilo udruge osoba s invaliditetom. Pravo koje proizlazi iz znaka pristupačnosti ne može koristiti osoba koja nije osoba s invaliditetom. Znak pristupačnosti omogućava parkiranje vozila kojima se prevoze osobe s invaliditetom na parkirališna mjesta koja su za tu svrhu posebno obilježena. Pravilnik je usklađen s odredbama Zakona o potvrđivanju Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom (Narodne novine, broj 6/07) i to: člankom 9. Pristupačnost, člankom 19. Neovisno življenje i uključenost u zajednicu i člankom 20. Osobna pokretljivost.
Tijelo državne uprave koje dostavlja podatke	MINISTARSTVO HRVATSKIH BRANITELJA
Ukupan broj propisa u nadležnosti Ministarstva	
Ukupan broj propisa iz Vaše nadležnosti koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	14 propisa koji se odnose na osobe s invaliditetom (2 zakona, 1 uredba i 10 pravilnika)
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Prilikom donošenja/izmjena propisa kao i planiranja financijskih sredstava Ministarstvo se rukovalo Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom kao i preporukama iz Zaključne primjedbe UN-ovog Odbora za prava osoba s invaliditetom o Inicijalnom izvješću RH, počevši od uključenosti osoba s invaliditetom u proces donošenja propisa, proširivanjem prava osoba s invaliditetom kako bi odgovarali potrebama korisnika u području zdravlja, životnog standarda, rada i zapošljavanje, poboljšanju pristupačnosti i dr.
Tijelo državne uprave koje dostavlja podatke	MINISTARSTVO KULTURE
Ukupan broj propisa u nadležnosti Ministarstva	100 Zakoni, Pravilnici, Uredbe
Ukupan broj propisa iz Vaše nadležnosti koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	4

Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o audiovizualnoj djelatnosti (Narodne novine, broj 61/18) S člankom 5. UN-ove Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, promicanje se jednakosti i ne diskriminacije osobe s invaliditetom. Nastavno na navedenu odredbu skrećemo pozornost na članak 27. Zakona o audiovizualnoj djelatnosti koji propisuje kako Hrvatski audiovizualni centar promiče vrijednosti i potiče mjere važne za zaštitu prava i interesa djece i mladeži, ravnopravnost spolova, rasa, nacionalnih manjina i osoba s invaliditetom
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji (Narodne novine, br. 137/10, 76/12, 78/16, 46/17, 73/17 i 94/18) S člankom 9. UN-ove Konvencije o pravima osoba s invaliditetom uređuje se pitanje pristupačnosti, odnosno mjere za osiguravanje pristupačnosti osobama s invaliditetom između ostalog u komunikacijama uključujući informacijske i komunikacijske tehnologije i usluge kao i drugim uslugama. Nadalje u članku 30. Konvencije stavku I. podstavku b., stoji kako države stranke priznaju osobama s invaliditetom pravo na sudjelovanje u kulturnom životu na ravnopravnoj osnovi s drugima, te će poduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale da osobe s invaliditetom uživaju pristup televizijskim programima, filmovima, kazalištu i drugim kulturnim aktivnostima u svim dostupnim oblicima. U tom smislu, u članku 9. Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji propisano je kako javne usluge HRT-a u smislu ovoga Zakona sadrže programske obveze HRT-a koje ispunjavaju demokratske, socijalne i kulturne potrebe hrvatskog društva, jamče pluralizam, uključujući kulturnu i jezičnu raznolikost, a u provedbi programskih obveza HRT je osobito prilagođavati, proizvoditi, suproizvoditi i objavljivati programe o osobama s invaliditetom i djeci s teškoćama u razvoju te poticati prevođenje programa na hrvatski znakovni jezik. Također, u stavku 4. navedenog članka propisano je da ukoliko HRT pokrene specijalizirani Sportski televizijski programski kanal u skladu s ovim Zakonom i Ugovorom iz članka 13. ovoga Zakona on ne smije obuhvaćati prijenos športskih događaja premijskog sadržaja, već isključivo prijenos manje zastupljenih športova koji su od interesa za javnost, kao i informiranje o športu i športskim događajima te promociju športa i promociju športa osoba s invaliditetom.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN	Zakon o elektroničkim medijima (Narodne novine, br. 153/09, 84/11, 94/13 i 136/13)

Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	UN-ova Konvencija o pravima osoba s invaliditetom u članku 8. govori o podizanju svijesti u vezi osoba s invaliditetom te kako su u navedenu svrhu države stranke obvezne usvojiti žurne, učinkovite i primjerene mjere. S tim u vezi u članku 9. Zakona o elektroničkim medijima propisano je kako je djelatnost objavljivanja audiovizualnog i radijskog programa od interesa za Republiku Hrvatsku kada se programi odnose između ostalih i na osobe s invaliditetom i posebnim potrebama. Konvencija u člancima 5. i 16. uređuje pitanja jednakosti i nediskriminacije te pitanje slobode od izrabljivanja, nasilja i zlostavljanja. Slijedom navedenog u članku 12. navedenog Zakona propisano je kako u audio i/ili audiovizualnim medijskim uslugama nije dopušteno poticati, pogodovati poticanju i širiti mržnju ili diskriminaciju na osnovi rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije, te antisemitizam i ksenofobiju, ideje fašističkih, nacionalističkih, komunističkih i drugih totalitarnih režima. Nadalje, u članku 16. stavku 4. navedenog Zakona propisano je kako audiovizualno komercijalne komunikacije ne smiju uključivati ili promicati bilo kakvu diskriminaciju na temelju spola, rase, etničkog podrijetla, nacionalnosti, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije. Također, u članku 64. navedenog Zakona propisano je kako će se sredstvima Fonda za poticanje pluralizma poticati proizvodnja i objavljivanje audiovizualnih i radijskih programa i sadržaja nakladnika televizije i/ili radija na lokalnoj i regionalnoj razini, neprofitnih nakladnika televizije i/ili radija, neprofitnih pružatelja medijskih usluga iz članaka 19. i 79. ovoga Zakona, neprofitnih pružatelja elektroničkih publikacija, neprofitnih proizvođača audiovizualnih i/ili radijskih programa, koji su od javnog interesa i osobito su važni za podizanje svijesti javnosti o sposobnostima i doprinosu osoba s invaliditetom, kao i promicanje i poštovanje njihovih prava i dostojanstva, uključujući borbu protiv stereotipa, predrasuda i štetnih postupaka prema osobama s invaliditetom. Nadalje, u stavku 3. navedenog članka propisano je kako su kriteriji za dodjelu sredstava Fonda, između ostalih i dostupnost programa i sadržaja osobama s invaliditetom.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN	Pravilnik o Fondu za poticanje pluralizma i raznovrsnih elektroničkih medija (Narodne novine, br. 150/13 i 2/17)

Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	UN-ova Konvencija o pravima osoba s invaliditetom u članku 21. obrađuje pitanje slobode izražavanja i mišljenja te pristupa informacijama pri čemu se odredbe odnose i na pružanje informacija te na pristupačnost sredstava javnog priopćavanja osobama s invaliditetom. U članku 5. Pravilnika navodi se kao su sredstva Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnih elektroničkih medija državna potpora te kako se intenzitet potpore može povećati u slučajevima teških (složenih) ili nisko proračunskih djela koja nisu ekonomski opravdana i koja nisu privlačna za široku publiku ako je program/sadržaj namijenjen, između ostalih, i posebno ranjivim skupinama (osobama s invaliditetom, jednoroditeljskim obiteljima, nezaposlenim mladima, osobama starije životne dobi, ratnim veteranima, ženama žrtvama obiteljskog nasilja, Romima, ovisnicima o drogama, beskućnicima, prognanicima, izbjeglicama i povratnicima) do 30% UN-ova Konvencija o pravima osoba s invaliditetom u članku 8. govori o podizanju svijesti u vezi osoba s invaliditetom te kako su u navedenu svrhu države stranke obvezne usvojiti žurne, učinkovite i primjerene mjere. U članku 6. Pravilnika stoji kako će se sredstvima Fonda poticati proizvodnja i objavljivanje audiovizualnih i radijskih programa i sadržaja nakladnika televizije i/ili radija na lokalnoj i regionalnoj razini, neprofitnih nakladnika televizije i/ili radija, neprofitnih pružatelja medijskih usluga iz članaka 19. i 79. Zakona o elektroničkim medijima, neprofitnih pružatelja elektroničkih publikacija, neprofitnih proizvođača audiovizualnih i/ili radijskih programa koji su od javnog interesa i osobito su važni i za podizanje svijesti javnosti o sposobnostima i doprinosu osoba s invaliditetom, kao i promicanje i poštovanje njihovih prava i dostojanstva, uključujući borbu protiv stereotipa, predrasuda i štetnih postupaka prema osobama s invaliditetom.
Tijelo državne uprave koje dostavlja podatke	MINISTARSTVO DRŽAVNE IMOVINE
Ukupan broj propisa u nadležnosti Ministarstva	Zakon o upravljanju državnom imovinom (Narodne novine, broj 52/18) Zakon o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora (Narodne novine, br. 125/11, 64/15 i 112/18) Zakon o neprocijenjenom građevinskom zemljištu (u proceduri donošenja)

Ukupan broj propisa iz Vaše nadležnosti koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Navedenim zakonima ne uređuju se prava osoba s invaliditetom, te stoga nisu vezani uz usklađivanje s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom
Tijelo državne uprave koje dostavlja podatke	MINISTARSTVO UPRAVE
Ukupan broj propisa u nadležnosti Ministarstva	
Ukupan broj propisa iz Vaše nadležnosti koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o registru birača (Narodne novine, br. 144/12, 105/15 i 98/19)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	2012 godine stupio je na Zakon o registru birača (Narodne novine, broj 144/12), prema kojemu osobe koje su do stupanju na snagu navedenog Zakona pravomoćnim rješenjem nadležnog suda bile u potpunosti lišene poslovne sposobnosti, upisane su u registar birača čime je svim poslovno nesposobnim osobama osigurano ostvarivanje biračkog prava.
Tijelo državne uprave koje dostavlja podatke	SREDIŠNJI DRŽAVNI URED ZA RAZVOJ DIGITALNOG DRUŠTVA
Ukupan broj propisa u nadležnosti Ministarstva	
Ukupan broj propisa iz Vaše nadležnosti koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	1
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora (Narodne novine, broj 17/19)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Nacionalni propis usklađen je s člankom 9. UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom – u smislu poduzimanja odgovarajućih mjera osiguravanja pristupačnosti osobama s invaliditetom, uključujući informacijske i komunikacijske tehnologije i sustave, kao i druge usluge namijenjene javnosti, kako bi osobama s invaliditetom osigurale život neovisan o tuđoj pomoći i potpuno sudjelovanje u svim područjima života. Propisom su posebno poduzete odgovarajuće mjere, propisane u UN Konvenciji u članku 9., stavku 2., točke (a), (c), (f), (g) radi: (a) razvijanja, poticanja i praćenja provedbe minimalnih standarda i smjernica za pristupačnost prostora i usluga otvorenih ili namijenjenih javnosti – članak 7. Zakona;

	(c) pružanja obuke interesnim skupinama o pitanjima pristupačnosti s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom – članak 10., stavak 2. Zakona; (f) promicanja drugih odgovarajućih oblika pomoći i potpore osobama s invaliditetom kako bi im se osigurao pristup informacijama – članak 10., stavak 3. Zakona; (g) promicanja pristupačnosti novih informacijskih i komunikacijskih tehnologija i sustava, uključujući internet – članak 10., stavak 3. Zakona;
Tijelo državne uprave koje dostavlja podatke	MINISTARSTVO PRAVOSUĐA
Ukupan broj propisa u nadležnosti Ministarstva	21
Ukupan broj propisa iz Vaše nadležnosti koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	8
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama (Narodne novine, broj 76/14) Definicija pojmova, temeljna načela, prava osobe s duševnim smetnjama (definicije, opća načela, jednakost i nediskriminacija) Prisilni smještaj i liječenje na slobodi neubrojive osobe, mjere prisile prema osobi s težim duševnim smetnjama (propisivanje samo iznimno, samo pod uvjetima i u vremenskom ograničenju) (jednakost pred zakonom, osobna sloboda i sigurnost) Psihijatrijsko liječenje neubrojive osobe na slobodi (jednakost pred zakonom, osobna sloboda i sigurnost) Zaštita tajnosti podataka i medicinska dokumentacija (osobna sloboda i sigurnost, zaštita osobnog integriteta osobe) Obvezujuća izjava (jednakost pred zakonom, osobna sloboda i sigurnost) Povjerenstvo za zaštitu osoba s duševnim smetnjama
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, br. 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19) Članak 6. Načelo zabrane diskriminacije (opća načela, jednakost pred zakonom) Članak 8. pravo sudionika u postupku na tumačenje i prevođenje (opća načela jednakost i nediskriminacija, jednakost pred zakonom) Članak 43. Prava žrtve (jednakost pred zakonom i pristup pravosuđu) Članak 43.a Pojedinačna procjena žrtve (jednakost pred zakonom i pristup pravosuđu)

	Članak 51. Prava oštećenika (jednakost pred zakonom i pristup pravosuđu) Članak 66. Obvezna obrana (pristup pravosuđu) Članak 85. Potpisivanje zapisnika (pristup pravosuđu) Članak 172. potpis na dostavnici prilikom uručenja pismena (pristup pravosuđu) Članak 272. i članak 280. Ispitivanje okrivljenika (pristup pravosuđu) Članak 290. Ispitivanje svjedoka (pristup pravosuđu) Članak 292. Ispitivanje svjedoka u posebnim okolnostima (pristup pravosuđu)
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Kazneni zakon (Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19 i 84/21) Članak 87. stavak 21. - Zločin iz mržnje Članak 125. - Povreda ravnopravnosti Članak 111. - Teško ubojstvo Članak 117. st. 2. - Tjelesna ozljeda Članak 118. st. 2 - Teška tjelesna ozljeda Članak 119. st. 2. - Osobito teška tjelesna ozljeda Članak 125. - Povreda ravnopravnosti Niz kaznenih dijela u katalogu Kaznenog zakona kojima je učin djela prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje propisan kao kvalificiran oblik počinjenja kaznenog dijela (primjerice članak 117. stavak. 2 ili članak 118. stavak 2.)
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (Narodne novine, br. 70/17, 126/19 i 84/21) Članak 10. st.6 i članak 22. st. 5 Članak 20. - prikupljanje podataka
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 i 70/19) Odredbama članka 245 i 246. propisana je mogućnost da gluhe i nagluhe osobe mogu koristiti tumača znakovnog jezika u parničnom postupku
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN	Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00,73/00,114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine, broj 141/06), odredbama članka 82. st.1 podstavka 2 i članka 87. stavka 3. kojima je uređen nesmetan pristup, kretanje i rad osobama smanjene pokretljivosti izvršilo se usklađivanje navedenih odredbi s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom. Navedene odredbe stupile su na snagu 26. 12. 2006.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18) Usklađivanje terminologije članka 1050. (osobe koje ne odgovaraju za štetu) i članka 1055. (osobe s mentalnim i intelektualnim oštećenjima) s terminologijom Konvencije, u dijelu koji se odnosi na osobe s mentalnim ili intelektualnim oštećenjima.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, br. 143/13 i 98/19) Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći propisuje uvijete i postupak u kojem osobe slabijeg imovnog stanja mogu ostvariti pravo na pravno savjetovanje, te pristup sudu i drugim javnopravnim tijelima u građanskim i upravnim stvarima. Odredbe članka 14.st.3 i članka 15. st. 2 podstavka 6. Zakona omogućava se osobama s invaliditetom da pravo na besplatnu pravnu pomoć ostvare po posebnim uvjetima u pogledu prihodovnog cenzusa.
Tijelo državne uprave koje dostavlja podatke	MINISTARSTVO MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE
Ukupan broj propisa u nadležnosti Ministarstva	Okvirno 365 zakonskih i podzakonskih akata
Ukupan broj propisa iz Vaše nadležnosti koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	12
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o elektroničkim komunikacijama (Narodne novine, br. 73/08, 90/11, 133/123, 80/13, 71/14 i 72/17) Drugi izvori prava: Eu- Direktiva 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7 ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi) i Direktiva 2009/136/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenog 2009 o izmjeni Direktive 2002/22/EZ o univerzalnim uslugama i pravima korisnika s obzirom na elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Direktiva o univerzalnim uslugama)

U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Članak 5. st. 3 i 4., članak 24. st. 4, članak 34. st. 2., članak 35. st. 2., članak 43. st.1., članak 78a st.2., članak 96.st.3. i članak 119.st. 1. – promicanje interesa korisnika, opseg univerzalne usluge, zahtjevi za elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i dr. povezanu opremu, dostupnost infrastrukturi, obavješćivanje korisnika, omogućavanje poziva prema tel. broju 116, osiguravanje usluga digitalne televizije i prekršajne odredbe.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Pravilnik o univerzalnim uslugama u elektroničkim komunikacijama (Narodne novine, br. 146/12, 82/14, 41/16, 62/19 i 68/19) Drugi izvori prava: Eu- Direktiva 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7 ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi) i Direktiva 2009/136/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenog 2009 o izmjeni Direktive 2002/22/EZ o univerzalnim uslugama i pravima korisnika s obzirom na elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Direktiva o univerzalnim uslugama)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Članak 18. stavak 4., članak 20. stavak 2., članak 21. stavak 4. - pristup univerzalnim uslugama, postavljanje javnih govornica, pristup pozivima za hitne službe.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Pravilnik o načinu i uvjetima obavljanja djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Narodne novine, br. 154/11, 149/13, 82/14, 24/15,42/16 i 68/19) Drugi izvori prava: Eu- Direktiva 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7 ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi) i Direktiva 2009/136/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenog 2009 o izmjeni Direktive 2002/22/EZ o univerzalnim uslugama i pravima korisnika s obzirom na elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Direktiva o univerzalnim uslugama)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Članak 30., članak 31., članak 32., članak 35. i članak 42a – usluge prilagođene osobama s invaliditetom, javne telefonske govornice, prioritet kod uklanjanja kvarova
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Pravilnik o jedinstvenom europskom broju za hitne službe 112 (Narodne novine, broj 138/15) Drugi izvori prava: Eu - Direktiva 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7 ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi) i Direktiva 2009/136/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenog 2009 o izmjeni Direktive 2002/22/EZ o univerzalnim

U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	uslugama i pravima korisnika s obzirom na elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Direktiva o univerzalnim uslugama)
	Članak 4. osiguravanje osobama s invaliditetom pristup telefonskom broju 112 na jednak način kakvim pristupaju drugi krajnji korisnici usluga (putem kratkih tekstualnih poruka (SMS), telefaksom ili na drugi prikladan način)
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu (Narodne novine, broj 132/98, 63/08, 134/09 i 94/13)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Glede pristupačnosti proklamirane člankom 3. točkom F. UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, člankom 184.a stavkom 1 točkom 4 i člankom 184.b stavkom 1 navedenog zakona regulirano je provođenje prekršajnog postupka u slučaju uskraćivanja propisanih prava i pomoći osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti od strane zračnog prijevoznika ili operatora aerodroma ili druge pravne osobe, oprema Uredbi (EZ) 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5.srpnja 2006. godine o pravima osoba s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava (Narodne novine br. 82/13, 18/15, 110/15 i 70/17)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Prilog 2. u kojemu je propisano da određeni željeznički podsustavi moraju biti pristupačni osobama s invaliditetom
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o cestama (Narodne novine, br. 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14 i 110/19)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Članak 88. stavak 1. i 2., članak 89., članak 115. (prekršajna odredba)
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Pravilnik o autobusnim kolodvorima (Narodne novine, broj 57/18)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Članak 3 između ostalog određuje i da autobusni kolodvori moraju najmanje biti opremljeni sa cjelokupnim prostorom prilagođenim za pristup osobama s invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću i organiziranim prometom u mirovanju (parkiranje i zaustavljanje vozila) sa posebno označenim i rezerviranim mjestima za osobe s invaliditetom i osobe sa smanjenom pokretljivošću
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN	Pravilnik o ispitivanju vozila (Narodne novine, br. 152/09 i 8/15)

Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Članak 18. stavak 6. određuje da se za vozila koja su prepravljena tako da njima mogu upravljati osobe s invaliditetom, te za vozila koja su prepravljena za autoškole, uz potvrde o ispitivanju vozila, izdaje i certifikat.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Pravilnik o znaku pristupačnosti (Narodne novine, br. 78/08 i 87/14)
	Nacionalni propis je usklađen sa člankom 9. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom – propisom su poduzete odgovarajuće mjere osiguravanja pristupačnosti osobama s invaliditetom – parkiranje na predviđenim mjestima.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu (Narodne novine, broj 121/19)
	Članak 7. stavci 1. i 2. Članak 9.
Tijelo državne uprave koje dostavlja podatke	MINISTARSTVO GRADITELJSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA
Ukupan broj propisa u nadležnosti Ministarstva	16 Zakona i podzakonski propisi doneseni na temelju tih zakona
Ukupan broj propisa iz Vaše nadležnosti koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	2 Zakona i 2 Pravilnika
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o gradnji (Narodne novine, br. 153/13, 20/17, 39/19 i 125/19)
	Članak 8 -temeljni zahtjev za građevinu - 4. sigurnost i pristupačnost tijekom uporabe Članak 12.- osiguravanje pristupačnosti i uporabi građevine od strane osoba smanjene pokretljivosti
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19 i 98/19)
	Članak 3. stavak 1. podstavak 5. površina vanjskog dizala koje se dograđuje na postojeću zgradu više se ne uračunava u građevinsku (bruto) površinu zgrade: (građevinska (bruto) površina zgrade je zbroj površina mjerenih u razini podova svih dijelova (etaža) zgrade (Po, S, Pr, K, PK) određenih prema vanjskim mjerama obodnih zidova s oblogama, osim površine vanjskog dizala koje se dograđuje na postojeću zgradu, a koja se izračunava na način propisan ovim Zakonom i propisom donesenim na temelju ovog Zakona) Članak 122. stavak 5.: dogradnja vanjskog dizala na postojeću zgradu neovisna je o odredbama prostornog plana

	Članak 6. stavak 1. podstavak 12.: u ciljeve prostornog uređenja uključena je: opskrba, funkcionalna pristupačnost i uporaba usluga i građevina za potrebe različitih skupina stanovništva osobito djece, starijih ljudi i osoba smanjenih sposobnosti i pokretljivosti Članak 140. stavak 1 podstavak 9: u lokacijske uvjete koji se određuju lokacijskom dozvolom uključeni su i: uvjeti za nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad osoba smanjene pokretljivosti
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Pravilnik o jednostavnim i drugim građevinama i radovima (Narodne novine, br. 112/17, 34/18, 36/19 i 98/19) Pojednostavljenje izvođenja radova na građevini radi omogućavanja nesmetanog pristupa i kretanja osobama s teškoćama u kretanju
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Pravilnik o osiguravanju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti (Narodne novine, broj 78/13) Pristupačnost građevini
Tijelo državne uprave koje dostavlja podatke	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
Ukupan broj propisa u nadležnosti Ministarstva	71
Ukupan broj propisa iz Vaše nadležnosti koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	1
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o sustavu civilne zaštite (Narodne novine, br. 82/15 i 118/18) Članak 7. Zakona usklađen je s člankom 5. i člankom 11. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom
Tijelo državne uprave koje dostavlja podatke	URED ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
Ukupan broj propisa u nadležnosti Ureda	2
Ukupan broj propisa iz Vaše nadležnosti koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	2

Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o ravnopravnosti spolova (Narodne novine, br. 82/08 i 69/17)
	Uredilo se pitanje sveobuhvatne zaštite od viktimizacije u cilju potpunog usklađivanja s članka 2. Zakona s odredbom Direktive 2006/54/EZ na način da se dodatno proširio krug osoba koje ulaze u okrilje zaštite jamstva i zabrane diskriminacije, a u svrhu jačanja pravne zaštite žrtava i zaštite svih onih koji su u dobroj vjeri upozorili javnost na slučaj diskriminacije. Zakon je tiskan u nakladi od 10 000 primjeraka.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja
	U srpnju 2018 godine Vlada Republike Hrvatske je na prijedlog Ureda za ravnopravnost spolova donijela ažurirani Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja koji sadrži obveze nadležnih tijela i drugih čimbenika koji sudjeluju u otkrivanju i suzbijanju seksualnog nasilja i pružanju pomoći i zaštite osobama izloženim seksualnom nasilju te regulira način i sadržaj suradnje između nadležnih tijela. Ciljevi Protokola su uvođenje standardiziranog postupka prema žrtvama seksualnog nasilja bez obzira na njihovu dob, mjesto u kojem im se nasilje dogodilo spol i /ili druge osobne karakteristike.
Tijelo državne uprave koje dostavlja podatke	MINISTARSTVO RADA I MIROVINSKOGA SUSTAVA
Ukupan broj propisa u nadležnosti Ministarstva	11 propisa od posebnog interesa za osobe s invaliditetom koji su usklađeni s Konvencijom
Ukupan broj propisa iz Vaše nadležnosti koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	11
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o radu (Narodne novine, br. 93/14, 127/17 i 98/19)
	Zabrana izravne i neizravne diskriminacije Jednakost plaća žena i muškaraca Zabrana štetnog utjecaja na napredovanje ili ostvarenje drugih prava (u slučaju ozljede na radu, odnosno profesionalne bolesti) Prednost pri stručnom osposobljavanju i školovanju (radnik koji je pretrpio ozljedu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti) Pravo zaposlenja na drugim poslovima (u slučaju smanjenja radne sposobnosti) Otpremnina u slučaju ozljede na radu ili profesionalne bolesti Zabrana otkazivanja u slučaju privremene nesposobnosti uzrokovane ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću Pravo na izbor radničkog vijeća (svih radnika) Suodlučivanje radničkog vijeća o otkazu radniku kod kojeg je zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti došlo do smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili

	do smanjenja radne sposobnosti uz djelomičan gubitak radne sposobnosti, odnosno otkazu radniku osobi s invaliditetom. Sudska zaštita prava iz radnog odnosa
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o zaštiti na radu (Narodne novine, br. 71/14, 118/14, 154/14, 94/18 i 96/18)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Sigurni, zdravi i povoljni uvjeti rada te osiguranje prihvatljive prilagodbe okruženja na mjestu rada
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (Narodne novine, br. 157/13, 152/14 i 39/18)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Propisana je definicija osobe s invaliditetom, omogućeno je uključivanje osoba s invaliditetom u usluge profesionalne rehabilitacije, uvedeni su različiti modeli zapošljavanja osoba s invaliditetom na otvorenom tržištu rada te u zaštitnim i integrativnim radionicama, propisana je obveza poslodavca da osigura razumnu prilagodbu prilikom zapošljavanja osobe s invaliditetom, omogućena je prednost pri zapošljavanju osoba s invaliditetom u javnom sektoru, uveden je kvotni sustav zapošljavanja osoba s invaliditetom u javnom i u privatnom sektoru, te je dana mogućnost korištenja različitih vrsta poticaja prilikom njihovog zapošljavanja.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Pravilnik o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (Narodne novine, br. 75/18 i 120/18)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Uređen je kvotni sustav zapošljavanja osoba s invaliditetom u javnom i u privatnom sektoru koji, osim zapošljavanja osoba s invaliditetom, podrazumijeva i mogućnost korištenja niza različitih zamjenskih kvota (sklapanje ugovora o poslovnoj suradnji sa zaštitnim i integrativnim radionicama, sklapanje ugovora o poslovnoj suradnji s osobom s invaliditetom koja se samozapošljava, primanje na praksu osoba s invaliditetom, stipendiranje njihovog obrazovanja i dr.)
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Pravilnik o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom (Narodne novine, br. 75/18 i 120/18)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Propisana je mogućnost korištenja različitih vrsta poticaja za zapošljavanje osoba s invaliditetom kako za poslodavce na otvorenom tržištu rada tako i za osobe s invaliditetom koje se samozapošljavaju te za zaštitne i integrativne radionice (subvencija plaće, sufinanciranje troškova arhitektonske i /ili tehničke prilagodbe, stručna podrška na radnom mjestu i dr.)
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN	Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja očevidnika zaposlenih osoba s invaliditetom (Narodne novine, broj 75/18)

Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Propisano je vođenje očevidnika zaposlenih osoba s invaliditetom pri Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, a kako bi se utvrdilo stvarno stanje zaposlenosti osoba s invaliditetom te kako bi se mogle razvijati utemeljene politike i programi zapošljavanja ove kategorije osoba.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Pravilnik o profesionalnoj rehabilitaciji i centrima za profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom (Narodne novine, broj 75/18) Uređuje se rad centara za profesionalnu rehabilitaciju, odnosno provedba različitih usluga profesionalne rehabilitacije koje se temelje na multidisciplinarnom pristupu, uz uvažavanje individualnih potreba i mogućnosti svake osobe s invaliditetom, kao i potreba lokalnog tržišta rada.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Pravilnik o zaštitnim radionicama i integrativnim radionicama za zapošljavanje osoba s invaliditetom (Narodne novine, broj 75/18) Uređuje se rad zaštitnih radionica i integrativnih radionica koje se osnivaju u svrhu zapošljavanja osoba s invaliditetom koje nisu zapošljive na otvorenom tržištu rada, odnosno kojima je potreban veći stupanj podrške
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o jedinstvenom tijelu vještačenja (Narodne novine, broj 85/14) Uspostavljeno je jedinstveno neovisno tijelo vještačenja (kao ustrojstvena jedinica Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom) čime su znatno smanjene administrativne procedure koje su do tada postojale, a prema kojima je osoba s invaliditetom radi ostvarivanja prava u pojedinom sustavu morala svaki put biti ponovno vještačenja, što je osim dodatnih nepotrebnih troškova, stvaralo i dodatnu nepotrebnu obvezu samoj osobi s invaliditetom.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Uredba o metodologijama vještačenja (Narodne novine, br. 67/17 i 56/18) Uređuje se način i postupak vještačenja koji se temelji na interdisciplinarnom pristupu (u smislu sastava vijeća vještaka), a podrazumijeva utvrđivanje oštećenja organizma i funkcionalnih sposobnosti osobe s invaliditetom u svrhu ostvarivanja njezinih prava u različitim sustavima (socijalne skrbi, mirovinskog osiguranja, profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom, obrazovanja, zaštite ratnih i civilnih žrtava rata i dr.)
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN	Zakon o tržištu rada (Narodne novine, broj 118/18)

Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Propisuju se aktivnosti koje Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi s ciljem uključivanja nezaposlenih osoba s invaliditetom na tržište rada (priprema za zapošljavanje koja uključuje i upućivanje na profesionalnu rehabilitaciju, posredovanje pri zapošljavanju, provedba mjera aktivne politike zapošljavanja)
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Upute za prijavitelje i korisnike Operativnog programa učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. o provedbi horizontalnih načela Dokument „Upute za prijavitelje i korisnike Operativnog programa učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. o provedbi horizontalnih načela“ koji je donesen 28.ožujka 2019. godine daje smjernice prijaviteljima u pripremi projekata prilikom utvrđivanja primjenjivih zahtjeva u dijelu promicanja održivog razvoja, ravnopravnosti muškaraca i žena i jednakih mogućnosti (posebice pristupačnosti za osobe s invaliditetom) i nediskriminacije, koje treba uzeti u obzir prilikom pripreme i provedbe projekata.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Smjernice o provedbi članka 9. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom za prijavitelje i korisnike Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. Dokument „Smjernice o provedbi članka 9. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom za prijavitelje i korisnike Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.- 2020.“ koji je donesen u studenom 2016. godine služi kao pomoć prijaviteljima i korisnicima pri utvrđivanju primjenjivih zahtjeva za osiguravanje pristupačnosti za osobe s invaliditetom koje je potrebno uzeti u obzir prilikom pripreme i provedbe projekata, kao i radi razmatranja dodatnih prilika za njihovo promicanje
Tijelo državne uprave koje dostavlja podatke	MINISTARSTVO ZA DEMOGRAFIJU, OBITELJ, MLADE I SOCIJALNU POLITIKU
Ukupan broj propisa u nadležnosti ministarstva	23 ZAKONA
Ukupan broj propisa iz Vaše nadležnosti koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	13 zakona
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17, 130/17 i 98/19) Definicija „osobe s invaliditetom“ i „djece s teškoćama u razvoju“ u skladu su s Konvencijom Definiranje osnovnih životnih potrebe djece s teškoćama u razvoju i odraslih osoba s invaliditetom obuhvaćaju i dodatne

	potrebe koje proizlaze iz njihovog oštećenja zdravlja, odnosno invaliditeta. Načela u sustavu socijalne skrbi u skladu s načelima iz Konvencije (načelo zabrane diskriminacije, načelo uključenosti korisnika u zajednicu, načelo poštivanja ljudskih prava i integritet korisnika, načelo slobode izbora, načelo individualizacije, načelo sudjelovanja u donošenju odluka, načelo poštivanja privatnosti, načelo informiranosti o pravima i uslugama i dr.) Zakon se kontinuirano unapređuje uvođenjem novih oblika izvaninstitucijskih socijalnih usluga (rana intervencija, psihosocijalna podrška, organizirano stanovanje, pomoć pri uključivanju u programe odgoja i redovitog obrazovanja (integracija), pomoć u kući, smještaj u udomiteljskoj obitelji) Također se kontinuirano radi na unapređenju prava u sustavu socijalne skrbi s tim u vezi ističe se: - povećanje naknade za doplatu za pomoć i njegu u punom i smanjenom iznosu - povećanje iznosa osobne invalidnine i ublažavanje uvjeta za ostvarivanje prava (plaća i autorski honorar se ne smatraju prihodom koji bi utjecao na ostvarivanje prava na osobnu invalidninu) - uvođenje i kontinuirano unapređenje prava na status roditelja/njegovatelja/status njegovatelja Uvođenje mogućnosti osnivanja Centra za pružanje usluga u zajednici - javne ustanove za pružanje podrške korisnicima i pružateljima izvaninstitucijskih oblika smještaja, pružanje usluga boravka, usluge savjetovanja i pomaganja, usluge rane intervencije, usluge psihosocijalne podrške, usluge pomoći u kući, usluge pomoći pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja (integracija) i usluge organiziranog stanovanja, a iznimno i usluge smještaja.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Obiteljski zakon (Narodne novine, broj 103/15 i 98/19) Temeljna načela (članak 233.) su u skladu s Konvencijom: (1) Zaštitu osobe s invaliditetom, ako je to moguće, potrebno je osigurati drugim sredstvima i mjerama predviđenima posebnim propisima prije nego što se donese odluka o lišenju poslovne sposobnosti i skrbničkoj zaštiti. (2) U provođenju skrbničke zaštite potrebno je težiti što je moguće manjim ograničenjima prava štićenika. (3) U postupanju sa štićenikom moraju se uzeti u obzir osobnost te sadašnji ili ranije izraženi stavovi osobe, kao i zaštita njezina dostojanstva i dobrobiti.

	(4) Potrebno je poticati samostalno donošenje odluka od strane štićenika te mu pružati podršku u donošenju odluka, kao i sudjelovanju u životu zajednice. (5) Skrbnik je dužan prihvatiti želje i osobne stavove štićenika osim ako je to u suprotnosti s njegovom dobrobiti. Uvođenje mogućnosti anticipirane naredbe koja se sastavlja u obliku javnobilježničke isprave, te obvezno sadrži: podatke o davatelju naredbe; izjavu kojom davatelj naredbe imenuje određenu osobu skrbnikom za slučaj lišenja poslovne sposobnosti; izjavu kojom pristaje da mu se ta osoba imenuje posebnim skrbnikom u smislu članka 236. stavka 5. Obiteljskog zakona; podatke o imenovanoj osobi Ukidanje potpunog lišenja poslovne sposobnosti Uvođenje odredbe da se odluke o lišenju poslovne sposobnosti donesene prema prijašnjim propisima trebaju preispitati u izvanparničnom postupku radi vraćanja poslovne sposobnosti u razdoblju od 1. studenog 2015. do 1. studenog 2020. Odredbe vezane uz posvojenje u skladu su s Konvencijom, (Posvojenje je poseban oblik obiteljsko-pravnog zbrinjavanja i zaštite djeteta bez odgovarajuće roditeljske skrbi kojim se stvara trajni odnos roditelja i djeteta; Posvojenje se može zasnovati samo ako je u skladu s dobrobiti djeteta)
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o udomiteljstvu (Narodne novine, broj 115/18) Korištenje termina „osoba s invaliditetom“ i „djeca s teškoćama u razvoju“ Načela su usklađena s načelima Konvencije o pravima osoba s invaliditetom Prava odraslog korisnika udomiteljstva i udomljenog djeteta su u skladu s Konvencijom Uvođenje odredbi za obavljanje udomiteljstva kao zanimanja i odredbi specijaliziranog udomiteljstva za djecu.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o korištenju psa pomagača (Narodne novine, broj 39/19) Stupanjem na snagu ovog Zakona, odnosno s danom 25. 4. 2019. godine prestaje važiti Zakon o kretanju slijepe osobe uz pomoć psa vodiča (Narodne novine, broj 131/08). Korištenje terminologije „djeca s teškoćama u razvoju“ i „osobe s invaliditetom“ Ovim Zakonom se uređuje pružanje pomoći i podrške korištenjem psa pomagača ili terapijskog psa osobama s invaliditetom ili s kroničnom bolesti i djetetu s teškoćama u razvoju. Djelatnost pružanja pomoći i podrške korištenjem psa pomagača ili terapijskog psa je organizirana djelatnost koja se obavlja u svrhu stjecanja samostalnosti korisnika psa pomagača

	ili terapijskog psa u obavljanju svakodnevnih aktivnosti i povećanja kvalitete življenja te provođenja terapijskog i/ili rehabilitacijskog postupka. S tim u vezi omogućava se osobe s invaliditetom da s psom pomagačem ili terapijskim psom pristupe javnom prostoru i javnom prijevozu.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 82/15)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Ovim zakonom propisuje se pravo gluhih i gluhoslijepih osoba te drugih osoba s komunikacijskim teškoćama na korištenje, informiranje i obrazovanje na hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije koji odgovaraju njihovim individualnim potrebama, a u svrhu izjednačavanja mogućnosti pristupa socijalnom, ekonomskom i kulturnom okruženju te omogućavanju ravnopravnog ostvarivanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o doplatku za djecu (Narodne novine, br. 94/01, 138/06, 107/07, 37/08 - Odluka USRH, 61/11, 112/12, 82/15 i 58/18)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Sadrži odredbe za ostvarivanje prava na uvećani doplatok za djecu s težim oštećenjem zdravlja (članak 22. Zakona)
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o roditeljskim i roditeljskim potporama (Narodne novine, br. 85/08, 110/08, 34/11, 54/13, 152/14 i 59/17)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Korištena terminologija „djeca s teškoćama u razvoju“ Sadrži odredbe kojima se propisuju uvjeti za ostvarivanje prava roditelja djeteta s teškoćama u razvoju.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o humanitarnoj pomoći (Narodne novine, br. 120/15 i 98/19)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Humanitarna pomoć pruža se neovisno o rasi ili etničkoj pripadnosti ili boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovnom stanju, članstvu u sindikatu, obrazovanju, društvenom položaju, bračnom ili obiteljskom statusu, dobi, zdravstvenom stanju, invaliditetu, genetskom nasljeđu, rodnom identitetu, izražavanju ili spolnoj orijentaciji Sadrži odredbe o inspekcijskom nadzoru: Inspekcijski nadzor nad humanitarnim akcijama koje organiziraju neprofitne pravne osobe kojima nije odobreno stalno prikupljanje i pružanje humanitarne pomoći, profitne pravne osobe te fizičke osobe

	provodi se na način da nadzor nad humanitarnim akcijama usmjerenima: - liječenju bolesti, liječenju djece, liječenju odraslih osoba, rehabilitaciji djece s teškoćama i osoba s invaliditetom, nabavi medicinskih uređaja i opreme te nabavi ortopedskih i drugih pomagala provode inspektori ministarstva nadležnog za zdravlje - zadovoljavanju potreba za prehranom i odjećom, pomoći u obnovi, izgradnji i opremanju stambenih, javnih i drugih objekata, pomoći za umanjivanje posljedica nesreća, velikih nesreća i katastrofa na imovini fizičkih osoba te ublažavanja ili sprječavanja mogućih uzroka socijalne isključenosti provode inspektori ministarstva nadležnog za socijalnu skrb.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o dadiljama (Narodne novine, br. 37/13 i 98/19) Korištena terminologija „djeca s teškoćama u razvoju“ Definirane odredbe za brigu o djeci s teškoćama u razvoju Pravilnikom o uvjetima prostora i opremljenosti prostora odgovarajućom opremom i ostalim uvjetima za obavljanje djelatnosti dadilje (Narodne novine, br. 74/13 i 27/20) propisuje se obveza nesmetanog pristupa, kretanja i boravak u prostoru teže pokretnoj djeci ili djeci u invalidskim kolicima
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o edukacijsko-rehabilitacijskoj djelatnosti (Narodne novine, br. 124/11 i 16/19) Korištena terminologija „djeca s teškoćama u razvoju“ i „osobe s invaliditetom“ Promicanje pristupačnosti uslugama, uklanjanju prostornih prepreka i pristupu informacijama. Edukacijsko-rehabilitacijsku djelatnost čine pojedinačno ili skupno usmjereni edukacijsko-rehabilitacijski postupci te mjere utemeljene na načelima i spoznajama edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti i prakse (članak 2. Zakona)
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Zakon o djelatnosti socijalnog rada (Narodne novine, broj 16/19) Korištena terminologija „djeca s teškoćama u razvoju“ i „osobe s invaliditetom“. Ovim Zakonom uređuje se sadržaj, uvjeti i način obavljanja djelatnosti socijalnog rada, standard obrazovanja, stručni nadzor nad obavljanjem djelatnosti socijalnog rada u Republici Hrvatskoj kao djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku. Cilj je obavljanja djelatnosti socijalnog rada osnaživanje pojedinaca, obitelji, grupa i zajednice te razvoj njihovih sposobnosti za samopomoć, poticanje socijalnih promjena, razvoj kvalitetnih i dostupnih socijalnih usluga, promicanje socijalne kohezije, zastupanje osjetljivih i obesnaženih društvenih skupina te otklanjanje zapreka s kojima se ljudi

	susreću u ostvarivanju svoje socijalne sigurnosti, postizanje socijalno pravednog društva koje je zasnovano na humanizmu i ljudskim pravima koje svim svojim članovima omogućava dostojanstven život.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o djelatnosti psihoterapije (Narodne novine, broj 64/18)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Omogućen pristup psihoterapiji osobama koje zbog svojih teškoća nisu u mogućnosti doći u sjedište prakse (članak 8., stavak 5. Zakona)
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o pravobranitelju za djecu (Narodne novine, broj 73/17)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Korištena terminologija „djeca s teškoćama u razvoju“ Pravobranitelj za djecu štiti, prati i promiče prava i interese djece na temelju Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora, obvezujućih pravnih akata Europske unije i zakona.
Tijelo državne uprave koje dostavlja podatke	SREDIŠNJI DRŽAVNI URED ZA ŠPORT
Ukupan broj propisa u nadležnosti ministarstva	
Ukupan broj propisa iz Vaše nadležnosti koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Zakon o sportu (Narodne novine, br. 71/06, 124/10, 124/11, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16 i 98/19)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Članak 53., članak 54., članak 75. i članak 76. stavak 1. točka 7.
Naziv nacionalnog propisa koji je usklađen s UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom	Nacionalni program športa 2019. - 2026. (Narodne novine, broj 69/19)
U kojem djelu se izvršilo usklađivanje	Poseban cilj 2.2. Poticati programe univerzalnih športskih škola i osigurati provođenje obuke tjelesnih aktivnosti s visokim utilitetom Mjera/Način ostvarenja: 2.2.1. osigurati provođenje obuke tjelesnih aktivnosti s visokim utilitetom u urgentnim situacijama Poseban cilj 2.3. Povećati broj prilika za zdravstveno usmjereno tjelesno vježbanje u okviru sustava obrazovanja 2.3.4. Integrirati osobe s invaliditetom u sustav školskog i akademskog športa

	Poseban cilj 3.3. Poboljšati status manje zastupljenih skupina u sustavu športa Mjera/Način ostvarenja: 3.3.1. Povećati uključenost osoba s invaliditetom u sustav športa 3.3.2. Povećati uključenost socijalno osjetljivih skupina u sustav športa 3.3.3. Poticanje, promicanje i skrb o športovima i športsko rekreacijskim aktivnostima za osobe s invaliditetom Poseban cilj 4.2. Prilagoditi broj i opremljenost športskih građevina stvarnim potrebama u športu Mjera/Način ostvarenja: 4.2.4. Prilagoditi športske građevine osobama s invaliditetom
--	---

Napomena: provedena mjera služi kao početni okvir u pogledu mapiranih propisa, te je mjeru potrebno i nadalje provoditi sa svrhom unapređenja i ažuriranja podataka. Isto je izrađeno na temelju zaprimljenih odgovora tijela državne uprave.

Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (2020.) ustrojavaju se tijela državne uprave te se utvrđuje njihov djelokrug. U skladu s navedenim izvršiti će se i izmjene u mapiranju propisa koje je u tijeku a izrađuje se u okviru Izvješća o provedbi mjera Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine, za 2020. godinu.

Prilog 2

PRAĆENJE PROVEDBE NACIONALNE STRATEGIJE ZA UKLJUČIVANJE ROMA, ZA RAZDOBLJE OD 2013. DO 2020. GODINE

U okviru Nacionalne strategije dva posebna cilja odnosila su se na pripadnike romske nacionalne manjine s invaliditetom u području zdravstvene zaštite (Povećati dostupnost zdravstvenih usluga romskoj populaciji s naglaskom na osobe treće životne dobi, osobe s invaliditetom, oštećenjima, posebnim potrebama i mobilne romske skupine) i u području socijalne skrbi (Podići kvalitetu, dostupnost i pravovremenost socijalnih usluga i usluga u zajednici s posebnim naglaskom na žene, djecu, mladež, osobe starije životne dobi i osobe s invaliditetom). Najvažniji ciljevi u području obrazovanja pripadnika romske nacionalne manjine odnose se na uključivanje djece u sustav odgoja i obrazovanja, od najranije dobi preko osnovnoškolskog obrazovanja te zadržavanja u sustavu, do srednjoškolskog te visokoškolskog obrazovanja

Posebna pozornost invaliditetu posvećena je i pri provedbi Godišnjeg programa poboljšanja uvjeta življenja i stambeno zbrinjavanje pripadnika romske nacionalne manjine za 2020. godinu. Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020. godine osnovalo je Komisiju za stambeno zbrinjavanje i poboljšanje uvjeta življenja pripadnika romske nacionalne manjine i Kriterije te bodovanje Programa, a koji posebno uključuju broj i životnu dob članova kućanstva, broj maloljetne djece i stupanj invaliditeta člana kućanstva. Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje kao provedbeno tijelo postupa po pojedinačnim odlukama kojima su korisnicima dodijeljeni aparati bijele tehnike i kuhinjski namještaj. U 2020. godini zaprimljeno je na izvršenje 712 pojedinačnih odluka, pri čemu je 16 ostvarilo dodatne bodove temeljem invaliditeta.

Praćenjem provedbe Nacionalne strategije koju kroz godišnja Izvješća koja Ured svake godine podnosi Vladi Republike Hrvatske vidljivo je da je primjerice, 2015. godine prema podacima dobivenima od centara za socijalnu skrb s najvećim brojem pripadnika romske nacionalne manjine bilo je ukupno 14.958 pripadnika romske nacionalne manjine primatelja prava iz sustava socijalne skrbi. U kontekstu prava i usluga koje se mogu dovesti u vezu s invaliditetom, u ukupnoj broju od 14.958 pripadnika romske nacionalne manjine koji su korisnici prava i usluga u sustavu socijalne skrbi ukupno su zabilježena: 162 primatelja osobne invalidnine, 436 primatelja doplatka za pomoć i njegu, 11 osoba sa statusom roditelja njegovatelja ili statusom njegovatelja te svega 3 osobe koje su korisnici usluge pomoći u kući.

Također Izvješća ukazuju i na brojne aktivnosti regionalne i lokalne razine na uključivanju Roma, iako se razmjerno mali broj referira na invaliditet: primjerice općina Ližnjan koja informira o potpori lokalnoj boćarskoj udruzi i njenom članu, svjetskom prvaku u boćanju za osobe s invaliditetom koji je pripadnik romske nacionalne manjine.

Ističe se i primjer Međimurske županije na čijem području živi velik broj Roma i organizacije Médecins du Monde koji su provodili projekt PRO HEALTH FOR ROMA s ciljem poboljšanja pristupa romskog stanovništva zdravstvenim ustanovama u Međimurskoj županiji. U okviru projekta zaposlena su tri Roma suradnika u zajednici radi informiranja, savjetovanja i pružanja podrške u ostvarivanju prava i usluga zdravstvene zaštite, uključujući lokalni prijevoz. Izvanrednu fleksibilnost pokazali su i u kontekstu pandemije COVID-19 te su u suradnji s HZJZ-om, Županijom i Gradskim društvom CK Čakovec sudjelovali u prijevodu edukativnih

letaka o održavanju higijene i smanjivanju širenja koronavirusa, kao i ostalih bitnih informacija, na bajaški rumunjski jezik te distribuciji zaštitne opreme.

Sve aktivnosti usmjerenu odgoju i obrazovanje pripadnika romske nacionalne manjine u razdoblju od 2015. do 2020. godine temeljile su se na politici socijalnog uključivanja, a izvješća o provedbi Nacionalne strategije za uključivanje Roma i Akcijskog plana pokazuju da je došlo do značajnih pozitivnih pomaka na području odgoja i obrazovanja pripadnika romske nacionalne manjine. Detaljnije o navedenom u prilogu:

Nastavljen je trend povećanja broja djece u predškolskom odgoju i obrazovanju kao i u programu predškole. Zamjetno je povećanje broja učenika u osnovnoškolskom i srednjoškolskom sustavu kao i povećanje broja učenika u produženom boravku. Kontinuirano se osigurava smještaj u učeničke i studentske domove te stipendije za redovite učenike srednjih škola i polaznike visokoškolskih programa. Kako bi se potaknulo uključivanje djece/učenika pripadnika romske nacionalne manjine te spriječilo rano napuštanje školovanja osim osiguravanja učenja hrvatskoga jezika učenicima koji ne znaju ili nedovoljno poznaju hrvatski jezik, produženog boravka, izvanučioničke nastave, ljetnih škola i izvannastavnih aktivnosti, učenici ostvaruju i dodatne bodove pri upisu u srednju školu. Također, od školske godine 2019./2020. osiguravaju se jednokratne pomoći učenicima srednjih škola za završetak obrazovanja.

Pored navedenog osigurava se i financijska podrška u vidu sufinanciranja roditeljskog udjela u ekonomskoj cijeni predškolskog odgoja/vrta, sufinanciranja programa predškole te sufinanciranje opismenjavanja i osposobljavanja za odrasle Rome.

Prilog 3

PROJEKT „PRIKUPLJANJE I PRAĆENJE BAZNIH PODATAKA ZA UČINKOVITU PROVEDBU NACIONALNE STRATEGIJE ZA UKLJUČIVANJE ROMA“

Temelj za istraživanje baznih podataka projekta „Prikupljanje i praćenje baznih podataka za učinkovitu provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma“, bile je Evaluacija provedbe Nacionalne strategije (2014.) koja je utvrdila kako za ciljeve koji se odnose na zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb nedostaju početne vrijednosti i podaci o pokazateljima te nije moguće pratiti efikasnost ovih mjera.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina je navedeni Projekt provodio tijekom 2017. i 2018. godine u okviru programa IPA 2012: „Podrška nacionalnim manjinama na lokalnoj razini“. Svrha projekta bila je provedba potrebnih istraživačko-analitičkih aktivnosti, što je uključivalo prikupljanje kvantitativnih pokazatelja i podataka kvalitativne prirode s približno 350 varijabli u svim lokalnim zajednicama u kojima živi minimalno 30 i više stanovnika romske nacionalne manjine, provedbu prezentacijskih i edukacijskih aktivnosti te provedbu aktivnosti izrade, uspostave i testiranja web-sučelja za praćenje provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma od 2013. do 2020. godine i pratećeg Akcijskog plana kako bi se ispunili preduvjeti za integraciju Roma na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

Daljnju obradu podataka ovog istraživanja Ured je nastavio kroz projekt „Uključivanje Roma – Ispunjavanje preduvjeta za učinkovitu provedbu politika usmjerenih na nacionalne manjine – FAZA I“ te je 2020. godine objavljeno 5 publikacija:

- Uključivanje Roma u hrvatsko društvo – identitet, socijalna distanca i iskustvo diskriminacije,
- Uključivanje Roma u hrvatsko društvo – obrazovanje i zapošljavanje,
- Uključivanje Roma u hrvatsko društvo – prostorno uređenje, stanovanje i zaštita okoliša,
- Uključivanje Roma u hrvatsko društvo – zdravstvena zaštita i socijalna skrb i
- Uključivanje Roma u hrvatsko društvo: žene, mladi i djeca.

Iz podataka istraživanja (anketnog tipa samoizjašnjavanja) vidljivo je kako 3% romske populacije čine osobe s invaliditetom, pri čemu je moguće iskazati i udio osoba u romskoj populaciji s obzirom na vrstu invaliditeta na sljedeći način: 58% osoba s tjelesnim invaliditetom, 20% osoba sa senzornim invaliditetom, 11% osoba s mentalnim invaliditetom te 11% osoba s višestrukim invaliditetom.

Osobe s invaliditetom žive u nešto slabijim materijalnim i životnim uvjetima u odnosu na ionako siromašnu populaciju romske nacionalne manjine, što dodatno otežava njihov položaj. Osobe sa senzornim invaliditetom koncentrirane su u međimurskoj regiji i na lokalitetu odvojenom od sela ili grada, dok kod ostalih osoba s invaliditetom nije primjetna veća zastupljenost u nekoj regiji ili lokalitetu. Opće zdravstveno stanje osoba s invaliditetom bitno je slabije od zdravlja ostatka romske populacije, a posebno je narušeno u slučaju kad OSI imaju višestruki invaliditet. Razumljivo, oni mnogo češće odlaze liječniku, većinom više puta mjesečno, dok je u ostatku romske populacije takvih redovitih korisnika medicinskih usluga otprilike trećina. Zdravlje osoba s invaliditetom narušeno je i zbog niza drugih bolesti kojima su podložniji od ostatka populacije, vjerojatno i zbog nešto starije dobi. Ono što takvim osobama posebno otežava svakodnevni život udaljenost je od ustanova medicinske skrbi. Razdaljina mjesta stanovanja od ključnih ustanova, poput domova zdravlja i ljekarni, nije različita – nije ni veća ni manja od one koju moraju prijeći ostali pripadnici romske nacionalne

manjine da bi im pristupili. Međutim, u slučaju populacije osoba s invaliditetom to je posebno ozbiljna prepreka zbog dva razloga: 1) učestalosti odlazaka liječniku, koja je, kako smo upozorili, mnogo veća no u ostatka populacije i 2) teškoća koje kao osoba s invaliditetom imaju pri savladavanju te razdaljine. Za većinu takvih osoba pješaćenje ili korištenje bicikla vjerojatno je isključeno, pa su orijentirani na osobna vozila ili javni prijevoz, a mnogi od njih vjerojatno uza se moraju imati i pratitelja pri obilasku liječnika, što sve otežava dostupnost zdravstvenih usluga.

Prilog 4

PREKRŠAJNI SUDOVİ - UKUPNO 2015. godina

OSNOVE DISKRIMINACIJE	PREKRŠAJNI PREDMETI																								
	Broj neriješenih predmeta na početku razdoblja	Broj primljenih predmeta	Broj diskriminiranih osoba prema prijavi		PREKRŠAJ						PRAVOMOĆNO RIJEŠENO			Broj i vrsta kazni				Ukupno riješeno	Ukupno neriješeno	BROJ OSUĐENIH OSOBA	Broj diskriminiranih osoba prema pravomoćnoj presudi			TRAJANJE POSTUPKA	
			žene	Muškarci	UZNE MIRAVANJE čl. 25. ZSD	SPOLNO UZNE MIRAVANJE čl. 26. ZSD	NEDOSTAVLJANJE PODATAKA čl. 27. ZSD	VIKTIMIZACIJA čl. 28. ZSD	OSTALO - po drugim propisima:	OSUĐUJUĆA PRESUDA	OSLOBAĐUJUĆA PRESUDA	NA DRUGI NAČIN	kazna zatvora	Novčana kazna	Rad za opće dobro	Ukupno	žene				Muškarci	Ostalo	DO 12 MJESECI	PREKO 12 MJESECI	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	
Rasa ili etnička	16	27	17	21	22	0	0	0	4	17	7	0	1	16	0	17	24	19	17	12	10	1	20	4	
Spol	17	16	16	6	4	0	0	0	12	12	2	0	0	12	0	12	14	19	13	21	4	0	9	5	
Spolna orijentacija	5	7	7	3	6	1	0	0	1	3	1	2	0	3	0	3	6	6	3	3	0	0	5	1	
Jezik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vjera	0	3	1	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	
Političko ili drugo	4	4	1	5	4	0	0	0	0	4	1	0	0	4	0	4	5	3	4	0	5	0	3	2	
Nacionalno podrijetlo	33	56	17	49	55	0	0	0	1	11	9	9	0	11	0	11	29	60	11	4	10	0	23	6	
Socijalno podrijetlo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Imovno stanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Članstvo u sindikatu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Društveni položaj	2	11	3	13	10	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	2	11	0	0	0	0	0	2	
Bračni ili obiteljski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Dob	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Obrazovanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Zdravstveno stanje	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	
Invaliditet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Genetsko naslijeđe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Rodni identitet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ostale osnove	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0	1	0	
UKUPNO	83	125	63	100	105	1	0	0	19	47	23	11	1	46	0	47	81	127	48	40	29	1	61	20	

NAPOMENE:

1. PS Bjelovar je javio da su neki predmeti koji su bili prikazivani u ranijim razdobljima (predmeti od PS Beli Manastir) prikazivani kao diskriminacija, međutim zapravo se radi o podacima vezanim za ZZNO
2. PS Vukovar kod nekih primljenih predmeta nije iskazao broj diskriminiranih osoba prema prekršajnoj prijavi iz razloga što nisu mogli odrediti o kojem broju i spolu je točno riječ jer se radi o skupini ljudi
3. PS Split za jedan primljeni predmet nije prikazao parametre koji se odnose na primljene predmete u izvještajnom razdoblju
4. Za pojedine predmete koji su se u ranijim razdobljima iskazivali kao diskriminacija naknadno je utvrđeno da se ne radi o diskriminaciji te se zato stanje na početku 2015. godine ne poklapa sa stanjem na kraju 2014. godine

OPĆINSKI SUDOVI (GRAĐANSKI PREDMETI) - UKUPNO 2015. godina

OSNOVE DISKRIMINACIJE (čl. 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije)	GRAĐANSKI PREDMETI																							
	Broj neriješenih predmeta na početku razdoblja	Broj primljenih predmeta	Broj diskriminiranih osoba prema tužbi		VRSTA TUŽBE							PRAVOMOĆNO RIJEŠENO				Broj neriješenih predmeta na kraju izvještajnog razdoblja	OBLIK DISKIM		PODRUČJE DISKRIMINACIJE (iz čl.8 ZSD)	Broj diskriminiranih osoba prema pravomoćnoj presudi			TRAJANJE POSTUPKA	
			Žene	Muškarci	UTVRĐENJE DISKRIMINACIJE (čl.17. st.1. toč.1. ZSD)	ZABRANA ILI OTKLANJANJE DISKRIMINACIJE (čl.17. st.1. toč.2. ZSD)	NAKNAĐA ŠTETE (čl.17. st.1. toč.3. ZSD)	OBJAVA PRESUDE U MEDIJIMA (čl. 17. st. 1. toč. 4.)	Udružne tužbe (čl. 24. ZSD)	OSTALO (odnosi se na čl. 16. st. 1 ZSD diskriminacija kao prethodno otklanjanje i st. 2 radni sporovi)	USVOJEN TUŽBENI ZAHTEJ	ODBAJEN TUŽBENI ZAHTEJ	NA DRUGI NAČIN	Ukupno pravomoćno riješeno	iz čl. 2. do 5. ZSD		iz čl. 6 ZSD	Žene		Muškarci	Ostalo	DO 12 MJESECI	PREKO 12 MJESECI	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	
Rasa ili etnička propadnost ili boja	3	6	9	5	4	0	2	0	0	0	0	0	2	2	7	3	0	0	0	3	0	0	2	
Spol	17	4	7	0	2	0	2	0	0	1	1	4	2	7	14	7	0	4	0	1	0	1	6	
Spolna orijentacija	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	0	0	2	1	0	0	2	
Jezik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vjera	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2	1	0	0	1	0	0	0	1	
Političko ili drugo uvjerenje	15	3	1	2	3	3	3	0	0	1	1	0	2	3	15	3	1	0	1	0	0	0	3	
Nacionalno podrijetlo	7	45	6	46	3	1	44	1	0	0	0	2	39	41	11	40	0	3	2	1	0	1	40	
Socijalno podrijetlo	0	1	2	2	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	
Imovno stanje	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	
Članstvo u sindikatu	16	5	3	6	4	1	0	0	0	1	1	1	0	2	19	3	0	1	1	0	0	0	2	
Društveni položaj	24	17	13	16	10	3	8	1	0	2	2	5	3	10	31	6	3	3	2	4	0	1	9	
Bračni ili obiteljski status	1	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	
Dob	10	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	11	1	0	0	0	0	0	0	0	
Obrazovanje	13	3	0	3	2	1	2	0	0	0	0	3	0	3	13	2	2	2	0	0	0	1	2	
Zdravstveno stanje	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	6	1	0	0	0	1	0	0	1	
Invaliditet	3	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	0	1	3	1	0	1	0	0	0	0	1	
Genetsko nasljeđe	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
Rodni identitet rodno izražavanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ukupno	126	93	44	81	32	11	64	2	0	5	7	16	50	73	146	69	6	14	9	11	0	4	69	

NAPOMENE:

- OS Šibenik je prikazao 5 primljenih predmeta, ali nije prikazao osnove diskriminacije u zaprimljenim predmetima iz razloga što u samoj tužbi nije navedena osnova (iz istog razloga je tužba vraćena tužitelju na dopunu), također nisu prikazani niti ostali parametri koji se inače popunjavaju za primljene predmete u izvještajnom razdoblju
- OS Bjelovar za jedan primljeni predmet nije iskazao po kojoj osnovi diskriminacije se vodi tužba jer u samoj tužbi nije navedena osnova, te je ista vraćena tužitelju na dopunu
- Za pojedine predmete koji su se u ranijim razdobljima iskazivali kao diskriminacija naknadno je utvrđeno da se ne radi o diskriminaciji te se zato stanje na početku 2015. godine ne poklapa sa stanjem na kraju 2014. godine

OPĆINSKI SUDOVİ (KAZNENI PREDMETI) - UKUPNO 2015. godina

OSNOVE DISKRIMINACIJE (po KZ)	KAZNENI PREDMETI																												
	Broj neriješenih predmeta na početku razdoblja	Broj primljenih predmeta	Broj diskriminiranih osoba prema optužnom aktu		KAZNENO DJELO (za ranije primljene predmete po starom KZ-u)				KAZNENO DJELO						PRAVOMOĆNO RIJEŠENO				Broj i vrsta kazni				Broj neriješenih predmeta na kraju izvještajnog razdoblja	BROJ OSUĐENIH OSOBA	Broj diskriminiranih osoba prema pravomoćnoj presudi			TRAJANJE POSTUPKA	
			Žene	Muškarci	POVREDA RAVNOPRAVNOSTI GRAĐANA čl. 106.	RASNA I DRUGA DISKRIMINACIJA čl. 174.	MUČENJE I DRUGO OKRUTNO, NELJUDSKO ILI PONIŽAVAJUĆE POSTUPANJE čl. 176.	OSTALO	Mučenje i drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili	Povreda ravnopravnost čl. 125	Povreda slobode izražavanja nacionalne pripadnosti čl. 126.	Spolno uznemiravanje čl. 156.	Javno poticanje na nasilje i mržnju čl. 325.	Ostalo	OSUĐUJUĆA PRESUDA	OSLOBAĐAJUĆA PRESUDA	NA DRUGI NAČIN	Ukupno pravomoćno riješeno	Kazna zatvora	Uvjetna osuda	Rad za opće dobro	Ukupno			Žene	Muškarci	Ostalo	DO 12 MJESECI	PREKO 12 MJESECI
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.
Rasa, etnička	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Spol	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolna orijentacija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jezik	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	6	1	0	0	0	0	1
Vjera	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Političko ili drugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nacionalno	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	1	2	0	1	0	1	2	1	0	0	1	2	0
Socijalno podrijetlo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Imovina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rođenje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Naobrazba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Društveni položaj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Druge osobine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno	10	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	1	3	0	1	1	2	9	2	0	0	1	2	1

NAPOMENE:

1. Za pojedine primljene predmete nije bilo moguće prikazati broj i spol diskriminiranih osoba prema optužnom aktu jer se radilo o skupini ljudi
2. Za pojedine predmete koji su se u ranijim razdobljima iskazivali kao diskriminacija naknadno je utvrđeno da se ne radi o diskriminaciji te se zato stanje na početku 2015. godine ne poklapa sa stanjem na kraju 2014. godine

Prilog 5

2016. GODINA

OSNOVE DISKRIMINACIJE	PREKRŠAJNI PREDMETI																							
	Broj neriješenih predmeta na početku razdoblja	Broj primljenih predmeta	Broj diskriminiranih osoba prema prijavi		PREKRŠAJ					PRAVOMOĆNO RIJEŠENO			Broj i vrsta kazni				Ukupno riješeno	Ukupno neriješeno	BROJ OSUĐENIH OSOBA	Broj diskriminiranih osoba prema pravomoćnoj presudi			TRAJANJE POSTUPKA	
			Žene	Muškarci	UZNEMIRAVANJE čl. 25. ZSD	SPOLNO UZNEMIRAVANJE čl. 26. ZSD	NEDOSTAVLJANJE PODATAKA čl. 27. ZSD	VIKTIMIZACIJA čl. 28. ZSD	OSTALO - po drugim propisima:	OSUĐUJUĆA PRESUDA	OSLOBAĐAJUĆA PRESUDA	NA DRUGI NAČIN	Kazna zatvora	Novčana kazna	Rad za opće dobro	Ukupno				Žene	Muškarci	Ostalo	DO 12 MJESECI	PREKO 12 MJESECI
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
Rasa ili etnička	9	11	2	7	9		1		3	7	1	1		9	1	10	9	11	9		4		8	1
Spol	2	18	15	1	2	17			2	9	4	1		11	1	12	14	6	11	10	1		13	1
Spolna orijentacija	2	1	1							1	2			1		1	1	2	1					1
Jezik																								
Vjera	1	4		5	4					4				6	1	7	4	1	6		3		4	
Političko ili drugo uvjerenje	1	8	1	5	7				1	1		3		11		11	5	4	11		4		5	
Nacionalno podrijetlo	40	60	20	68	58				5	23	16	7		29	11	40	45	55	30	17	18		37	8
Socijalno podrijetlo																								
Imovno stanje																								
Članstvo u sindikatu																								
Društveni položaj	13	10		5	9				2	2	8	2		1	1	2	12	11	2				9	3
Bračni ili obiteljski status	1										1						1							1
Dob																								
Obrazovanje																								
Zdravstveno stanje																								
Invaliditet	1	1		1	1					2				1	1	2	2		2	1	1		1	1
Genetsko nasljeđe																								
Rodni identitet rodno	1	1	1			1				1				1		1	1	1	1	1			1	
Ostale osnove (upisati):	3	18	4	5	13		1		6	6	2	1	1	8		9	9	12	9	1		1	9	
UKUPNO	74	132	44	97	103	18	2		19	56	34	15	1	78	16	95	103	103	82	30	31	1	87	16

Napomena:

*Zbog reorganizacije prekršajnih sudova te migracije velikog broja predmeta kao i primjene novog sustava JCMS mnogi prekršajni sudovi nisu mogli iskazati sve neriješene predmete sa kraja 2015. godine

*U 2 riješena predmeta bilo je više okrivljenika od kojih su neki dobili oslobođajuću, a neki osuđujuću presudu pa se iz tog razloga zbroj kolona 11., 12. i 13. ne poklapa sa brojem iskazanim u koloni 18. - "Ukupno riješeno"

2016. GODINA

OSNOVE DISKRIMINACIJE (čl. 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije)	GRAĐANSKI PREDMETI																						
	Broj neriješenih predmeta na početku razdoblja	Broj primljenih predmeta	Broj diskriminiranih osoba prema tužbi		VRSTA TUŽBE						PRAVOMOĆNO RIJEŠENO				Broj neriješenih predmeta na kraju izvještajnog razdoblja	OBLIK DISKIMI		PODRUČJE DISKRIMINACIJE (iz čl.8 ZSD)	Broj diskriminiranih osoba prema pravomoćnoj presudi			TRAJANJE POSTUPKA	
			Žene	Muškardi	UTVRĐENJE DISKRIMINACIJE (čl.17. st.1. toč.1. ZSD)	ZABRANA ILI OTKLANJANJE DISKRIMINACIJE (čl.17. st.1. toč.2. ZSD)	NAKNADA ŠTETE (čl.17. st.1. toč.3. ZSD)	OBJAVA PRESUDE U MEDIJIMA (čl. 17. st. 1. toč. 4.)	Udružne tužbe (čl. 24. ZSD)	OSTALO (odnosi se na čl. 16 st. 1 ZSD diskriminacija kao prethodno pitanje i st. 2 razdjelom)	USVOJEN TUŽBENI ZAHTEJ	ODBIJEN TUŽBENI ZAHTEJ	NA DRUGI NAČIN	Ukupno pravomoćno riješeno		iz čl. 2. do 5. ZSD	iz čl. 6. ZSD		Žene	Muškardi	Ostalo	DO 12 MJESECI	PREKO 12 MJESECI
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
Rasa ili etnička propadnost ili boja kože	7	1		1		1	1						1	1	7							1	
Spol	14	6	9	1	3	3	2					1	1	2	18	1		1					2
Spolna orijentacija	2	1									1		1	2	1	1				2		1	1
Jezik																							
Vjera	3												1	1	2	1			1				1
Političko ili drugo uvjerenje	16	2		2	2	1						3	3	6	12	2	1	2	1				6
Nacionalno podrijetlo	11	2		2	2							5	3	8	5	2		3	1	1		1	7
Socijalno podrijetlo	1	1		1			1								2								
Imovno stanje	2	1		1	1								1	1	2		1	1					1
Članstvo u sindikatu	20	3		3	3	1						1	4	5	18	2	2	3	1			1	4
Društveni položaj	31	13	5	9	9	2				1		4	3	7	37	2			1	1		3	4
Bračni ili obiteljski status	3	2	1	1	2										5								
Dob	9	5	2	3	4		1			1		1	2	3	11				1	1		2	1
Obrazovanje	12	3	1	2	1	1	1			1		4		4	11							1	3
Zdravstveno stanje	6	5	3	2	3	1	2					3		3	8								3
Invaliditet	3	1	1		1							1		1	3								1
Genetsko nasljeđe	1														1								
Rodni identitet rodno izražavanje																							
Ukupno	147	53	25	36	32	11	9			3	1	23	21	44	155	11	4	10	6	5		10	34

Napomene:

- OS Šibenik i OS Bjelovar prikazali su samo ukupno predmete, a ne po osnovama diskriminacije jer u samoj tužbi nije navedena osnova (iz istog razloga je tužba bila vraćena tužitelju na dopunu); također nisu prikazani niti ostali parametri koji se inače popunjavaju za primljene predmete u izvještajnom razdoblju
- Za pojedine predmete koji su se u ranijim razdobljima iskazivali kao diskriminacija naknadno je utvrđeno da se ne radi o diskriminaciji ili je naknadno u predmetu promjenjena osnova diskriminacije te se zato stanje na početku 2016. godine ne poklapa sa stanjem na kraju 2015. godine

2016. GODINA

OSNOVE DISKRIMINACIJE (po KZ)	KAZNENI PREDMETI																												
	Broj neriješenih predmeta na početku razdoblja		Broj primljenih predmeta		KAZNENO DJELO (za ranije primljene predmete po starom KZ-u)				KAZNENO DJELO						PRAVOMOĆNO RIJEŠENO				Broj i vrsta kazni				Broj neriješenih predmeta na kraju izvještajnog razdoblja		Broj diskriminiranih osoba prema pravomoćnoj presudi			TRAJANJE POSTUPKA	
	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.
Rasa,etnička	1	1	1	2										1								2							
Spol																													
Spolna		3	3									1	2										3						
Jezik	6														1			1		1		1	5	1			1		1
Vjera																													
Političko ili Nacionalno	1	1											1		2			2	1	2		3		3			2	1	1
Socijalno		1											1										1						
Imovina																													
Rođenje																													
Naobrazba																													
Društveni																													
Druge osobine																													
Ukupno	8	6	4	2								1	4	1	3			3	1	3		4	11	4			3	1	2

Napomena: početak 2016. ne poklapa se s krajem 2015. po osnovi "Nacionalno podrijetlo" zato što je OKS naknadno utvrdio da se u jednom neriješenom predmetu po osnovi "Nacionalno podrijetlo" zapravo ne radi o diskriminaciju već o zločinu iz mržnje

Prilog 6

Razdoblje: 01.01.2017. - 31.12.2017.

OSNOVE DISKRIMINACIJE	PREKRŠAJNI PREDMETI																								
	Broj neriješenih predmeta na početku razdoblja	Broj primljenih predmeta	Broj diskriminiranih osoba prema		PREKRŠAJ						PRAVOMOĆNO RIJEŠENO			Broj i vrsta kazni				Ukupno riješeno	Ukupno neriješeno	BROJ OSUĐENIH OSOBA	Broj diskriminiranih osoba prema pravomoćnoj presudi			TRAJANJE POSTUPKA	
			Žene	Muškarci	UZNEMLJAVANJE čl. 25. ZSD	SPOLNO UZNEMLJAVANJE čl. 26. ZSD	NEDOSTAVLJANJE PODATAKA čl. 27. ZSD	VIKTIMIZACIJA čl. 28. ZSD	OSTALO - po drugim propisima:	OSUĐUJUĆA PRESUDA	OSLOBADAJUĆA PRESUDA	NA DRUGI NAČIN	Kazna zatvora	Novčana kazna	Rad za opće dobro	Ukupno	Žene				Muškarci	Ostalo	DO 12 MJESECI	PREKO 12 MJESECI	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	
Rasa ili etnička pripadnost ili boja kože	12	5	4	3	5	0	0	0	0	5	4	1	0	5	0	5	10	7	5	3	3	0	6	4	
Spol	5	11	8	1	4	1	0	1	8	8	1	1	0	9	2	11	10	6	11	5	1	3	10	0	
Spolna orijentacija	4	3	1	1	2	1	0	0	0	1	3	2	0	1	0	1	6	1	1	0	1	0	3	3	
Jezik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vjera	1	4	1	2	4	0	0	0	0	3	0	0	0	3	0	3	3	2	3	1	1	1	3	0	
Političko ili drugo uvjerenje	4	2	0	1	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	4	0	0	0	0	1	1	
Nacionalno podrijetlo	56	39	7	30	40	0	0	0	1	31	22	9	0	30	1	32	62	33	34	12	24	3	38	24	
Socijalno podrijetlo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Imovno stanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Članstvo u sindikatu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Društveni položaj	12	6	0	2	5	0	0	0	1	1	8	0	0	2	0	2	9	9	1	0	0	0	5	4	
Bračni ili obiteljski status	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Dob	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Obrazovanje	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	
Zdravstveno stanje	0	2	2	0	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0	
Invaliditet	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Genetsko naslijeđe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Rodni identitet rodno izražavanje	0	2	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	
Ostale osnove (upisati):	10	13	2	3	8	1	0	0	4	6	5	1	0	6	0	6	12	11	6	1	2	1	9	3	
UKUPNO	104	89	25	46	74	3	0	2	15	55	47	15	0	56	3	60	117	76	61	22	32	8	78	39	

Napomene:

Neriješeni predmeti na početku 2017. ne poklapaju se s neriješenim predmetima s kraja 2016. godine jer su sudovi naknadno mjenjali osnove diskriminacije ili ih nisu prikazali u prethodnom razdoblju obzirom da je tek naknadno utvrđeno da se radi o predmetima koji imaju obilježja diskriminacije.

U pojedinim predmetima diskriminirana osoba podrazumijeva kolektiv (npr. pripadnici nacionalnih manjina, pripadnici LGBT populacije, učenici i sl.) - taj se podatak može svrstati jedino u parametar "Ostalo" po pravomoćnoj donesenoj presudi.

Parametar "Rad za opće dobro" kao vrsta kazne ne podrazumijeva nužno da je po pravomoćnoj presudi kao vrsta kazne dosuđen rad za opće dobro, već su tu svrstane i presude s vrstom sankcije "Odgojna mjera".

U par predmeta donesena je osuđujuća presuda dvama okrivljenicima od kojih je jednomu izrečena novčana kazna, a drugom okrivljeniku odgojna mjera ili ukor (iz tog je razloga broj vrsta kazni malo veći od samog broja).

Razdoblje: 01.01.2017. - 31.12.2017.

OSNOVE DISKRIMINACIJE (čl. 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije)	GRAĐANSKI PREDMETI																							
	Broj neriješenih predmeta na početku razdoblja	Broj primljenih predmeta	Broj diskriminiranih osoba prema tužbi		VRSTA TUŽBE						PRAVOMOĆNO RIJEŠENO				Broj neriješenih predmeta na kraju izvještajnog razdoblja	OBLIK DISKIM.		PODRUČJE DISKRIMINACIJE (iz čl. 8 ZSD)	Broj diskriminiranih osoba prema pravomoćnoj presudi			TRAJANJE POSTUPKA		
			Žene	Muškarci	UTVRĐENJE DISKRIMINACIJE (čl. 17. st. 1. toč. 1. ZSD)	ZABRANA ILI OTKLANJANJE DISKRIMINACIJE (čl. 17. st. 1. toč. 3. ZSD)	NAKNAĐA ŠTETE (čl. 17. st. 1. toč. 3. ZSD)	OBJAVA PRESUDE U MEDIJIMA (čl. 17. st. 1. toč. 4.)	Udružne tužbe (čl. 24. ZSD)	OSTALO (odnosi se na čl. 16 st. 1. ZSD diskriminacija kao	USVOJEN TUŽBENI ZAHTEJ	ODBIJEN TUŽBENI ZAHTEJ	NA DRUGI NAČIN	Ukupno pravomoćno riješeno		iz čl. 2. do 5. ZSD	iz čl. 6 ZSD		Žene	Muškarci	Ostalo	DO 12 MJESECI	PREKO 12 MJESECI	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	
Rasa ili etnička propadnost ili boja kože	6	2	1	2	1	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1	7	0	0	0	0	0	0	1	0
Spol	17	4	4	0	4	0	0	0	0	0	3	3	1	7	14	3	0	2	6	1	0	0	7	
Spolna orijentacija	1	2	1	6	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	
Jezik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vjera	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	
Političko ili drugo uvjerenje	9	3	1	2	3	0	0	0	0	0	0	0	3	3	9	2	0	0	0	1	0	1	2	
Nacionalno podrijetlo	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	3	0	0	0	0	0	0	0	2	
Socijalno podrijetlo	2	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	
Imovno stanje	2	2	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	3	0	0	0	0	0	0	1	0	
Članstvo u sindikatu	17	15	7	14	14	1	0	0	0	0	0	1	0	1	31	0	0	0	0	0	0	0	1	
Društveni položaj	35	12	3	9	10	0	2	0	0	0	0	3	4	7	40	1	0	0	2	2	0	2	5	
Bračni ili obiteljski status	5	3	2	1	3	0	0	0	0	0	0	0	1	1	7	0	0	0	0	0	0	1	0	
Dob	11	1	1	0	1	0	0	0	0	0	2	1	1	4	8	2	0	1	0	2	0	0	4	
Obrazovanje	9	5	2	3	4	0	2	0	0	1	1	2	1	4	10	1	0	1	1	0	0	0	4	
Zdravstveno stanje	8	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	2	8	1	0	0	0	1	0	1	1	
Invaliditet	4	1	0	1	1	1	1	0	0	0	1	1	0	2	3	1	0	0	0	1	0	0	2	
Genetsko nasljeđe	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
Rodni identitet rodno izražavanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ukupno	147	56	26	40	45	5	9	0	0	2	7	14	22	43	160	11	0	4	9	8	0	7	36	

Napomene:

Neriješeni predmeti na početku 2017. ne poklapaju se neriješenim predmetima s kraja 2016. godine jer su sudovi naknadno mjenjali osnove diskriminacije ili ih nisu prikazali u prethodnom razdoblju obzirom da je tek naknadno utvrđeno da se radi o predmetima koji imaju obilježja diskriminacije

OS Šibenik i OS Bjelovar prikazali su samo ukupno predmete, a ne po osnovama diskriminacije jer u samoj tužbi nije navedena osnova ili nije moguće utvrditi osnovu diskriminacije (iz istog razloga je tužba bila vraćena tužitelju na dopunul: također nisu prikazani niti ostali parametri koji se inače popunjavali za primljene, odnosno riješene predmete u izvještajnom razdoblju

Razdoblje: 01.01.2017. - 31.12.2017.

OSNOVE DISKRIMINACIJE (po KZ)	KAZNENI PREDMETI																													
	Broj neriješenih predmeta na početku razdoblja	Broj primljenih predmeta	Broj diskriminiranih osoba prema optužnom aktu		KAZNENO DJELO (za ranije primljene predmete po starom KZ-u)				KAZNENO DJELO						PRAVOMOĆNO RIJEŠENO				Broj i vrsta kazni				Broj neriješenih predmeta na kraju izvještajnog razdoblja	BROJ OSUĐENIH OSOBA	Broj diskriminiranih osoba prema pravomoćnoj presudi			TRAJANJE POSTUPKA		
			Žene	Muškarci	POVREDA RAVNOPRAVNOSTI GRAĐANA čl. 106.	RASNA I DRUGA DISKRIMINACIJA čl. 174.	MUČENJE I DRUGO OKRUTNO, NELJUDSKO ILI PONIŽAVAJUĆE POSTUPANJE čl.176.	OSTALO	Mučenje i drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje čl. 104	Povreda ravnopravnost čl. 125	Povreda slobode izražavanja nacionalne pripadnosti čl. 126.	Spolno uznemiravanje čl. 156.	Javno poticanje na nasilje i mržnju čl. 325.	Ostalo	OSUĐUJUĆA PRESUDA	OSLOBAĐAJUĆA PRESUDA	NA DRUGI NAČIN	Ukupno pravomoćno riješeno	Kazna zatvora	Uvjetna osuda	Rad za opće dobro	Ukupno			Žene	Muškarci	Ostalo	DO 12 MJESECI	PREKO 12 MJESECI	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	
Rasa,etnička pripadnost ili boja kože	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	
Spol	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Spolna orijentacija	3	2	5	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	
Jezik	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	
Vjera	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Političko ili drugo uvjerenje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Nacionalno podrijetlo	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	
Socijalno podrijetlo	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1	0	
Imovina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Rođenje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Naobrazba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Društveni položaj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Druge osobine (navesti)*:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ukupno	11	4	5	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	0	1	1	0	2	0	1	0	1	13	1	0	0	1	1	1	

Prilog 7

Izvršajno razdoblje: 2018. godina

OSNOVE DISKRIMINACIJE	PREKRŠAJNI PREDMETI																							
	Broj neriješenih predmeta na početku razdoblja	Broj primijenjenih predmeta	Broj diskriminiranih osoba prema prijavi		PREKRŠAJ					PRAVOMOĆNO RIJEŠENO			Broj i vrsta kazni				Ukupno riješeno	Ukupno neriješeno	BROJ OSUĐENIH OSOBA	Broj diskriminiranih osoba prema pravomoćnoj presudi			TRAJANJE POSTUPKA	
			Žene	Muškard	UZNE MIRAVANJE čl. 25. ZSD	SPOLNO UZNE MIRAVANJE čl. 26. ZSD	NEDOSTAVLJANJE PODATAKA čl. 27. ZSD	VIKTIMIZACIJA čl. 28. ZSD	OSTALO - po drugim. propisima:	OSUĐUJUĆA PRESUDA	OSLOBAĐAJUĆA PRESUDA	NA DRUGI NAČIN	Kazna zatvora	Novčana kazna	Ostalo	Ukupno				Žene	Muškard	Ostalo	DO 12 MJESECI	PREKO 12 MJESECI
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
Rasa ili etnička	7	19	3	7	11	0	0	0	8	10	2	0	0	10	1	9	12	14	11	2	4	5	11	1
Spol	6	11	8	2	3	2	0	0	5	6	3	2	0	7	0	2	11	6	7	5	1	1	10	1
Spolna orijentacija	1	2	0	1	2	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	1	1
Jezik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vjera	2	2	1	1	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	3	0	0	0	0	1	0
Političko ili drugo	4	2	0	1	2	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1	2	4	1	0	0	1	0	2
Nacionalno	32	27	8	18	23	0	0	0	5	19	9	8	0	16	3	19	36	23	19	11	11	3	16	20
Socijalno podrijetlo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Imovno stanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Članstvo u sindikatu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Društveni položaj	9	2	0	1	2	0	0	0	0	2	3	1	0	2	1	3	6	5	2	0	1	1	3	3
Bračni ili obiteljski	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
Dob	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obrazovanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdravstveno stanje	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Invaliditet	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0
Genetsko nasljeđe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rodni identitet	2	2	1	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	3	1	0	0	1	1	0
Ostale osnove	10	12	2	0	5	1	0	0	5	9	2	1	0	10	1	9	11	11	10	3	0	6	8	3
UKUPNO	75	81	23	32	53	3	0	1	23	48	24	15	0	47	6	44	86	70	51	21	17	18	54	32

Izveštajno razdoblje: 2018. godina

OSNOVE DISKRIMINACIJE (čl. 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije)	GRAĐANSKI PREDMETI																							
	Broj neriješenih predmeta na početku razdoblja	Broj primljenih predmeta	Broj diskriminiranih osoba prema tužbi		VRSTA TUŽBE							PRAVOMOĆNO RIJEŠENO				Broj neriješenih predmeta na kraju izvještajnog razdoblja	OBLIK DISKRIMINACIJE		PODRUČJE DISKRIMINACIJE (iz čl.8 ZSD)	Broj diskriminiranih osoba prema pravomoćnoj presudi			TRAJANJE POSTUPKA	
			Žene	Muškarci	UTVRĐENJE DISKRIMINACIJE (čl.17. st.1. toč.1. ZSD)	ZABRANA ILI OTKLANJANJE DISKRIMINACIJE (čl.17. st.1. toč.2 ZSD)	NAKNADA ŠTETE (čl.17. st.1. toč.3. ZSD)	OBJAVA PRESUDE U MEDIJIMA (čl.17. st.1. toč.4.)	Udružne tužbe (čl. 24. ZSD)	OSTALO (odnosi se na čl. 16 st. 1 ZDS diskriminacija kao prethodno pitanje i st. 2 radni sporovi)	USVOJEN TUŽBENI ZAHTEJ	ODBIJEN TUŽBENI ZAHTEJ	NA DRUGI NAČIN	Ukupno pravomoćno riješeno	iz čl. 2. do 5. ZSD		iz čl. 6 ZSD	Žene		Muškarci	Ostalo	DO 12 MJESECI	PREKO 12 MJESECI	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	
Rasa ili etnička propadnost ili boja kože	7	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	7	1	0	0	0	1	0	0	1	
Spol	15	3	3	0	2	0	2	0	0	0	0	3	1	4	14	4	0	4	0	0	0	0	4	
Spolna orijentacija	3	2	6	7	2	0	0	0	0	0	2	1	0	3	2	3	0	0	7	4	0	0	3	
Jezik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vjera	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
Političko ili drugo uvjerenje	9	3	1	1	1	1	1	0	0	0	4	0	2	6	6	3	1	3	3	1	0	1	5	
Nacionalno podrijetlo	3	2	0	2	0	1	1	0	0	0	1	0	0	1	4	1	0	0	1	1	0	0	1	
Socijalno podrijetlo	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	
Imovno stanje	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	1	1	0	0	0	0	1	
Članstvo u sindikatu	30	2	0	2	1	0	1	0	0	0	0	8	5	13	19	9	3	8	0	1	0	2	11	
Društveni položaj	34	4	4	1	3	1	3	0	0	0	2	6	3	11	27	10	0	3	4	3	0	4	7	
Bračni ili obiteljski status	7	1	1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	
Dob	9	6	1	5	4	0	3	0	0	1	1	3	0	4	11	2	1	3	1	0	0	1	3	
Obrazovanje	10	3	2	1	2	0	1	0	0	0	0	5	1	6	7	5	1	5	1	0	0	2	4	
Zdravstveno stanje	8	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	2	7	2	0	2	0	0	0	0	2	
Invaliditet	3	6	1	5	4	2	6	0	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	
Genetsko nasljeđe	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
Rodni identitet rodno izražavanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ukupno	150	36	24	28	22	6	21	0	0	2	11	31	13	54	132	40	7	29	17	11	0	11	43	

Izvršajno razdoblje: 2018. godina

OSNOVE DISKRIMINACIJE (po KZ)	KAZNENI PREDMETI																													
	Broj neriješenih predmeta na početku razdoblja	Broj primljenih predmeta	Broj diskriminiranih osoba prema optužnom aktu		KAZNENO DJELO (za ranije primljene predmete po starom KZ-u)				KAZNENO DJELO						PRAVOMOĆNO RIJEŠENO				Broj i vrsta kazni				Broj neriješenih predmeta na kraju izvještajnog razdoblja	BROJ OSUĐENIH OSOBA	Broj diskriminiranih osoba prema pravomoćnoj presudi			TRAJANJE POSTUPKA		
			Žene	Muškarci	POVREDA RAVNOPRAVNOSTI GRAĐANA čl. 106.	RASNA I DRUGA DISKRIMINACIJA čl. 174.	MUČENJE I DRUGO OKRUTNO, NELJUDSKO ILI PONIŽAVAJUĆE POSTUPANJE čl. 176.	OSTALO	Mučenje i drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje čl. 104	Povreda ravnopravnost čl. 125	Povreda slobode izražavanja nacionalne pripadnosti čl. 126.	Spolno uznemiravanje čl. 156.	Javno poticanje na nasilje i mržnju čl. 325.	Ostalo	OSUĐUJUĆA PRESUDA	OSLOBAĐAJUĆA PRESUDA	NA DRUGI NAČIN	Ukupno pravomoćno riješeno	kazna zatvora	Uvjetna osuda	Rad za opće dobro	Ukupno			Žene	Muškarci	Ostalo	DO 12 MJESECI	PREKO 12 MJESECI	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	
Rasa, etnička	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Spol	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Spolna orijentacija	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3	0	2	1	3	2	3	1	0	2	1	2
Jezik	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	4	1	0	0	1	0	1
Vjera	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Političko ili drugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nacionalno	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0
Socijalno podrijetlo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Imovina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rođenje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Naobrazba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Društveni položaj	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Druge osobine	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0
Ukupno	14	5	4	0	0	0	0	0	0	1	0	4	0	0	4	0	1	5	0	3	1	4	14	4	1	0	4	2	3	3

Prilog 8

Izvršajno razdoblje: 2019. godina

izvješajno razdoblje: 2023. godina

OSNOVE DISKRIMINACIJE	PREKRŠAJNI PREDMETI																								
	Broj neriješenih predmeta na početku razdoblja	Broj primljenih predmeta	Broj primljenih predmeta po ZPSS	Broj diskriminiranih osoba prema		PREKRŠAJ					PRAVOMOĆNO RIJEŠENO			Broj i vrsta kazni				Ukupno riješeno	Ukupno neriješeno	BROJ OSUĐENIH OSOBA	Broj diskriminiranih osoba prema pravomoćnoj presudi			TRAJANJE POSTUPKA	
				Žene	Muškarci	UZNEMIRAVANJE čl. 25. ZSD	SPOLNO UZNEMIRAVANJE čl. 26. ZSD	NEDOSTAVLJANJE PODATAKA čl. 27. ZSD	VIKTIMIZACIJA čl. 28. ZSD	OSTALO - po drugim propisima:	OSUĐUJUĆA PRESUDA	OSLOBAĐAJUĆA PRESUDA	NA DRUGI NAČIN	Kazna zatvora	Novčana kazna	Rad za opće dobro/ostalo	Ukupno				Žene	Muškarci	Ostalo	DO 12 MJESECI	PREKO 12 MJESECI
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	
Rasa ili etnička pripadnost ili boja kože	15	10	7	3	8	12	0	0	0	0	7	2	3	0	7	1	8	12	13	7	1	7	3	7	5
Spol	7	19	6	21	0	7	2	0	0	10	19	2	0	0	19	0	19	21	5	20	22	0	1	20	1
Spolna orijentacija	1	8	1	2	3	6	1	0	0	1	5	0	0	0	5	0	5	5	4	5	0	2	4	5	0
Jezik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vjera	3	2	3	1	1	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	4	1	0	1	0	0	1
Političko ili drugo uvjerenje	4	2	1	0	1	1	0	0	0	1	4	1	0	0	4	0	4	5	1	4	0	3	1	4	1
Nacionalno podrijetlo	28	44	22	20	29	42	0	0	0	4	17	10	5	1	16	1	18	32	40	18	7	8	5	21	11
Socijalno podrijetlo	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Imovno stanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Članstvo u sindikatu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Društveni položaj	6	1	6	0	0	1	0	0	0	0	0	1	3	0	0	0	0	4	3	0	0	0	0	0	4
Bračni ili obiteljski status	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
Dob	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obrazovanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdravstveno stanje	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
Invaliditet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Genetsko nasljeđe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rodni identitet rodno izražavanje	3	1	3	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	2	1	3	2	0	0	1	0
Ostale osnove	13	17	11	8	2	11	2	0	0	5	13	4	1	0	11	2	13	18	12	11	4	3	3	16	2
UKUPNO	81	106	61	56	45	85	5	0	0	22	67	21	13	1	63	6	70	101	86	68	34	25	18	76	25

Izvršajno razdoblje: 2019. godina

OSNOVE DISKRIMINACIJE (đ. 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije)	GRAĐANSKI PREDMETI																						
	Broj neriješenih predmeta na početku razdoblja	Broj primljenih predmeta	Broj diskriminiranih osoba prema tužbi		VRSTA TUŽBE						PRAVOMOĆNO RIJEŠENO				Broj neriješenih predmeta na kraju izvršajnog razdoblja	OBLIK DISKRIMINACIJE		PODRUČJE DISKRIMINACIJE (iz čl. 8 ZSD)	Broj diskriminiranih osoba prema pravomoćnoj presudi			TRAJANJE POSTUPKA	
			Žene	Muškarci	UTVRĐENJE DISKRIMINACIJE (đ.17. st.1. toč.1. ZSD)	ZABRANA ILI OTKLANJANJE DISKRIMINACIJE (đ.17. st.1. toč.2. ZSD)	NAKNADA ŠTETE (đ.17. st.1. toč.3. ZSD)	OBJAVA PRESUDE U MEDIJIMA (đ. 17. st. 1. toč. 4.)	Udružne tužbe (đ. 24. ZSD)	OSTALO (odnosi se na čl. 16 st. 1 ZDS diskriminacija kao prethodno pitanje i st. 2 radni sporovi)	USVOJEN TUŽBENI ZAHTEJ	ODBIJEN TUŽBENI ZAHTEJ	NA DRUGI NAČIN	Ukupno pravomoćno riješeno		iz čl. 2. do 5. ZSD	iz čl. 6. ZSD		Žene	Muškarci	Ostalo	DO 12 MJESECI	PREKO 12 MJESECI
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
Rasa ili etnička propadnost ili boja kože	6	1	0	1	1	1	1	0	0	0	1	1	0	2	5	1	0	1	0	1	0	0	2
Spol	15	8	7	2	7	7	6	0	0	1	1	4	4	9	14	4	1	3	5	1	0	3	6
Spolna orijentacija	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Jezik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vjera	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Političko ili drugo uvjerenje	7	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	7	1	0	1	0	0	0	0	1
Nacionalno podrijetlo	5	2	2	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	2	5	2	0	1	1	0	0	1	1
Socijalno podrijetlo	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2	0	0	0	0	1	0	0	1
Imovno stanje	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Članstvo u sindikatu	20	7	0	6	6	5	2	0	0	0	1	4	3	8	19	3	1	4	1	1	0	1	7
Društveni položaj	26	11	4	7	7	1	3	0	0	3	0	3	1	4	33	4	0	4	0	0	0	0	4
Bračni ili obiteljski status	8	3	2	1	1	3	2	0	0	0	1	1	0	2	9	1	1	2	0	1	0	0	2
Dob	11	2	0	2	2	1	1	0	0	0	0	3	0	3	10	1	0	1	0	0	0	0	3
Obrazovanje	7	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2	1	3	5	1	0	2	0	1	0	1	2
Zdravstveno stanje	7	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	4	0	5	3	4	0	4	1	0	0	0	5
Invaliditet	11	12	1	10	9	7	4	0	0	0	0	1	5	6	17	3	1	2	0	1	0	3	3
Genetsko nasljeđe	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Rodni identitet rodno izražavanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno	137	50	17	32	37	27	22	0	0	4	6	26	16	48	139	25	4	25	8	7	0	9	39

Izvršajno razdoblje: 2019. godina

OSNOVE DISKRIMINACIJE (po KZ)	KAZNENI PREDMETI																													
	Broj neriješenih predmeta na početku razdoblja	Broj primljenih predmeta	Broj diskriminiranih osoba prema optužnom aktu		KAZNENO DJELO (za ranije primljene predmete po starom KZ-u)				KAZNENO DJELO						PRAVOMOĆNO RIJEŠENO				Broj i vrsta kazni				Broj neriješenih predmeta na kraju izvještajnog razdoblja	BROJ OSUĐENIH OSOBA	Broj diskriminiranih osoba prema pravomoćnoj presudi			TRAJANJE POSTUPKA		
			Žene	Muškarci	POVREDA RAVNOPRAVOSTI GRAĐANA čl. 106.	RASNA I DRUGA DISKRIMINACIJA čl. 174.	MUČENJE I DRUGO OKRUTNO, NEUJEDSKO ILI PONIŽAVANJE	OSTALO	Mučenje i drugo okrutno, neujedusko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje Povreda ravnopravnost čl. 125	Povreda slobode izražavanja nacionalne pripadnosti čl. 126.	Spolno uznemiravanje čl. 156.	Javno poticanje na nasilje i mržnju čl. 325.	Ostalo	OSUĐUJUĆA PRESUDA	OSLOBADAJUĆA PRESUDA	NA DRUGI NAČIN	Ukupno pravomoćno riješeno	Kazna zatvora	Uvjetna osuda	Rad za opće dobro	Ukupno	Žene			Muškarci	Ostalo	DO 12 MJESECI	PREKO 12 MJESECI		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	
Rasa,etnička	1	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	
Spol	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	2	1	1	0	0	1	0	
Spolna orijentacija	2	2	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	1	3	1	1	0	0	1	0	
Jezik	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	0	1	0	1	2	4	0	0	1	0	2	
Vjera	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Političko ili drugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Nacionalno podrijetlo	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	2	0	2	0	2	1	2	0	0	2	2	0	
Socijalno podrijetlo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Imovina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Rođenje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Naobrazba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Društveni položaj	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Druge osobine	3	3	6	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	1	1	0	2	0	1	1	2	4	2	2	0	0	2	0	
Ukupno	14	10	10	3	0	0	0	0	0	1	0	8	4	1	6	1	1	8	0	5	2	7	16	10	4	0	3	6	2	

Prilog 9

NACIONALNA POLITIKA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA ZA RAZDOBLJE OD 2011. DO 2015.

S ciljem unaprjeđenja položaja žena s invaliditetom, Nacionalna politika za ravnopravnost spolova za razdoblje od 2011. do 2015. (koja je prevedena na Brailleovo pismo), definirala je sljedeće mjere:

1.3. Unaprijedit će se društveni položaj žena s invaliditetom

1.3.1. Održavat će se javne tribine, okrugli stolovi, konferencije i druge aktivnosti o ljudskim pravima žena s invaliditetom. Nositelji: Nadležna tijela državne uprave sukladno zakonom utvrđenom djelokrugu rada, Ured za ravnopravnost spolova, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, županijska/lokalna povjerenstva za ravnopravnost spolova, u suradnji s organizacijama civilnog društva. Rok provedbe: 2011. – 2015.

1.3.2. U programe rada županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova uvrstit će se mjere za unapređenje položaja žena s invaliditetom na lokalnoj razini. Nositelji: Županijska/lokalna povjerenstva za ravnopravnost poslova. Rok provedbe: 2011. – 2015.

U okviru natječaja Programa Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost - PROGRESS „Potpora informacijskim i komunikacijskim aktivnostima usmjerenim na uklanjanje nasilja nad ženama“, Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske je u suradnji s partnerskim udrugama Ženska soba i CESI, provodio dvogodišnji projekt/kampanju (od prosinca 2013. do kraja studenog 2015. godine) „Moj glas protiv nasilja“ sufinanciran sredstvima EK. Glavni cilj projekta bilo je podizanje svijesti javnosti o neprihvatljivosti svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama/djevojkama uključujući obiteljsko nasilje i odašiljanje poruke o nužnosti nulte tolerancije na sve oblike rodno uvjetovanog nasilja. Ciljane skupine uključile su uz stručne djelatnike/ce i službenike/ce u državnim tijelima, institucijama i udrugama, saborske zastupnike/ce, članove/ice županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova, radio i TV postaje i ranjive skupine žena i djevojčica/djevojaka među kojima su posebno istaknute žene s invaliditetom. U okviru projekta provedena je opsežna javna kampanja putem emitiranja radijskog i TV spota u medijima diljem RH.

Prilog 10

PUBLIKACIJE U IZDANJU UREDA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

Među 600 publikacija koje je Ured za ravnopravnost spolova dostavio Savezu osoba s invaliditetom Hrvatske nalaze se između ostalih:

- Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji
- Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja na hrvatskom i engleskom jeziku
- Smjernice za medijsko izvještavanje o nasilju u obitelji
- „Pregled provedbe Pekinške platforme za djelovanje u državama članicama EU-a: Nasilje nad ženama - podrška žrtvama: Glavni nalazi“
- Priručnik o rodno osviještenoj politici i promicanju ravnopravnosti spolova za političare/ke
- Priručnik o rodno osviještenoj politici i promicanju ravnopravnosti spolova za suce/sutkinje, sudske savjetnike/ce i odvjetnike/ce
- Priručnik o rodno osviještenoj politici i promicanju ravnopravnosti spolova za županijska, općinska i gradska povjerenstva za ravnopravnost spolova
- Priručnik o rodno osviještenoj politici i promicanju ravnopravnosti spolova za koordinate/ice u tijelima državne uprave
- Strategija za ravnopravnost spolova Vijeća Europe od 2018. do 2023. godine
- Zakon o ravnopravnosti spolova.

Prilog 11

**STATISTIČKI PODACI O BROJU DJECE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU
KORISNIKA PRAVA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI (IZVOR: MINISTARSTVO
RADA, MIROVINSKOGA SUSTAVA I OBITELJI – STATISTIČKA IZVJEŠĆA 2015.
I 2019. GODINE)**

	Broj korisnika u 2015. godina	Broj korisnika u 2019. godina
Ukupan broj djece s teškoćama u razvoju u tretmanu centra za socijalnu skrb	14.309	17.058
Status roditelja njegovatelja/ status njegovatelja	3541	4643
Smještaj djece s teškoćama u razvoju do 18 godine života	152	81
Privremeni smještaj djece s teškoćama u razvoju do 18 godine života	290	228
Smještaj u udomiteljskoj obitelji djece s teškoćama u razvoju do 18 godine života	282	284
Usluga cjelodnevnog boravka djece s teškoćama u razvoju do 18 godine života	100	40
Usluga poludnevnog boravka djece s teškoćama u razvoju do 18 godine života	666	475
Usluga psihosocijalne podrške djeci s teškoćama u razvoju	2171	2284
Usluga rane intervencije	284	654
Usluga integracije	385	410
Djeca i mladi s teškoćama u razvoju od 1 do 20 godina korisnici <u>Doplatka za pomoć i njegu</u>	3952 (od kojih 1745 žena) - 5,86 % od ukupnog broja korisnika doplatka	7679 (od kojih 3503 žena) – 9,80 % od ukupnog broja korisnika doplatka
Djeca i mladi s teškoćama u razvoju od 1 do 20 godina korisnici <u>Osobne invalidnine</u>	6983 (od kojih 3083 žene) – 24,41% ukupnog broja korisnika osobne invalidnine	7891 (od kojih 3481 žene) – 22,45% ukupnog broja korisnika osobne invalidnine

U 2019. godini u odnosu na 2015. godinu vidljivo je da je smještaj djece do 18 godina smanjen za 46,71 %, kao i privremeni smještaj koji je smanjen za 21,38 %, dok je broj djece s teškoćama u razvoju u tretmanu centra za socijalnu skrb porastao za 16,11 %.

Prevenaciji institucionalizacije, u djelokrugu sustava socijalne skrbi, djece s teškoćama u razvoju pridonosi i porast priznatih prava na status roditelja njegovatelja/status njegovatelja te unapređenje prava, kao i povećanje iznosa drugih materijalnih prava koje mogu ostvariti djeca s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom kao što je doplatak za pomoć i njegu i osobna invalidnina.

U 2019. godini vidljivo je povećanje broja korisnika doplatka za pomoć i njegu u dobi od 1 do 20 godina života za 48,54 % u odnosu na 2015. godinu.

U 2019. godini vidljivo je povećanje broja korisnika osobne invalidnine u dobi od 1 do 20 godina života za 11,51 % u odnosu na 2015. godinu.

U 2019. godini vidljivo je povećanje broja osoba koje su ostvarile pravo na status roditelja njegovatelja /status njegovatelja za 23,74 % u odnosu na 2015. godinu.

Također, prevenaciji institucionalizacije doprinosi širenje usluga u zajednici kao što je usluga rane intervencije, psihosocijalne podrške, usluge boravka, organiziranog stanovanja te razvoj inovativnih usluga kao što je usluga odmor od skrbi, a koje se osiguravaju kroz projekte i programe udruga osoba s invaliditetom i udruga koje djeluju u korist osoba s invaliditetom, ali i kroz ugovaranje usluga s privatnim pružateljima usluge.

ZAKON O UDOMITELJSTVU

Donošenjem Zakona o udomiteljstvu (2019.) osigurana je mogućnost obavljanja udomiteljstva kao zanimanja, što uključuje obavljanje standardnog udomiteljstva kao zanimanja i specijaliziranog udomiteljstva za najtežu kategoriju djece uz odgovarajuću naknadu za rad udomitelja. Obavljanjem standardnog udomiteljstva kao zanimanja omogućeno je dosadašnjim nezaposlenim tradicionalnim udomiteljima, uz dosadašnju naknadu za rad osiguravanje doprinosa za obvezna osiguranja (mirovinsko i zdravstveno). Za djecu koja zahtijevaju najviši stupanj podrške, odnosno djecu s problemima u ponašanju, s većim teškoćama u razvoju ili teško bolesnu djecu po prvi puta je propisana mogućnost obavljanja specijaliziranog udomiteljstva kao zanimanja, koje mogu obavljati stručnjaci s iskustvom u radu (socijalni radnici, psiholozi, edukacijski-rehabilitatori, socijalni pedagozi, logopedi, radni terapeuti, fizioterapeuti i osobe s završenim studijem sestrinstva).

Kako bi se osigurala kontinuirana podrška udomiteljima u svakodnevnoj skrbi za djecu, Zakonom su domovima socijalne skrbi te centrima za pružanje usluga u zajednici propisane posebne obveze stručne podrške udomiteljskim obiteljima uz centre za socijalnu skrb (pružanje stručne pomoći i potpore, provođenje edukacija, informiranje javnosti, organizacija i provođenje grupa podrške, provođenje savjetovanja, organizacija mobilnih timova i sudjelovanje u pripremi djeteta za povratak u obitelj) koje mogu pružati u suradnji s organizacijama civilnog društva, vjerskim zajednicama i drugim fizičkim i pravnim osobama.

Za provedbu novog Zakona, u prvoj polovici 2019. godine, doneseno je 6 novih pravilnika čije je donošenje imalo za cilj:

- omogućiti obavljanje udomiteljstva kao zanimanja te je u tu svrhu osnovano 21 Povjerenstvo za izbor udomitelja za svaku županiju odnosno Grad Zagreb
- fleksibilizirati stambene uvjete za obavljanje udomiteljstva
- jasnije urediti postupak obiteljske procjene u postupku izdavanja dozvole za obavljanje udomiteljstva, a u svrhu standardizacije procesa procjene i osiguravanja što kvalitetnijih udomiteljskih obitelji te je u suradnji s Uredom UNICEF-a za Hrvatsku provedena edukacija stručnih radnika centara za socijalnu skrb
- urediti postupak i način dodjele nagrade udomiteljima koja se po prvi puta u 2019. godini dodijelila i u novcu;
- jasnije urediti trajanje osnovnog osposobljavanja, dodatnog osposobljavanja i godišnjih edukacija udomitelja te su u suradnji s Uredom UNICEF-a za Hrvatsku izrađeni edukacijski moduli za udomitelje za djecu i održan trening trenera kako bi se osigurala kontinuirana edukacija stručnih radnika centara za socijalnu skrb.

U svrhu povećanja kvalitete pružene usluge po prvi puta su propisane posebne obveze domova i centara za pružanje usluga u zajednici (pružanje stručne pomoći i potpore, provođenje edukacija, informiranje javnosti, organizacija i provođenje grupa podrške, provođenje savjetovanja, organizacija mobilnih timova i sudjelovanje u pripremi djeteta za povratak u obitelj).

Tijekom 2021. godine započela je izrada Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o udomiteljstvu sa svrhom razvoja specijaliziranog udomiteljstva za djecu, odnosno, veće dostupnosti usluge smještaja u udomiteljstvu za djecu s većim teškoćama u razvoju ili problemima u ponašanju osiguranjem zadovoljavajućeg broja specijaliziranih udomitelja, ravnomjernijeg razvoja udomiteljstva u RH u skladu s potrebama lokalne zajednice, povećanja

broja udomitelja i razvijanja izvaninstitucijskih usluga, povećanje broja izvaninstitucijskih usluga, omogućavanja boravka što većeg broja djece u pozitivnom obiteljskom okruženju, osiguranja kvalitetnijeg pružanja usluge korisniku i zadovoljavanja svih potreba korisnika kao i povećanja zadovoljstva korisnika uslugom koju pruža udomitelj.

Cilj donošenja Zakona je kvalitetnija zaštita prava korisnika, posebno djece te unapređenje i širenje izvaninstitucijskih usluga.

Posebni ciljevi:

- Osiguran određeni broj specijaliziranih udomitelja za djecu
- Povećanje broja udomitelja
- Regionalna ravnomjernost udomiteljstva
- Pобољшanje kvalitete skrbi u udomiteljskim obiteljima
- Povećanje broja djece u udomiteljskim obiteljima.

Navedeno se planira postići proširenjem (ublažavanjem) uvjeta za specijalizirano udomiteljstvo za djecu, povećanjem visine opskrbnine, drugačijim definiranjem kategorija korisnika koji su obuhvaćeni opskrbninom i povećanjem visine naknade za rad udomitelja.

Prilog 13

USLUGA RANE INTERVENCIJE

Usluga rane intervencije se osigurava s ciljem razvoja punog potencijala djeteta s teškoćama u razvoju, a obuhvaća stručnu poticajnu pomoć djeci i stručnu i savjetodavnu pomoć njihovim roditeljima, uključujući i druge članove obitelji te udomitelja za djecu, kod nekog utvrđenog razvojnog rizika ili razvojne teškoće djeteta.

U 2018. godini je s ciljem unaprjeđenja sustava probira, rane dijagnostike i rane intervencije za djecu s teškoćama u razvoju izgrađen je i opremljen Centar za autizam Osijek, a u njegovom opremanju je ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi sudjelovalo iznosom od 1.638.225,20 kuna.

S ciljem širenja socijalne usluge rane intervencije Ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi ima ugovorenu uslugu s četiri pružatelja navedene usluge, te je u 2019. godini za izvršene usluge rane intervencije kod navedenih pružatelja utrošeno ukupno 1.073.855,70 kuna.

Županija	Ugovoreni pružatelj usluge rane intervencije	Broj ugovorenih usluga rane intervencije	Utrošena sredstva u 2019. godini	Razdoblje pružanja usluge (2019. godina)
Međimurska županija	Međimurska udruga za ranu intervenciju, Čakovec	116 usluga rane intervencije mjesečno	248.472,00 kn	tijekom cijele godine
Karlovačka županija	Udruga Zvončići za djecu s teškoćama u razvoju, Karlovac	275 usluga rane intervencije mjesečno	328.625,00 kn	tijekom cijele godine
Grad Zagreb	Dnevni centar za rehabilitaciju djece i mladeži Mali dom, Zagreb	660 usluga rane intervencije mjesečno	461.141,00 kn	tijekom cijele godine
Istarska županija	Dnevni centar za rehabilitaciju Veruda - Pula	160 usluga mjesečno	35.617,70 kn	od listopada 2019

Ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi je kroz trogodišnje programe „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga koje pružaju udruge“ za razdoblje od 2017. do 2020. godine za koje se sredstva osiguravaju iz raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću, osiguralo udrugama osoba s invaliditetom i udrugama koje djeluju u korist osoba s invaliditetom na godišnjoj razini financijsku podršku u iznosu od 24.300.000,00 kuna za provedbu 112 programa kroz koje se pružala i usluga rane intervencije.

NAZIV PRIJAVITELJA	NAZIV PROGRAMA	BROJ KORISNIKA	I GODINA (2017./2018.)	II GODINA (2018./2019.)	III GODINA (2019./2020.)
Udruga za skrb autističnih osoba Rijeka	Rana intervencija u djece s poremećajem iz autističnog spektra putem sustava mobilne službe u lokalnoj zajednici	18 korisnika	290.000,00 kn	290.000,00 kn	290.000,00 kn
Udruga za pomoć osobama s teškoćama u	Ranom intervencijom do urednog razvojnog profila	25 korisnika od 0 do 3 godine	280.000,00 kn	280.000,00 kn	280.000,00 kn

razvoju „Neven“ Đakovo		25 korisnika od 3 do 7 godina			
Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu	Obitelji usmjerena rana intervencija u djetinjstvu	10 korisnika od 2 mj. do 7. godina 9 korisnika od 0 do 5 godina 7 korisnika od 1 do 7 godina	240.000,00 kn	240.000,00 kn	240.000,00 kn
UKUPNO			810.000,00 kn	810.000,00 kn	810.000,00 kn

Ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi je u 2020. godini i kroz trogodišnje programe „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga koje pružaju udruge“ za razdoblje od 2020. - 2023. godine sufinanciralo četiri udruge koje pružaju uslugu rane intervencije u djetinjstvu u iznosu od 930.000,00 kuna.

Naziv prijavitelja	Broj korisnika	Odobrena sredstva u 2020. godini	Period pružanja usluge
Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu	209 korisnika -180 Ž i 29 M	230.000,00 kn	Tijekom cijele godine
Udruga za pomoć osobama s teškoćama u razvoju Neven Đakovo	44 korisnika -17 Ž i 27 M	270.000,00 kn	Tijekom cijele godine
Udruga za skrb autističnih osoba Rijeka	32 korisnika -7 Ž i 25 M	280.000,00 kn	Tijekom cijele godine
Međimurska udruga za ranu intervenciju	123 korisnika -28 Ž i 95 M	150.000,00 kn	Od lipnja 2020
UKUPNO:		930.000,00 kn	

Dakle, usluga rane intervencije u 2020. godini osigurana je kroz trogodišnje programe „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga koje pružaju udruge“ za razdoblje od 2017 -2020. i za razdoblje 2020. - 2023. godine u ukupnom iznosu od 1.740.000,00 kn.

U 2020. godini je kroz trogodišnje programe udruga uslugom rane intervencije bilo obuhvaćeno ukupno 408 djece s teškoćama u razvoju (232 djevojčice, 176 dječaka).

Prilog 14

PROGRAM OSTVARENJE JAMSTVA ZA SVAKO DIJETE

POPIS KLJUČNIH PROGRAMSKIH AKTIVNOSTI U PARTNERSTVU S MEĐIMURSKOM ŽUPANIJOM I ODABRANIM OPĆINAMA

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i Ured UNICEF-a za Hrvatsku su 2020. godine potpisali Memorandum o razumijevanju na pilotiranju Programa „Ostvarenje jamstva za svako dijete“ s ciljem djeci iz Međimurske županije osiguranja pristupa integriranim multidisciplinarnim, adekvatno financiranim uslugama podrške koje se pružaju u zajednici i u obitelji, predškolskom odgoju i ranoj intervenciji u djetinjstvu.

Specifični cilj 1. Osigurati da najranjivija djeca i njihovi roditelji i skrbnici / osobe koje se o njima brinu (uključujući Rome) imaju pristup integriranim uslugama zaštite djece i podrške obitelji koje omogućavaju prevenciju, ranu identifikaciju, upućivanje i pružanje usluga u skladu s najboljim interesom djeteta, i tako prevenirati smještaj u institucionalnu skrb.

- a) uspostavljanje društvenih centara za usluge djeci i obiteljima u zajednici**, odnosno osiguravanje prostora za provođenje aktivnosti Programa – namijenjen za programe zaštite djece i podrške obiteljima, razvoja životnih vještina, grupe potpore za žene, resursni centar za djecu i žene, uključujući usluge rane intervencije u djetinjstvu i ranog razvoja.
- b) razvoj socijalnih usluga:**
 - tehnička podrška u **razvoju mreže socijalnih usluga** u Međimurskoj županiji.
- c) podrška roditeljstvu:**
 - **prilagodba programa podrške roditeljstvu** „Rastimo zajedno“ za implementaciju s Romskim obiteljima;
 - **trening stručnjaka** koji rade s djecom predškolske dobi, socijalnih radnika i predstavnika organizacija civilnog društva;
 - **provedba radionica** s obiteljima (roditelji i mala djeca iz 7-10 vrtića, 2 organizacije civilnog društva, Centar za socijalnu skrb Čakovec – Podružnica Obiteljski centar, novoosnovani Centar za pružanje usluga u zajednici Međimurske županije i 7 romskih naselja);
 - **podrška i praćenje radionica;**
 - **provedba procesne evaluacije i analize implementacije.**

Specifični cilj 2. Omogućiti pristup kvalitetnom predškolskom odgoju i obrazovanju za svu ranjivu djecu (uključujući Rome, djecu s teškoćama u razvoju i djecu koja žive u rizičnim obiteljskim situacijama) kako bi se spriječilo socijalno isključivanje i rano odustajanje od školovanja.

Aktivnosti usmjerene ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju:

- **profesionalni razvoj** učitelja, drugih stručnjaka u vrtićima i osobnih asistenata;
- uspostava mjesta za **neformalne obrazovne prilike** - „Centre za igru“, u školama blizu romskih naselja;
- **opremanje kabineta na Učiteljskom fakultetu** za praksu inkluzivne pedagogije;

- osiguravanje **dnevnog prijevoza za djecu** koja žive daleko od ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje;
- educiranje, praćenje i angažiranje **facilitatora u romskim zajednicama**;
- **podrška roditeljima** za kreiranje podražavajućeg obiteljskog okruženja kroz promotivne aktivnosti, radionice i pakete za rani razvoj;
- razvoj **plana** za obvezno **dvogodišnje predškolsko obrazovanje za romsku djecu** koja ne idu u vrtić u suradnji s općinama na području Međimurske županije;
- razvoj plana za **standardizaciju metodologije izračuna troškova za sve javne vrtiće u Međimurskoj županiji** i skaliranje troškova roditeljske participacije na bazi prihoda roditelja;
- izrada opisa **rada radnog mjesta za posao osobnog asistenta za djecu rane i predškolske dobi** na nacionalnoj razini te mogućnosti financiranja osobnih asistenata u Međimurskoj županiji.

Specifični cilj 3. Poboljšati pristup djeci rane i predškolske dobi s teškoćama u razvoju ili u riziku od razvojnog odstupanja te njihovim obitelji uslugama integrirane i koordinirane rane intervencije u djetinjstvu (RID), koje pravovremeno i adekvatno odgovaraju na njihove razvojne potrebe.

Aktivnosti usmjerene usluzi rane intervencije:

- provesti mapiranje potreba, usluga rane intervencije u djetinjstvu te ostalih usluga podrške za djecu rane i predškolske dobi u sustavu zdravstva, obrazovanja, socijalne skrbi u Međimurskoj županiji, te analizu javnih politika;
- izraditi i provesti trening za međusektorsku suradnju kako bi se unaprijedila vertikalna i horizontalna suradnja između sektora i pružatelja usluga (zdravstvo, obrazovanje i socijalna skrbi, regionalne i lokalne vlasti, nevladine organizacije, itd.);
- razviti akcijski plan za pružanje integriranih i koordiniranih usluga RID (u sektoru zdravstva, obrazovanja i socijalne zaštite) za Međimursku županiju s jasno definiranim postupcima, linijama suradnje, ulogama i odgovornostima, uključujući financijske resurse;
- razviti i pilotirati sveobuhvatan, pristupačan i primjeren model usluga rane intervencije u djetinjstvu s ciljem informiranja procesa regionalnog planiranja te repliciranja na razini cijele zemlje;
- razviti i provesti trening za zdravstvene djelatnike za rad s djecom s teškoćama u razvoju ili u riziku od razvojnog odstupanja, na temelju pristupa usmjerenog na obitelj i inkluzivne prakse (rana identifikacija, prevencija, rane intervencije, prehrana, pozitivno roditeljstvo, zaštite djece, itd.);
- razviti i provesti trening za stručnjake u području rane intervencije u djetinjstvu te stručnjake koji pružaju usluga za djecu rane i predškolske dobi i njihovim obiteljima o provedbi praksa utemeljenih na dnevnim rutinama, u prirodnom okruženju, uz transdisciplinarni rad te u koordinaciji usluga i resursa;
- razviti okvir za rad Romskih pomagača u pružanju usluga rane intervencije u zajednici u okviru centra za pružanje usluga djeci i obiteljima;
- razviti trening, sustav supervizije, podrške i praćenja rada Romskih pomagača u pružanju usluga rane intervencije u zajednici;
- osigurati podršku roditeljima od strane stručnjaka za ranu intervenciju u djetinjstvu i Romskih pomagača u pružanju usluga rane intervencije u zajednici u okviru centra za usluge djeci i obiteljima te kućnih posjeta na temu ranog razvoja djeteta, rane intervencije u djetinjstvu, pozitivnog roditeljstva i dr.;

- unaprijediti prikupljanje podataka u različitim sektorima s ciljem planiranja i provedbi kvalitetnih usluga rane intervencije u djetinjstvu i podrške djeci s razvojnim teškoćama ili u riziku od razvojnih odstupanja, te njihovim obiteljima;
- razviti metodologiju za individualizirani plan podrške za dijete i obitelj te aplikaciju koja će se koristiti u provedbi integriranih i koordiniranih usluga rane intervencije u djetinjstvu u Međimurskoj županiji.

Specifični cilj 4. Podržati razvoj nacionalnog strateškog dokumenta / nacionalnog plana za borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti koji uključuje posebne ciljeve za najugroženije skupine djece i obitelji s jasno definiranim mjerama i aktivnostima, nositeljima, željenim pokazateljima rezultata i ishoda te financijskim sredstvima.

U ostvarenju ovog cilja predviđene su sljedeće aktivnosti:

- provedba sveobuhvatne studije (*'Deep Dive Analysis'*) o problemu siromaštva i socijalne isključenosti djece što uključuje:
 - o pregled i analizu dostupnih podataka i uvida o siromaštvu i socijalnoj isključenosti djece;
 - o analizu postojećih javnih politika/mjera na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou kao i mehanizama praćenja njihove provedbe i učinka;
- identificiranje postojećih barijera kao i pogodujućih faktora u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti djece te
- definiranje jasnih preporuka za suzbijanje navedenog problema;
- stručna i tehnička podrška Vladi RH u kreiranju novih/unapređenju postojećih mjera i aktivnosti za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti djece.
- Postojanje nacionalne strategije za smanjenje siromaštva i isključenosti, koja uključuje i relevantne inicijative i budžet za djecu, je jedan od glavnih preduvjeta za pristup budućem fondu Jamstva za svako dijete.

S ciljem osiguranja podrške programu u novom programskom razdoblju 2021. -2027. Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali bit će istaknuto područje jamstva za svako dijete kako bi se osigurala održivost programa i isti proširio na sve jedinice područne (regionalne) samouprave u RH sukladno potrebama pojedine jedinice.

EDUKACIJE STRUČNIH RADNIKA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

Izvještajna godina	Edukacije/broj sudionika
2017.	Održan ciklus edukacija na temu „Individualno planiranje“ - kroz 3 edukacije educirano 75 stručnih radnika centara za socijalnu skrb. Izrađen je Priručnik „Individualno planiranje“ te je isti distribuirani svim centrima za socijalnu skrb.
2018.	trodnevna edukacija o izradi individualnih planova naziva „Upravljanje slučajem u procjeni dobrobiti odraslih osoba uz izradu resursa i izazova individualnog planiranja, zastupanja i osnaživanja korisnika u socijalnom radu“ u Rijeci, a na istoj su sudjelovala 24 stručna radnika. edukacija za posebne skrbnike Centra za posebno skrbništvo na temu Konvencije o pravima osoba s invaliditetom s posebnim osvrtom na članak 12. Konvencije, te je tijekom 2018. godine održana edukacija stručnih radnika Odjela za odrasle centara za socijalnu skrb na području Osječko-baranjske županije na temu skrbništva i Konvencije o pravima osoba s invaliditetom. dvije jednodnevne edukacije „Spolnost osoba s intelektualnim teškoćama“ u Zagrebu i Splitu kojima je educirano 57 stručnih radnika. Predmetna edukacija sadržajno je usmjerena na stjecanje znanja o značajkama odrastanja, spolnog razvoja i potrebe za podrškom osoba s intelektualnim teškoćama, na važnost osiguravanja prava povezanih sa spolnošću te na ishodišta, ciljeve i sadržaj programa seksualne edukacije osoba s intelektualnim teškoćama. Svim sudionicima edukacije uručen je autorski priručnik voditeljice edukacije: Bratković, D. (2011): Podrška osobama s intelektualnim i drugim razvojnim teškoćama u ostvarivanju partnerskih odnosa, roditeljstva i drugih prava na području spolnosti.
2018./2019.	četiri jednodnevne edukacije za stručne radnike centara za socijalnu skrb „Edukacija o pravima i mogućnostima osoba s invaliditetom i starijih osoba s naglaskom na jednake mogućnosti i socijalno uključivanje“, na kojima je sudjelovao preko 120 stručnih radnika. Cilj edukacije bio je upoznavanje sa suvremenim načelima u radu s osobama s invaliditetom, načinima promocije i poštivanja ljudskih prava, konceptima vezanim uz izjednačavanje mogućnosti i socijalno uključivanje osoba s invaliditetom vezano uz Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom, s naglaskom na praksu socijalnog rada.
2019.	Dva modula u okviru ciklusa edukacija „Proaktivni modeli profesionalnog osnaživanja“ s ciljem osnaživanja stručnih radnika i rukovoditelja za uspješno nošenje s profesionalnim stresom i traumom: prvi modul „Kvalitetno rukovođenje i nošenje s novim profesionalnim izazovima“ za ravnatelje i voditelje podružnica svih centara za socijalnu skrb, domova i centara za pružanje usluga u zajednici i drugi modul „Osnaživanje stručnjaka za nove profesionalne izazove“ za po jednog stručnog radnika iz svih centara za socijalnu skrb, domova i centara za pružanje usluga u zajednici.

	Trodnevna edukacija „Individualno planiranje i vođenje slučaja u procjeni dobrobiti odraslih osoba“ u 3 grada (Pakrac, Zagreb, Split) s predviđenih 30 sudionika po edukaciji.
	Dvodnevna edukacija na temu „Specifičnosti rada s korisnicima s oštećenjima iz autističnog spektra“, sudjelovalo je 37 stručnih radnika.
	Za stručne radnike koji rade u domovima socijalne skrbi održane su 3 jednodnevne edukacije „Primjena restriktivnih mjera i zaštita od ponižavajućeg postupanja prema korisnicima socijalnih usluga u djelatnosti socijalne skrbi“. Ministarstvo je za provedbu ove edukacije s Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu sklopilo ugovor o nabavi usluge edukacije. Cilj edukacije bio je pružiti stručnim radnicima domova socijalne skrbi koji skrbe o osobama s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjem te domova za osobe s mentalnim oštećenjem temeljna znanja o najmanje restriktivnim mjerama i zaštiti od ponižavajućeg postupanja sukladno suvremenim standardima ljudskih prava i Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom. Edukacija sadržajno obrađuje: probleme mentalnog zdravlja osoba s invaliditetom, postupke prevencije i rješavanja problema mentalnog zdravlja osoba s invaliditetom koji proizlaze iz utjecaja okoline, međunarodni i nacionalni okvir zaštite osoba s psihičkim poremećajima, etiku u psihijatrijskoj praksi, smjernice Europskog odbora za sprečavanje mučenja i neljudskog ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, primjenu najmanje restriktivnih mjera ograničavanja i sputavanja u skladu s navedenim smjernicama i dr. na edukaciji u Splitu 6. rujna 2019. godine sudjelovalo je 31 stručnih radnika, a na edukacijama koje su održane u Zagrebu 13. rujna i 3. listopada po 30 stručnih radnika.

Prilog 16

eDOZVOLA

Od 2019. godine sustav „eDozvola“ je uključen u sustav „e-Građani“, uvedeno je elektroničko poslovanje i digitalno potpisivanje akata i elektronička konferencija, čime je taj sustav postao jednako dostupan i osobama s invaliditetom.

Putem sustava „eDozvola“ omogućen je ujednačen postupak dobivanja dokumenata na cijelom području Hrvatske, brža obrada predmeta, učinkovitiji administracijski procesi i digitalna arhiva svih priloga vezanih za zahtjev.

Ministarstvo, kao upravno tijelo koje izdaje dozvole, objavljuje sve informacije o izdanim dozvolama putem elektroničke oglasne ploče koja je sastavni dio sustava za izdavanje dozvola „eDozvola“.

Na oglasnoj ploči objavljuju se i podaci o lokacijskim dozvolama za zahvate u prostoru koji su bili predmet postupka procjene utjecaja na okoliš, postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš ili postupka ocjene o prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu prema posebnim propisima, radi upoznavanja javnosti i zainteresirane javnosti o istima.

Na istoj internetskoj stranici objavljuju se i dozvole čiji se postupak izdavanja vodi po starom zakonskom okviru.

„eDozvolaZG“ po potrebi se usklađuje s „e-Dozvolom“ i to u dijelu obveznih polja kako bi se mogla dobiti odgovarajuća jedinstvena izvješća.

Prilog 17

PODUZETE AKTIVNOSTI USMJERENE POBOLJŠANJU PRISTUPAČNOSTI GRAĐEVINAMA IZ PODRUČJA NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA TURIZMA I SPORTA, MINISTARSTVA HRVATSKIH BRANITELJA, MINISTARSTVA UNUTARNJIH POSLOVA I MINISTARSTVA RADA, MIROVINSKOGA SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE

Ministarstvo nadležno za turizam je u Pravilniku o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine Kampovi propisalo uvjete pristupačnosti koje kampovi moraju osigurati. Isto Ministarstvo je od 2015. do 2019. godine objavilo 5 javnih poziva za uređenje javne turističke infrastrukture i sufinancirano uređenje plaža, nastavak izgradnje, dogradnje, rekonstrukcije ili adaptacije i multimedijalno opremanje centara za posjetitelje i interpretacijskih centara, uređenje (lakši građevinski zahvati) i označavanje postojećih i novih ciklo-turističkih, pješačkih i jahačkih ruta, izrade studije održivosti razvoja turizma i prihvatnog kapaciteta s akcijskim planom, studije upravljanja kvalitetom u turizmu, uređenje i opremanje javnih zahoda na područjima velike koncentracije turističkog prometa (kapitalna ulaganja), projektnu dokumentaciju za izgradnju sadržaja javne turističke infrastrukture. Jedan od kriterija za ocjenjivanje projekata jest pristupačnost projekta osobama s invaliditetom. U navedenom periodu kriterije pristupačnosti je ispunilo 49 plaža od kojih je 13 u fazi izgradnje, 34 centara za posjetitelje/interpretacijskih centara i 4 javna zahoda. Kriterije je djelomično ispunilo 15 centara za posjetitelje/interpretacijskih centara.

Kroz OPULJP 2014. – 2020., u 2018. godini pripremljen je poziv ESF-a „Uključivanje djece i mladih u riziku od socijalne isključenosti te osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju u zajednicu kroz šport“, u okviru kojeg su prijavitelji za sportski dio programa bili obvezni provesti infrastrukturne zahvate za osiguranje pristupačnosti sportskih građevina. Intenzitet potpore po pojedinom projektu iznosio je do 100% prihvatljivih troškova. Također, ministarstvo nadležno za sport je u 2019. godini provelo Javni poziv za sufinanciranje izgradnje, građevinskog zahvata i opremanja sportskih građevina temeljem kojeg je sufinancirana izgradnja i rekonstrukcija sedam sportskih objekata u JLP(R)S u iznosu od 3.640.000,00 kuna, a koje podržavaju sport osoba s invaliditetom odnosno prihvatljive su za provođenje sportskih aktivnosti osoba s invaliditetom. Sukladno kriterijima bodovanja projektnih prijedloga, prijavitelji koji su dostavili projektnu prijavu za izgradnju, građevinski zahvat i opremanje sportske građevine te naveli broj sportova koje mogu koristiti osobe s invaliditetom ostvarili su veći broj bodova. U Državnom proračunu za 2019. godinu navedena je posebna aktivnost „Izgradnja atletske staze u Karlovcu“ za koju su osigurana financijska sredstva u iznosu od 3.542.942,98 kuna a staza je pristupačna za provođenje sportskih aktivnosti osoba s invaliditetom.

Projektom rješavanja pristupačnosti objektima osoba s invaliditetom Ministarstvo hrvatskih branitelja sufinancira prilagodbu objekata javne namjene osobama s invaliditetom kojeg provode JLP(R)S. U razdoblju od 2015. do 2020. godine sufinancirano je 128 projekata prilagodbe u vrijednosti od 11,1 milijuna kuna. Od navedenog 47 projekata odnosi se na ruralne sredine. Projektom rješavanja pristupačnosti objektima osoba s invaliditetom u razdoblju od 2015. do 2020. godine sufinancirana je prilagodba 10 javnih objekata iz područja kulture i 4 iz područja sporta u ukupnom iznosu od 925.062,65 kuna (veza: pitanje 30b). Prilagođeno je 26 prilaza do zgrade, prilaza do stana odnosno prilagodbi stana za kretanje u kolicima za 26 HRVI iz Domovinskog rata, sukladno podnesenim zahtjevima u ukupnom iznosu od 2 milijuna kuna.

Ministarstvo unutarnjih poslova je od 2015. do 2021. godine izgradilo pristupne rampe za zgrade policijskih postaja u 5 gradova, dok su u 6 gradova postavljene podizne platforme u zgradama policijskih postaja.

Ministarstvo nadležno za socijalnu skrb kontinuirano poboljšava pristupačnost centara za socijalnu skrb. U Republici Hrvatskoj djeluju ukupno 82 centra za socijalnu skrb s 53 podružnice, a koji na dan 12. veljače 2021. godine djeluju na ukupno 142 lokacije. Što se tiče njihove pristupačnosti osobama s invaliditetom, 74 lokacije imaju pristupačan ulaz, na 31 lokaciji ulaz je djelomično pristupačan, a na 37 lokacija ulaz nije pristupačan osobama s invaliditetom. Vezano uz pristup centrima napominjemo i da 76 lokacija ima u blizini parkirno mjesto za osobe s invaliditetom. Pristupačan sanitarni čvor je na 58 lokacija, dok je na njih 84 nepristupačan. Na 79 lokacija prostorije centara se nalaze i na katu te od toga njih 53 nema dizalo do kata, a na 15 lokacija unutar prostorija postoje taktilne staze namijenjene samostalnom kretanju slijepih osoba.

Sredstva za osiguravanje pristupačnosti osigurava nadležno ministarstvo iz Državnog proračuna a centri za socijalnu skrb su se prijavljivali i na Pozive za prijavu projekata koji su sufinancirani iz Europskog fonda za regionalni razvoj:

1. Na poziv Unaprjeđivanje infrastrukture centara za socijalnu skrb kao podrška procesu deinstitutionalizacije – faza 1 prijavilo se 10 centara za socijalnu skrb, a u okviru aktivnosti osiguravanja pristupačnosti za osobe s invaliditetom osigurana su financijska sredstva za prilagodbu sanitarnog čvora, taktilne crte vođenja, ugradnje rampi, platformi ili dizala, postavljanje natpisa ispred ureda s univerzalnim dizajnom ili sl. S provedbom projektnih aktivnosti završilo je 9 centara za socijalnu skrb (Zabok, Opatija, Nova Gradiška, Donja Stubica, Županja, Osijek, Krapina, Jastrebarsko i Slunj), a projekt Centra za socijalnu skrb Vrbovec je u provedbi do rujna 2021.godine.
2. U okviru Poziva Unaprjeđivanje infrastrukture centara za socijalnu skrb kao podrška procesu deinstitutionalizacije – faza 2 tijekom 2020. godine ugovoreno je 8 projekata centara za socijalnu skrb (Trogir, Đurđevac, Zadar, Đakovo, Virovitica, Požega, Rijeka i Koprivnica) u vrijednosti od 75,7 milijuna kuna. Provedbom projekata unaprijedit će se infrastruktura, izgradnjom, rekonstrukcijom i opremanjem prostorija centara, sa svrhom podrške procesu deinstitutionalizacije i prevencije institucionalizacije te razvoja mreže izvaninstitucijskih usluga i službi podrške u zajednici, kako bi se smanjio broj institucionaliziranih ranjivih skupina te omogućio njihov proces inkluzije i spriječila daljnja institucionalizacija novih korisnika.

U 2019. godini sredstvima Državnog proračuna izgrađeni su Centar za socijalnu skrb Benkovac i Centar za socijalnu skrb Novi Marof, dovršena je rekonstrukcija Centra za socijalnu skrb Labin te su započeli radovi na rekonstrukciji Centra za socijalnu skrb Samobor. U 2020. godini izgrađen je Centar za socijalnu skrb Biograd na Moru. Kroz navedene radove vodilo se računa o osiguravanju pristupačnosti sukladno nacionalnim propisima.

Prilog 18

PODUZETE AKTIVNOSTI MINISTARSTVA NADLEŽNOG ZA SOCIJALNU SKRB NAKON POTRESA KOJI JE POGODIO HRVATSKU 29. PROSINCA 2020. GODINE

- u suradnji s ustanovama socijalne skrbi osigurane su telefonske linije za građane pogođene potresom na koje su se mogli obratiti psihoterapeutima koji pružaju psihosocijalnu pomoć u kriznim situacijama,
- organizirani su mobilni timovi za krizne intervencije (koje su činili službenici Ministarstva, stručni radnici centara za socijalnu skrb i drugih ustanova socijalne skrbi, socijalni radnici i psiholozi) radi procjene potreba smještenih osoba i podnošenja zahtjeva za priznavanje prava na jednokratnu naknadu (ubrzan proces ostvarivanja prava i isplate naknade),
- mobilni timovi su obilazili područje pogođeno potresom radi procjene potreba obitelji koje ne žele napustiti svoje uništene domove i borave bez osiguranog smještaja na svojim nekretninama te prema potrebi pružali psihosocijalnu pomoć obiteljima u kriznim situacijama.

Prilog 19

PODUZETE AKTIVNOSTI MINISTARSTVA NADLEŽNOG ZA SOCIJALNU SKRBI I MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TIJEKOM PANDEMIJE COVID-19

Od početka pandemije, a u cilju zaštite korisnika socijalnih usluga i zaposlenika u sustavu socijalne skrbi, Ministarstvo nadležno za socijalnu skrb u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo i Nastavnim zavodom za javno zdravstvo «Dr. Andrija Štampar», te predstavnicima ustanova kontinuirano, sukladno epidemiološkoj situaciji priprema upute vezane za sprečavanje i suzbijanje epidemije COVID-19 za pružatelje socijalnih usluga u sustavu socijalne skrbi.

U cilju pravovremenog reagiranja kontinuirano se prati aktualno stanje na terenu, odnosno prisutnost bolesti COVID-19 kod pružatelja socijalnih usluga, koji putem upitnika dostupnog na poveznici izvještavaju Ministarstvo u slučaju sumnje na COVID-19 kod korisnika ili radnika. Pored navedenog kreirano je nekoliko on-line upitnika kojima su prikupljaju podaci od značaja za planiranje daljnjih mjera (npr. upitnik o mogućnostima unaprjeđenja procesa testiranja, upitnik o mogućnostima korištenja moderne tehnologije za kontakt korisnika s obiteljima i prijateljima, zainteresiranosti korisnika i zaposlenika za cijepljenje protiv COVID-19 i sl.). Podaci se svakodnevno obrađuju u cilju pravovremenog poduzimanja potrebnih mjera.

Pojavom zarazne bolesti COVID-19 provođenje djelatnosti socijalne skrbi u ustanovama socijalne skrbi i kod pružatelja socijalnih usluga s kojima Ministarstvo nadležno za socijalnu skrb ima sklopljen ugovor za pružanje usluga bilo je otežano zbog bolesti ili izolacije, što je dovelo do nedostatka dovoljnog broja radnika za obavljanje redovitih poslova.

Zbog navedenog izmijenjen je Zakon o socijalnoj skrbi, na način da u slučaju nastupa posebnih okolnosti, kao što je pojava zarazne bolesti COVID-19, ministar prema potrebi može donijeti pojedinačne odluke radi:

- mobilizacije radnika
- rekvizicije opreme i prijevoznih sredstava
- privremene uporabe poslovnih i drugih prostorija za pružanje socijalnih usluga

ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Republika Hrvatska, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pružatelja usluga s kojima Ministarstvo ima sklopljen ugovor o pružanju usluge socijalne skrbi.

U cilju zaštite korisnika socijalne usluge smještaja i organiziranog stanovanja kod pružatelja socijalnih usluga, prije svega starijih osoba kao i osoba s invaliditetom koje imaju veći rizik od razvoja težeg oblika COVID-19, u Ministarstvu nadležnom za poslove socijalne skrbi je u ožujku 2020. godine uspostavljen tim podrške, te je otvorena posebna adresa elektroničke pošte putem koje se svakodnevno komunicira kroz pitanja i odgovore vezane uz pandemiju iz nadležnosti socijalne skrbi, s pružateljima usluga i građanima.

Pored navedenog u listopadu 2020. godine je osigurana i dežurna telefonska linija, odnosno besplatni telefonski broj na kojemu se pružaju informacije vezane uz sprječavanje i suzbijanje epidemije COVID-19 u sustavu socijalne skrbi.

Odlukom ministra nadležnog za socijalnu skrb u kolovozu 2020. godine osnovano je Povjerenstvo za sprječavanje i suzbijanje epidemije COVID-19 nad starijim osobama i

osobama iz drugih ranjivih skupina kao savjetodavno i stručno tijelo Ministarstva čija je zadaća izrada prijedloga, mišljenja i stručnih obrazloženja s ciljem prevencije širenja zaraze.

Rad Povjerenstva rezultirao je:

- ponovnim osnivanje mobilnih timova koji kroz inspekcijski nadzor kontroliraju pridržavanje uputa za sprječavanje i zaštitu od zaraze korona virusom
- Izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi u svrhu unapređenja organizacije rada u kriznim situacijama
- pripremom letaka za informiranje starijih osoba i osoba s invaliditetom o načinu zaštite od bolesti te načinu osiguravanja podrške u situaciji zaraze ili samoizolacije
- pripremom informativne kampanje za zaštitu starijih osoba i osoba s invaliditetom (TV, radijski i spotovi za online platforme, gostovanja u radijskim i TV emisijama)
- osnivanjem call centra (SOS telefona) za starije osobe u svrhu davanja relevantnih informacija
- uspostavljanjem suradnje s Centrom za mentalno zdravlje Nastavnog zavoda za javno zdravstvo dr. Andrija Štampar u svrhu pripremljenosti za davanje stručne psihosocijalne podrške korisnicima i zaposlenicima u sustavu socijalne skrbi
- izradom novih Uputa o sprječavanju i suzbijanju epidemije
- pripremom izolacija odnosno karantena u suradnji sa županijskim stožerima za izolaciju asimptomatskih i pacijenata sa slabijim simptomima bolesti COVID-19
- kontinuiranim osiguravanjem zaštitne opreme svim pružateljima usluga
- izradom analize vezano uz iskaz interesa za cijepljenje protiv COVID-19 i
- praćenjem stanja procijepljenosti u sustavu socijalne skrbi.

Zbog vrlo teških uvjeta u kojima rade radnici u sustavu socijalne skrbi sa korisnicima koji su zaraženi COVID-19 na inicijativu MROSP-a, Vlada RH donijela je Odluku o posebnoj nagradi radnicima u sustavu socijalne skrbi koji obavljaju poslove vezane za brigu i njegu korisnika usluge smještaja ili organiziranog stanovanja oboljelima od bolesti COVID-19. Predmetna Odluka primjenjuje se na radnike u ustanovama socijalne skrbi kojima je osnivač Republika Hrvatska, a koji su tijekom obavljanja posla u izravnom kontaktu s korisnicima smještaja ili organiziranog stanovanja oboljelima od bolesti COVID-19. Za sate provedene u izravnom doticaju s oboljelim korisnicima prilikom obavljanja posla radnici imaju pravo na posebnu nagradu u iznosu od 10% od njihove osnovne plaće.

U prosincu 2020. godine potpisan je tripartitni Sporazum o privremenim izolacijskim jedinicama za korisnike smještaja u ustanovama socijalne skrbi kojega su potpisali ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, ministar unutarnjih poslova i ministar zdravstva, s ciljem osiguranja odgovarajuće skrbi za asimptomatske korisnike te korisnike kojima nije potrebno bolničko liječenje. Navedenim Sporazumom su jasno definirani način osnivanja izolacijskih jedinica, osiguravanje radnika i financiranje izolacijskih jedinica.

Od početka epidemije do 14. travnja 2020. Ministarstvo nadležno za socijalnu skrb je nabavljao zaštitnu opremu i opskrbljivalo pružatelje usluga koliko je god to bilo moguće; distribuirano je više od 200 tisuća maski i 200 tisuća rukavica, 2800 zaštitnih ogrtača, 2500 litara alkohola, 2500 litara dezinfekcijskih sredstava za ruke za što je iz proračuna je utrošeno ukupno 1.734.358,25 kuna. Nakon navedenog razdoblja oprema se u suradnji sa Stožerom civilne zaštite RH i županijskim stožerima osigurava svim pružateljima usluga koji imaju potrebu za dodatnom zaštitnom opremom sukladno njihovim zahtjevima.

U području zdravstva ističe se da u redovnoj i u aktualnoj situaciji epidemije bolesti COVID-19, svaka osoba ima pravo na zdravstvenu zaštitu i na mogućnost ostvarenja najviše moguće

razine zdravlja, u skladu s odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, Zakona o zaštiti prava pacijenata, te brojnim drugim zakonima i podzakonskim aktima.

Sveobuhvatnost zdravstvene zaštite uključuje cjelokupno stanovništvo Republike Hrvatske, što podrazumijeva i osobe s invaliditetom, u provedbi odgovarajućih mjera zdravstvene zaštite.

Svi dijagnostički i terapijski postupci odvijaju se u skladu sa stručnim smjernicama i prioritetima. U vezi zaštite od infekcije virusom SARS-CoV-2 objavljen je čitav niz preporuka o postupanju u različitim situacijama.

Preporuke i upute iz raznih područja uključujući područja zdravstvene zaštite, socijalne skrbi itd., dostupne su na mrežnim stranicama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo: <https://www.hziz.hr/sluzba-epidemiologija-zarazne-bolesti/koronavirus-nainovijepreporuke/> Hrvatski zavod za javno zdravstvo izdao je posebne mjere zaštite za osobe s invaliditetom tijekom pandemije COVID-19 https://www.hziz.hr/wpcontent/uploads/2_020/03/Osobe_s_invalidietomi_Mjere_zastite_28_06.pdf. Na mrežnim stranicama Ministarstva zdravstva i službenim stranicama Vlade Republike Hrvatske objavljene su informacije o koronavirusu: <https://zdravlje.gov.hr/koronavirus-i-mjere-prevencije/4952/> i <https://www.koronavirus.hr/>.

Sukladno epidemiološkoj situaciji te preporukama i uputama stručnjaka, u suradnji sa svim nadležnim institucijama kontinuirano se unapređuju i prilagođavaju mjere i aktivnosti u cilju osiguravanja najviše moguće razine zdravlja svih građana, a uvažavajući kada je to moguće specifične potrebe osoba s invaliditetom.

Vlada Republike Hrvatske je donijela Odluku o isplati jednokratnog novčanog primanja korisnicima mirovine radi ublažavanja posljedica uzrokovanih epidemijom bolesti COVID-19, kojom je korisnicima mirovine ostvarene u Republici Hrvatskoj, među kojima su i osobe s invaliditetom, osigurala tzv. COVID dodatak, kojim se obuhvaća 850.000 korisnika te nije oporeziv ni predmet ovrhe, a isplata je započela u travnju 2021.

Najviši dodatak od 1.200,00 kuna namijenjen je za umirovljenike s najnižim mirovinama (koji imaju ukupna mirovinska primanja do 1.500 kuna). Onima kojima je iznos mirovine između 1.500 i 2.000 kuna dodatak iznosi 900,00 kuna, za umirovljenike koji imaju primanja u rasponu od 2.000,00 do 3.000,00 kuna dodatak iznosi 600,00 kuna, a oni s mirovinom od 3.000,00 do 4.000,00 kuna dodatak iznosi 400,00 kuna.

U cilju motiviranja većeg broja građana starije dobi za cijepljenje protiv navedene zaraze Ministarstvo nadležno za socijalnu skrb osiguralo je sljedeće:

- Komuniciranje ključne poruke na web banneru koji vodi na relevantne informacije za cijepljenje (dostupan na portalima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Središnjeg registra osiguranika i Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom)
- Komuniciranje ključne poruke na izresku od mirovina
- Poziv na cijepljenje kao umetak u glasilima Matice umirovljenika Hrvatske, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i kao zaseban umetak uz mirovine.

**PRIMJENA MEDICINSKIH POSTUPAKA, ELEKTROKONVULZIVNOG
LIJEČENJA I BIOMEDICINSKOG ISTRAŽIVANJA**

- (1) Medicinski postupak mora se primjenjivati u najboljem interesu osobe s duševnim smetnjama i na način koji u najmanjoj mjeri ograničava njezina prava, a dobrovoljnom prihvaćanju suradnje u medicinskom postupku kao i uvažavanju želja i potreba osobe s duševnim smetnjama mora se dati prednost pred prisilnim mjerama. Osobu s duševnim smetnjama može se podvrgnuti medicinskom postupku samo uz njezin pisani pristanak koji može opozvati u bilo kojem trenutku, a prije davanja pristanka potrebno je utvrditi sposobnost osobe za davanje pristanka. Lišenje poslovne sposobnosti ne znači nesposobnost za davanje pristanka te se sposobnost za davanje pristanka utvrđuje i kod takvih osoba. Utvrđivanje sposobnosti za davanje pristanka i traženje pristanka nije obvezno u osobito hitnim slučajevima ozbiljne i izravne ugroženosti života ili zdravlja osobe s duševnim smetnjama, a medicinski postupak bez pristanka može se primjenjivati samo dok traje ta ugroženost. Iznimno, osobu se može bez njezina pristanka podvrgnuti medicinskom postupku samo pod uvjetima i po postupku propisanom ZZODS-om. Svako prisilno zadržavanje u psihijatrijskoj ustanovi podliježe sudskom nadzoru prema postupku propisanom tim zakonom, a postupci po odredbama navedenog zakona su hitni. ZZODS-om propisano je da osoba s duševnim smetnjama ima pravo biti upoznata u vrijeme prijema, a kasnije na svoj zahtjev, sa svojim pravima te poučena o tome kako ih može ostvariti, biti upoznata s razlozima i ciljevima smještaja u psihijatrijsku ustanovu te sa svrhom, prirodom, posljedicama, koristima i rizicima provedbe predloženoga medicinskog postupka, biti upoznata s podacima o svom zdravstvenom stanju i dobiti na uvid svoju medicinsku dokumentaciju, sudjelovati u planiranju i provođenju svojeg liječenja, rehabilitacije i resocijalizacije, podnositi pritužbe izravno čelniku ustanove ili odjela i na njih dobiti usmene odgovore odmah, a pisane na njezin pisani zahtjev najkasnije u roku od osam dana, podnositi prijave, prijedloge, pritužbe, prigovore, žalbe i druge pravne lijekove nadležnim pravosudnim i drugim državnim tijelima, po svom izboru i o svom trošku nasamo se savjetovati s liječnikom ili odvjetnikom. Sva navedena prava može ostvarivati i zakonski zastupnik osobe s duševnim smetnjama. Navedena prava, osim prava na podnošenje prijava, prijedloga, pritužbi, prigovora, žalbi i drugih pravnih lijekova nadležnim pravosudnim i drugim državnim tijelima može ostvarivati i osoba od povjerenja.
- (2) Elektrokonvulzivno liječenje može se primijeniti prema osobi s duševnim smetnjama ako je, uz ostale uvjete koje je potrebno ispuniti, osoba dala pisani pristanak.
- (3) Biomedicinsko istraživanje može se primijeniti prema osobi s duševnim smetnjama ako je, uz ostale uvjete koje je potrebno ispuniti, osoba na precizan i razumljiv način, usmeno i pisano upoznata o važnosti istraživanja, te njegovoj svrsi, prirodi, posljedicama, koristima i rizicima te ako je dala pisani pristanak koji može opozvati u svakom trenutku i ako je sposobnost za davanje pristanka na biomedicinska istraživanja utvrdio još jedan psihijatar izvan zaposlenika psihijatrijske ustanove koja ih provodi, a kojeg je odredilo Povjerenstvo za zaštitu osoba s duševnim smetnjama. Pristanak na posebni medicinski postupak i biomedicinsko istraživanje umjesto osobe s duševnim smetnjama ne mogu dati zakonski zastupnik niti osoba od povjerenja.

PRAVA ŽRTVE KAZNENOG DJELA I ISPITIVANJE SVJEDOKA

Žrtva kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora teža od pet godina, ako trpi teže posljedice kaznenog djela, ima pravo na stručnu pomoć savjetnika na teret proračunskih sredstava pri podnošenju imovinskopravnog zahtjeva. Žrtva kaznenog djela nasilja počinjenog s namjerom ima pravo na novčanu naknadu iz sredstava državnog proračuna u skladu s posebnim zakonom. Sud, državno odvjetništvo, istražitelj i policija dužni su već pri poduzimanju prve radnje u kojoj sudjeluje obavijestiti žrtvu na njoj razumljiv način o tim pravima, dužna su prema žrtvi postupati obzirno i uvjeriti se da je žrtva danu obavijest o pravima razumjela.

Prije ispitivanja žrtve, tijelo koje provodi ispitivanje suradnji s tijelima, organizacijama ili ustanovama za pomoć i podršku žrtvama kaznenih djela provodi pojedinačnu procjenu žrtve. Pojedinačna procjena žrtve uključuje utvrđivanje postoji li potreba za primjenom posebnih mjera zaštite u odnosu na žrtvu te ako postoji, koje posebne mjere zaštite bi se trebale primijeniti (poseban način ispitivanja žrtve, uporaba komunikacijskih tehnologija radi izbjegavanja vizualnog kontakta s počiniteljem i druge mjere propisane zakonom). Kada je žrtva kaznenog djela dijete, pretpostavit će se da postoji potreba za primjenom posebnih mjera zaštite te utvrditi koje posebne mjere zaštite treba primijeniti. Pri poduzimanju pojedinačne procjene žrtve osobito se uzimaju u obzir osobne značajke žrtve, vrsta ili narav kaznenog djela i okolnosti počinjenja kaznenog djela. Pri tome se posebna pažnja posvećuje žrtvama koje su pretrpjele značajnu štetu zbog težine kaznenog djela, žrtvama kaznenog djela počinjenog zbog nekog osobnog svojstva žrtve, te žrtvama koje njihov odnos s počiniteljem čini osobito ranjivima. Pojedinačna procjena žrtve na odgovarajući način uključuje osobito žrtve terorizma, organiziranog kriminala, trgovanja ljudima, rodno uvjetovanog nasilja, nasilja u bliskim odnosima, spolnog nasilja i spolnog iskorištavanja ili zločina iz mržnje te žrtve s invalidnošću, a pojedinačna procjena žrtve provodi se uz sudjelovanje žrtve i uzimajući u obzir njezine želje, uključujući i želju da se ne koriste posebne mjere zaštite propisane zakonom. Žrtva u odnosu na koju su utvrđene posebne potrebe zaštite, ima pravo prije ispitivanja razgovarati sa savjetnikom, na teret proračunskih sredstava, da ju u policiji i državnom odvjetništvu ispituje osoba istog spola te da ju, ako je to moguće, u slučaju ponovnog ispitivanja ispituje ta ista osoba, uskratiti odgovor na pitanja koja nisu u vezi s kaznenim djelom, a odnose se na strogo osobni život žrtve, zahtijevati da bude ispitana putem audio-video uređaja, na tajnost osobnih podataka te zahtijevati isključenje javnosti s rasprave.

Svjedoci koji se zbog starosti, zdravstvenog stanja ili invaliditeta, ne mogu odazvati pozivu, mogu se ispitati u svojem stanu ili drugom prostoru u kojemu borave. Te svjedoke se može ispitati putem audio-video uređaja. Ako to zahtijeva stanje svjedoka, ispitivanje će se provesti tako da mu stranke mogu postavljati pitanja bez prisutnosti u prostoriji gdje se svjedok nalazi. Ispitivanje će se prema potrebi snimiti uređajem za audio-video snimanje, a snimka će se zapečatiti i priključiti zapisniku.

OSIGURANJE PRISTUPAČNOSTI KAZNENIH TIJELA

1. U Zatvorskoj bolnici kontinuirano su obavljane aktivnosti usmjerene osiguravanju pristupačnosti osobama s invaliditetom (ugrađen je lift, uređene su sobe na način da je olakšan pristup osobama koje koriste invalidska kolica, prilagođen je sanitarni čvor).
2. U Zatvoru u Osijeku ugrađene su pristupne rampe sa zaštitnom ogradom na ulazu te unutar kruga zatvora. Zatvorenička soba u prizemlju prenamijenjena je za potrebe osoba s invaliditetom te je unutar iste toj namjeni prilagođen i sanitarni čvor. Također su na isti način uređeni jedna zatvorenička soba u Centru za dijagnostiku u Zagrebu i tri zatvoreničke sobe u Zatvoru u Splitu.
3. Kaznionica u Glini u potpunosti osigurava pristupačnost te ima adekvatne smještajne uvjete za osobe s invaliditetom.
4. U Zatvoru u Zagrebu određeni broj soba je uređen na način koji olakšava dostupnost i korištenje sanitarnog čvora osobama s invaliditetom odnosno smanjene pokretljivosti. Pristup u prostoriju za posjete omogućen je alternativnim načinom ulaska u zgradu zatvora, a obavljanje posjeta osobi s invaliditetom realizira se u prostoru koji omogućava nesmetano kretanje osobe s invaliditetom te potpun vizualni i slušni kontakt posjetitelja i zatvorenika.
5. U Zatvoru u Dubrovniku ulaz je prilagođen osobama s invaliditetom. Zatvorska ambulanta izmještena je u skladu s potrebom udovoljavanja minimalnim standardima. Prilagođen je sanitarni čvor sobe.
6. Kaznionica u Lipovici - Popovači ima uređenu sobu sa sanitarnim čvorom, a osiguran je pristup kao i kretanje kaznionicom za osobe s invaliditetom, dok je Kaznionica u Turopolju uredila spavaonice i sanitarni čvor.
7. Zatvor u Puli ima prilagođen pristup, sobu i sanitarni čvor zatvorenicima s invaliditetom, a u Zatvoru u Gospiću prilagođen je sanitarni čvor.

Prilagođene sobe ima 9 kaznenih tijela, sanitarni čvor 11, a prilagođen pristup ima 7 kaznenih tijela.

**RJEŠAVANJE PRISTUPAČNOSTI NA ZGRADAMA PRAVOSUDNIH TIJELA U
RAZDOBLJU 2015.-2020.**

1. **Općinski sud u Metkoviću** –izvedena rampa i lift
2. **Općinski sud u Benkovcu** – izveden lift
3. **Općinski sud Valpovu** – izvedena rampa, podizna platforma, taktilne trake
4. **Županijski sud u Sisku** - ugrađen je lift, vanjska podizna platforma, taktilne trake
5. **Županijski sud u Osijeku** – izveden lift, kosa podizna platforma
6. **DORH**- izveden lift i podizna platforma
7. **Županijsko i Općinsko državno odvjetništvo u Puli i Zemljišni odjel općinskog suda** –izveden lift
8. **Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu -Kazneni odjel** -izveden lift
9. **Županijski sud u Karlovcu** - ugrađen je lift, kosa podizna platforma, taktilne trake
10. **Trgovački sud Zagreb**- ugrađen novi lift
11. **Županijski sud Zagreb** izveden lift
12. **Općinski sud u Slavanskom Brodu**- radovi na izgradnji lifta završeni, u ulaznom hallu je predviđena izvedba rampe
13. **Županijski sud u Šibeniku** – u tijeku radovi unutar kojih je predviđena i izgradnja lifta
14. **Općinski sud u Splitu** - rekonstrukcija zgrade „Prima Stande“ za potrebe Općinskog suda- u tijeku su radovi unutar kojih je predviđena izgradnja lifta
15. **Vrhovni sud** -pripremljena projektna dokumentacija za izgradnju lifta
16. **Bjelovar** –pripremljena projektna dokumentacija za izgradnju nove zgrade za smještaj Trgovačkog suda i odvjetništva u Bjelovaru kojoj je predviđena i izgradnja lifta
17. **Županijski sud u Dubrovniku** - u tijeku je dobivanje građevinske dozvole za nadogradnju zgrade Županijskog suda u Dubrovniku. Planiranim projektnim rješenjem uključena je ugradnja lifta
18. **Općinski sud u Požegi** - pripremljena projektna dokumentacija za uređenje zgrade. Predviđena vanjska i unutarnja rampa za pristup prostorijama prizemlja zgrade
19. **Županijski i Općinski sud u Rijeci** - pripremljena projektna dokumentacija za ugradnju lifta u zgradu Suda
20. **Županijski sud i Trgovački sud u Zagrebu**- smješteni nakon potresa u zgradu na Kennedyevom trgu-ugrađen novi lift
21. **Općinski sud u Vukovaru Stalna služba u Vinkovcima** – u završnoj fazi je izrada projektne dokumentacije za adaptaciju zgrade Suda, predviđena ugradnja lifta

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske u Zagrebu - u tijeku je izrada projektne dokumentacije za rješavanje pristupačnosti, predviđena ugradnja kose podizne platforme.

IZMJENE I DOPUNE KAZNENOG ZAKONA

- (1) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (2015.) je odredba članka 136., kojim je propisano kazneno djelo protupravnog oduzimanja slobode, dopunjena na način da je u stavku 3. tog članka propisano da se kvalificirani oblik kaznenog djela čini i ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. tog članka počinjeno prema osobi s težim invaliditetom.
- (2) Također dodana je odredba članka 179.a, kojim je propisano kazneno djelo nasilja u obitelji. Ovo je kazneno djelo blanketne naravi, jer se radnja počinjenja sastoji u teškom kršenju propisa o zaštiti od nasilja u obitelji, koje nasilje prema članku 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji obuhvaća, između ostalog i: zanemarivanje potreba osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi koje dovodi do njezine uznemirenosti ili vrijeđa njezino dostojanstvo i time joj nanosi tjelesne ili duševne patnje. Također je dodana i odredba kojim je propisano kazneno djelo nasilničkog ponašanja. Navedeno kazneno djelo čini tko nasiljem, zlostavljanjem, izživljavanjem ili drugim osobito drskim ponašanjem na javnom mjestu drugoga dovede u ponižavajući položaj, a time nije počinjeno teže kazneno djelo (klauzula supsidijarnosti).
- (3) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona iz 2018. postrožene su zapriječene zatvorske kazne za kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta.
- (4) Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona iz 2019. godine da počinjenje kaznenog djela prijetnje prema osobi posebno ranjivoj zbog njezine teže tjelesne ili duševne smetnje predstavlja kvalificirani oblik kaznenog djela kažnjiv strožom kaznom. Također, postrožena je zapriječena kazna za kazneno djelo sakaćenja ženskih spolnih organa, kao i kazne za kvalificirane oblike kaznenih djela tjelesne ozljede, teške tjelesne ozljede i osobito teške tjelesne ozljede (navedeni kvalificirani oblici uključuju počinjenje kaznenog djela prema osobi posebno ranjivoj zbog njezine teže tjelesne ili duševne smetnje). Postrožena je zapriječena kazna za teška kaznena djela protiv spolne slobode koje uključuje počinjenje kaznenog djela silovanja prema žrtvi posebno ranjivoj zbog njezinog invaliditeta. Također je postrožena zapriječena kazna za kazneno djelo nasilja u obitelji

SKLONIŠTA ZA ŽRTVE NASILJA U OBITELJI

Do kraja 2020. godine uspostavljeno je novih 6 skloništa na području Krapinsko-zagorske, Koprivničko-križevačke, Ličko-senjske Virovitičko-podravske, Požeško-slavonske i Dubrovačko-neretvanske županije. Osnivači su županije u suradnji partnerima – udrugama, Crvenim križem ili Caritasom. Sva skloništa prije početka rada moraju dobiti rješenja o utvrđivanju minimalnih uvjeta za pružanje socijalnih usluga

Osnivanjem novih skloništa, u Republici Hrvatskoj postoji ukupno 25 skloništa čime je pokriveno cijelo područje RH.

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike osigurava financijska sredstva za ukupno njih 23, obzirom na to da dva skloništa imaju osigurane druge izvore financiranja, odnosno jedno se financira iz proračuna Grada Zagreba te drugo izravno iz državnog proračuna Republike Hrvatske. U razdoblju od 2016. do 2020. godine Ministarstvo je za rad skloništa izdvojilo ukupno 32.740.421,45 kuna.

Od 2019. godine Ministarstvo financijski podupire i rad savjetovališta za žrtve nasilja u iznosu od 3.000.000,00 kuna na godišnjoj razini.

Budući da je potrebno osigurati dugoročno rješenje za lokacije skloništa u svim županijama s ciljem dostupnosti dovoljnog broja usluga smještaja u kriznim situacijama na području cijele Republike Hrvatske novih 6 skloništa u tu svrhu koristit će sredstva ESF-a za što su i potpisani ugovori.

Prilog 26

**PRIKAZ BROJA KORISNIKA USLUGE OSOBNE ASISTENCIJE I IZNOSA
OSIGURANIH SREDSTAVA**

Poziv za prijavu trogodišnjih programa udruga koje pružaju usluge asistencije osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj (2016. - 2018. godine) 2. godina provedbe			
usluga	broj organizacija civilnog društva /udruga	iznos sredstava	u 2017. godini
usluga osobne asistencije	81	32.423.753,00 kn	pružena je usluga osobne asistencije za 653 korisnika
usluga tumača znakovnog jezika	30	4.942.673,00 kn	zaposlena su 64 tumača/prevoditelja
usluga videćeg pratitelja	23	2.354.088,00 kn	zaposlena su 23,5 videća pratitelja
UKUPNO	134	40.070.515,00 kn	
Poziv za prijavu trogodišnjih programa udruga koje pružaju usluge asistencije osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj (2016. - 2018. godine) 3. godina provedbe			
usluga	broj organizacija civilnog društva /udruga	iznos sredstava	u 2018. godini
usluga osobne asistencije	81	32.462.992,00 kn	pružena je usluga osobnog asistenta za 653 korisnika
usluga tumača znakovnog jezika	30	4.942.673,00 kn	zaposleno je 64 tumača/prevoditelja
usluga videćeg pratitelja	23	2.354.088,00 kn	zaposlena su 23 videća pratitelja
UKUPNO	134	40.109.753,00 kn	

Ograničeni poziv za prijavu trogodišnjih programa udruga koje pružaju usluge asistencije osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj (2019. - 2021. godine) 1. godina provedbe			
usluga	broj organizacija civilnog društva /udruga	iznos sredstava	u 2019. godini
usluga osobne asistencije	80	41.070.070,00 kn	pružena je usluga osobne asistencije za 683 korisnika
usluga tumača znakovnog jezika	30	5.280.255,00 kn	zaposlen je 71 tumač/prevoditelj
usluga videćeg pratitelja	23	2.596.436,00 kn	zaposlena su 24 videća pratitelja
UKUPNO	133	48.946.761,00 kn	
Ograničeni poziv za prijavu trogodišnjih programa udruga koje pružaju usluge asistencije osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj (2019. - 2021. godine) 2. godina provedbe			
usluga	broj organizacija civilnog društva /udruga	iznos sredstava	u 2020. godini

usluga osobne asistencije	79	46.747.685,00 kn	pružena je usluga osobne asistencije za 773 korisnika
usluga tumača znakovnog jezika	29	5.797.437,00 kn	zaposleno je 70 tumača/prevoditelja
usluga videćeg pratitelja	23	2.593.193,00 kn	zaposlena su 23 videća pratitelja
UKUPNO	131	55.138.315,00 kn	

ESF, Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.“ Razvoj usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom - Faza I			
usluga	broj organizacija civilnog društva /udruga	iznos sredstava	broj korisnika
usluga osobne asistencije	72	105.914.173,06 kn	897
usluga tumača znakovnog jezika	7	4.919.891,74 kn	206
usluga videćeg pratitelja	14	5.865.240,26 kn	318
UKUPNO	93	116.699.304,77 kn	1421
ESF, Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.“ Razvoj usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom - Faza II			
usluga	broj organizacija civilnog društva /udruga	iznos sredstava	broj korisnika
usluga osobne asistencije	84	162.263.339,85 kn	1242
usluga tumača znakovnog jezika	13	11.004.063,90 kn	345
usluga videćeg pratitelja	27	13.107.044,96 kn	514
UKUPNO	124	186.374.448,71 kn	2101
ESF, Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.“ Razvoj usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom - Faza III - ugovoreni do dana 3. ožujka 2021.			
usluga	broj organizacija civilnog društva /udruga	iznos sredstava	broj korisnika
usluga osobne asistencije	45	75.888.245,47 kn	750
usluga tumača znakovnog jezika	-	-	-
usluga videćeg pratitelja	-	-	-
UKUPNO	45	75.888.245,47 kn	750

Prilog 27**BROJ KORISNIKA SOCIJALNE USLUGE SMJEŠTAJA, ORGANIZIRANOG STANOVANJA I IZVANINSTITUCIJSKIH USLUGA***Podaci o broju korisnika socijalne usluge smještaja i organiziranog stanovanja*

usluga	2017. godina	2018. godina	2019. godina	2020. godina (do 4. 11. 2020.)
dugotrajni smještaj	5267	5416	5429	-
privremeni smještaj	402	359	344	-
organizirano stanovanje	795	903	971	1087

Podaci o broju osoba s invaliditetom, korisnika socijalne usluge smještaja

	2017.		2018.		2019.	
	dugotrajni smještaj	privremeni smještaj	dugotrajni smještaj	privremeni smještaj	dugotrajni smještaj	privremeni smještaj
državni domovi	3477	367	3390	319	3362	310
nedržavni domovi	1587	22	1818	25	1857	21
ostale pravne osobe	203	13	208	15	210	13
UKUPNO	5267	402	5416	359	5429	344
SVEUKUPNO PO GODINAMA	5699		5777		5773	

Podaci o broju osoba s invaliditetom, korisnika izvaninstitucijskih socijalnih usluga

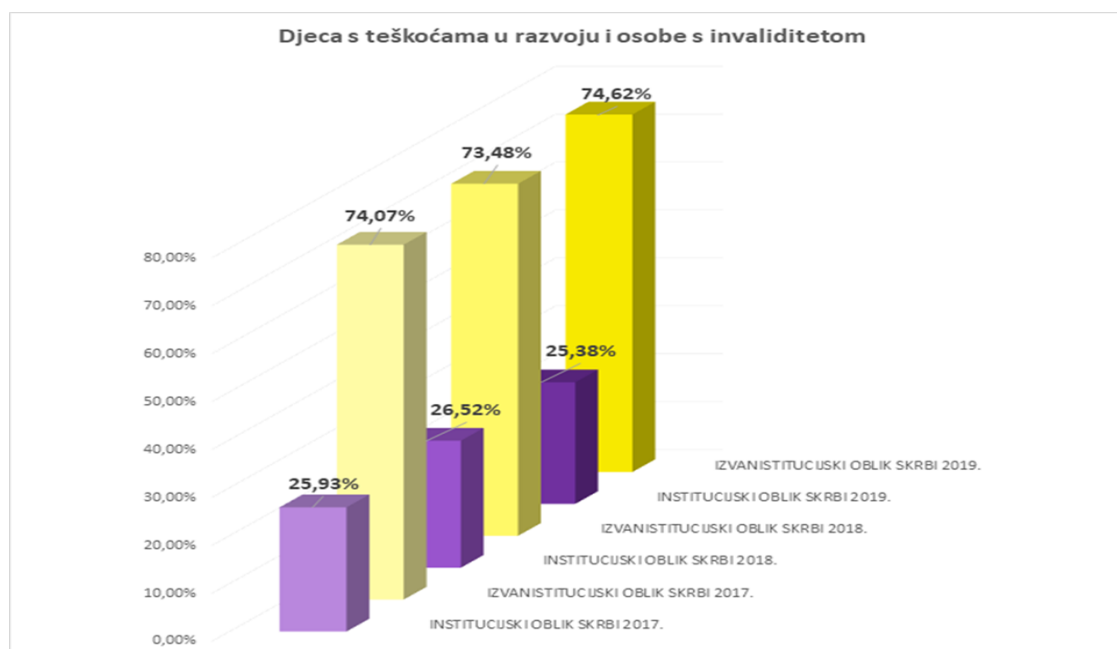
	2017. godina	2018. godina	2019. godina
cjelodnevni boravak	473	415	410
poludnevni boravak	1636	1630	1663
psihosocijalna podrška	3427	2615	2799
rana intervencija	488	549	654
integracija	461	437	431
pomoć u kući	334	422	436
UKUPNO	6819	6068	6393

vrsta usluge	broj korisnika 2019. godina
izvaninstitucijske socijalne usluge	6393
usluga osobne asistencije	1925
usluga predah od skrbi	15
UKUPNO	8333

Trenutačno u Hrvatskoj djeluje ukupno 1346 pružatelja socijalnih usluga¹ (82 centra za socijalnu skrb, 68 državnih pružatelja socijalnih usluga, 1 196 nedržavnih pružatelja socijalnih usluga) te 2618 udomiteljskih obitelji², od toga 1300 za odrasle i 1318 za djecu.

Socijalne se usluge mogu ostvarivati unutar mreže socijalnih usluga ili izvan nje. U mreži se ostvaruju usluge temeljem rješenja centara za socijalnu skrb, a pružaju ih ustanove čiji je osnivač Republika Hrvatska, te drugi osnivači s kojima ministarstvo nadležno za socijalnu skrb ima sklopljen ugovor o pružanju socijalnih usluga. Mreža socijalnih usluga trenutačno obuhvaća 68 državnih pružatelja socijalnih usluga i 408 pružatelja socijalnih usluga drugih osnivača s kojima je sklopljeno ukupno 462 ugovora o pružanju tih usluga.

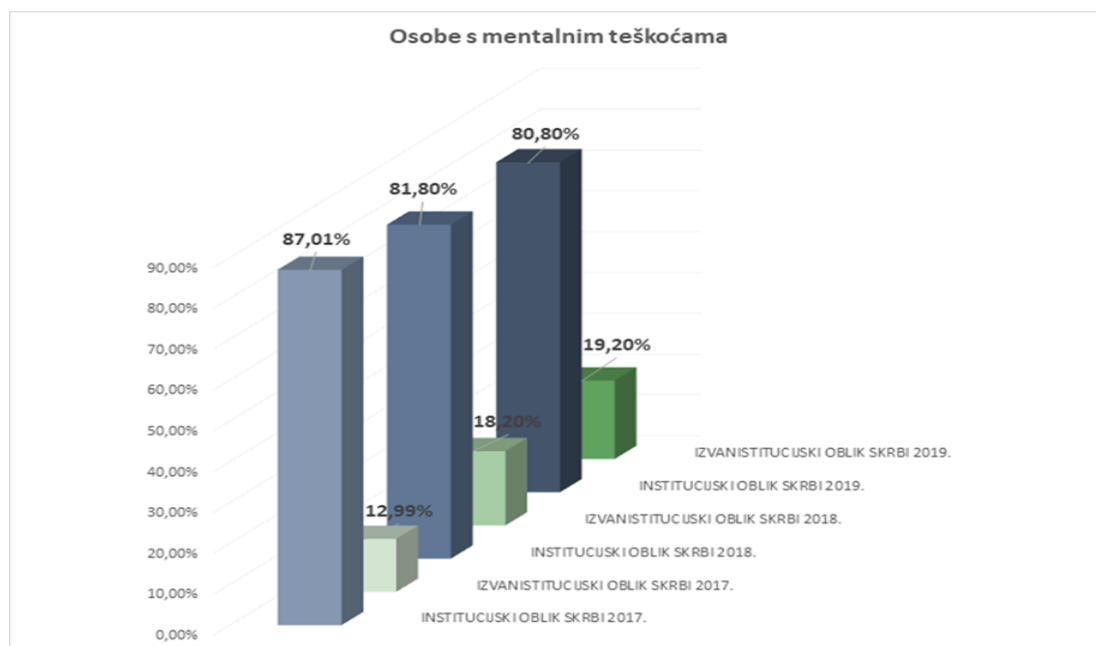
Omjer korisnika izvaninstitucijske skrbi i institucijske skrbi po godinama za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom pokazuje da je značajno veći udio korisnika kojima se pružaju izvaninstitucijske usluge u odnosu na udio korisnika kojima su osigurane usluge u instituciji:

Omjer korisnika izvaninstitucijske skrbi i institucijske skrbi po godinama za osobe s mentalnim oštećenjima pokazuje da je institucijskim oblikom skrbi obuhvaćen veći udio korisnika u odnosu na one kojima se pružaju izvaninstitucijske usluge u zajednici:

¹ Podaci iz Upisnika ustanova socijalne skrbi, Evidencije fizičkih osoba koje profesionalno pružaju socijalne usluge, te Evidencije pravnih osoba i obrtnika koji pružaju socijalne usluge – stanje na dan 15.4.2021.

² Podaci iz Registra udomitelja – stanje na dan 9.2.2021.

Iako je broj korisnika izvaninstitucijskih socijalnih usluga za osobe s mentalnim oštećenjem porastao, što je povezano s razvojem usluga u zajednici, nije u dovoljnoj mjeri postignuto smanjenje broja ulazaka korisnika u instituciju te će se u narednom razdoblju posebna pozornost posvetiti razvoju izvaninstitucijskih socijalnih usluga za osobe s mentalnim oštećenjem i jačanju resursa kojima raspolažu pružatelji socijalnih usluga.

Ministarstvo u razvoju izvaninstitucijskih usluga u zajednici surađuje s organizacijama civilnog društva koje djeluju u području socijalne skrbi i to putem financiranja programa i projekata.

U okviru poziva Ministarstva nadležnog za socijalnu skrb za prijavu prijedloga trogodišnjih programa udruga koje djeluju u području socijalne skrbi pod nazivom „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga koje pružaju udruge“ za razdoblje od 2017. do 2020. godine osigurana je financijska potpora u ukupnom iznosu od 24.300.000,00 kuna na godišnjoj razini za ukupno 112 projekata udruga osoba s invaliditetom i udruga koje djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Isto Ministarstvo kroz trogodišnje programe „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga koje pružaju udruge“ za razdoblje 2020. do 2023. godine, osigurava financijsku potporu iznosu 30.270.000,00 kn za provedbu 162 programa.

Sredstva osigurana iz Europskog socijalnog fonda u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020., prate prioritete sustava socijalne skrbi u području pružanja socijalnih usluga (širenje mreže socijalnih usluga u zajednici, razvoj i unapređenje kvalitete izvaninstitucijskih socijalnih usluga kao podrška procesu deinstitutionalizacije, razvoj usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom, unapređenje sustava prevencije nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, osiguravanje sustava podrške za žene žrtve nasilja i žrtve nasilja u obitelji (skloništa), podrška socijalnom uključivanju i zapošljavanju marginaliziranih skupina). U tu su svrhu osigurana sredstva u ukupnom iznosu od oko 1,85 milijardi kuna. Kroz Poziv Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici – faza 1, (ESF) čija je ukupna vrijednost bila 110.150.000,00 kuna, pružanju socijalnih usluga u zajednici za skupine u nepovoljnom položaju bilo je namijenjeno 20.150.000,00 milijuna kuna.

**DODJELA SREDSTAVA FONDA ZA POTICANJE PLURALIZMA I
RAZNOVRSNOSTI ELEKTRONIČKIH MEDIJA**

Agencija za elektroničke medije sukladno Zakonu o elektroničkim medijima te Pravilniku o Fondu za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija, provodi postupak dodjele sredstava Fonda nakladnicima televizije i/ili radija na lokalnoj i regionalnoj razini, neprofitnim nakladnicima televizije i/ili radija, neprofitnim pružateljima medijskih usluga, neprofitnim pružateljima elektroničkih publikacija te neprofitnim proizvođača audiovizualnih i/ili radijskih programa.

Sredstva se dodjeljuju za proizvodnju i objavljivanje programa od javnog interesa, između ostalog i za kategoriju programa *Podizanje svijesti javnosti o sposobnostima i doprinosu osoba s invaliditetom, kao i promicanje i poštovanje njihovih prava i dostojanstva, uključujući borbu protiv stereotipa, predrasuda i štetnih postupaka prema osobama s invaliditetom.*

Dodijeljena sredstva ovise o brojnosti ponuđenih sadržaja i njihovoj kvaliteti te tome u kojoj mjeri sadržaji udovoljavaju propisanim kriterijima:

- značenje audiovizualnog i/ili radijskog programa, odnosno sadržaja elektroničke publikacije za ostvarivanje ciljeva iz Pravilnika
- kvaliteta i sadržajna inovativnost ponuđenoga audiovizualnog i/ili radijskog programa, odnosno sadržaja elektroničke publikacije
- interes za opći, odnosno lokalni ili regionalni kulturni razvitak
- dostupnost programa i sadržaja osobama s invaliditetom.

Za kategoriju programa *Podizanje svijesti javnosti o sposobnostima i doprinosu osoba s invaliditetom, kao i promicanje i poštovanje njihovih prava i dostojanstva, uključujući borbu protiv stereotipa, predrasuda i štetnih postupaka prema osobama s invaliditetom*, iz sredstava Fonda, putem natječaja dodijeljeno je ukupno:

- 726.203,40 kuna za 2015. godinu
- 1.473.213,90 kuna za 2016. godinu
- 1.274.164,88 kuna za 2017. godinu
- 1.253.364,74 kuna za 2018. godinu
- 1.226.364,54 kuna za 2019. godinu te
- 1.200.913,93 kuna za 2020. godinu.

Prilog 29

PRILAGODBA PROGRAMA ZA OSOBE S INVALIDITETOM NA HRVATSKOJ RADIOTELEVIZIJI

- (1) Hrvatska radiotelevizija je u 2019. godini je emitirala 966 programskih sadržaja u trajanju od 207,61 sat što je za 19,869 sati više u odnosu na 2018. godinu kada su emitirana približno 833 programska sadržaja. Ističemo emisije „Normalan život“ koja se emitira već 21 godinu, s ciljem afirmacije osoba s invaliditetom u svim kontekstima življenja.
- (2) U sklopu odjela Prilagodba programa osobama s osjetilnim teškoćama, HRT svake godine značajno proširuje količine i vrste programskih sadržaja koji se prilagođavaju za gluhe i nagluhe osobe. Titlovani su informativni sadržaji, dokumentarni sadržaji (domaći i strani), domaći igrani sadržaji (igrani filmovi i serije) i uvršteni su programski sadržaji različitih tematika, od zdravlja, zabave, sporta, poljoprivrede, prava potrošača, teme vezanu uz manjine, kućne ljubimce i dr. Poseban naglasak je stavljen na prilagodbu emisija za djecu i mlade (titlovima za gluhe prilagođeno je nešto više od 40% emisija za djecu i mlade, u taj postotak ne ulaze emisije za djecu i mlade koje već imaju integrirane titlove
- (3) Unaprijeđena je kvaliteta titlovanog programa boljom adaptacijom titlova, kao i sustavnom kontrolom i praćenjem vremenskih trajanja titlova. Automatsko emitiranje titlova značajno je unaprijedilo kvalitetno i pravovremeno puštanje titlova, kao i mogućnost emitiranja titlova neovisno o vremenu emitiranja programskih sadržaja. Povećana je dostupnost titlova i na drugim platformama (HRTi), za emisije dostupne na zahtjev.
- (4) Nastavljena je suradnja sa savezima i udrugama vezana uz prilagodbu programa gluhim i nagluhim te slijepim i slabovidnim osobama.

<i>Programski kanal</i>	<i>Broj emisija</i>	<i>Trajanje (min)</i>
Prilagodba programa za gluhe i nagluhe osobe u 2019. godini		
Hrvatski znakovni jezik	1.685	68.525
Titlovi	7.665	186.360
Prilagodba programa za slijepe i slabovidne osobe s 20219. godini		
Audiodeskripcija	38	2860

Prilagodba programa titlovanjem

<i>Programski kanal</i>	<i>Broj emisija</i>	<i>Trajanje (min)</i>
Prilagodba titlovanjem		
Sadržaji na HTV 1	3.912	105.374
Sadržaji na HTV 2	3.761	81.605
Ukupno prilagođeno	7.673	186.979
Dnevni prosjek	21	512

- (5) Prilagodba programa slijepim i slabovidnim osobama:
U 2019. godini napravljena je audiodeskripcija za 13 domaćih igranih filmova i dvije serije. Ukupno je emitirano 38 programskih sadržaja u trajanju od 2.860 minuta.

- (6) Hrvatska radiotelevizija je kroz svoj Odjel weba i multimedije na platformama: web, teletekst, HRTi (OTT platforma) i društvene mreže u 2019. godini prenosila sadržaje emitirane u programima HRT-a koji su vezani za aktualne probleme osoba s invaliditetom.
- (7) Na mrežnoj stranici platforme HRTi autor kolumne „Isti kao svi“, novinar Hrvoje Belamarić (osoba s invaliditetom) pratio je probleme i pozitivne priče osoba s invaliditetom, kao i njihovo uključivanje u društvene tokove.
- (8) Putem digitalne platforme HRTi, mnogi sadržaji su preneseni i posebno izdvojeni iz linearnog emitiranja. Ovisno o pravima, pojedini sadržaji su pohranjeni u „Videoteci“ HRTi-a, s ciljem informiranja, obrazovanja, senzibiliziranja javnosti za osobe s invaliditetom.
- (9) Putem besplatne multimedijske usluge HRTi, emitiranjem dokumentarnih filmova posebno su obilježeni – 21. ožujka – Međunarodni dan Dopunovog sindroma – Mama, imam prijatelja, dokumentarni film (38,18 minuta) - 2. travnja – Svjetski dan svjesnosti o autizmu – Susreti s autizmom, dokumentarna serija (5x50 min)
- (10) U videoteci HRTi nalaze se i ostali sadržaji HRT-ovog programa koji obrađuju tematiku osoba s invaliditetom
- (11) U 2019. godini, usporedno na dvjema platformama: unutar emisije Školski sat na Drugom programu Hrvatske televizije (HRT- HTV 2) i na obrazovnoj mrežnoj stranici skolski.hr, nastavljen je projekt Drugi, koji tematizira vjerske, nacionalne i socijalno ugrožene manjine. Posvećen je međukulturnom obrazovanju koje osnažuje razumijevanje, uzajamno poštovanje i dijalog među pripadnicima različitih kultura. U projekt su uključeni svi sudionici obrazovnog sustava, učenici svih uzrasta, nastavnici, stručnjaci i nevladine udruge uključene u građanski odgoj.
- (12) Na objema platformama prikazivani su kratki dokumentarni filmovi o osobama koje pripadaju različitim društvenim skupinama ili njeguju različite stilove života, te animirani filmovi o tome kako stvarati tolerantno i interkulturno društvo (u proizvodnji HRT-a), kao i najbolji učenički filmovi i radovi iz više od 150 srednjih i osnovnih škola, u kojima oni predstavljaju „druge“ u svojoj okolini, te prikazuju baštinu vlastitog kraja i drugih krajeva Hrvatske. Između ostalih bile su zastupljene i sljedeće tematske cjeline:
 - osobe s invaliditetom
 - osobe narušenog zdravlja
- (13) Na portalu skolski.hr pored tih materijala, postavljeni su i kvizovi te pojmovnik s najvažnijim činjenicama i objašnjenjima o ranjivim društvenim skupinama, argumentacije za debate o različitim temama iz tog područja koje su pripremili debitanti Hrvatskog debatnog društva, i pripreme nastavnih jedinica, namijenjene nastavnicima, koje su izradili stručnjaci iz Foruma za slobodu odgoja.
- (14) Povećana je dostupnost titlova i na drugim platformama (HRTi), za emisije dostupne na zahtjev.

**PRAVO NA CJELODNEVNI SMJEŠTAJ RODITELJA ILI OSIGURANE OSOBE
KOJA SKRBI O DJETETU UZ DIJETE NA BOLNIČKOM LIJEČENJU**

Prema članku 36. Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja kojim je regulirano pravo na **cjelodnevni smještaj** roditelja ili osigurane osobe koja skrbi o djetetu (u daljnjem tekstu: skrbnik) uz dijete na bolničkom liječenju, određuje se sljedeće.

Cjelodnevni smještaj, na prijedlog izabranog doktora djeteta odnosno odjelnog doktora ugovorne bolničke zdravstvene ustanove u kojoj se dijete liječi, može koristiti osigurana osoba:

1. jedan od roditelja ili skrbnik djeteta mlađeg od tri godine

2. jedan od roditelja ili skrbnik djeteta s težim smetnjama u razvoju (bez obzira na dob djeteta) pod uvjetom da roditelj ili skrbnik djeteta odnosno dijete o utvrđenim težim smetnjama u razvoju posjeduje odgovarajuće rješenje nadležnog tijela odnosno nalaz i mišljenje nadležnog tijela vještačenja u skladu sa posebnim propisima

3. jedan od roditelja ili skrbnik djeteta mlađeg od 18 godina, oboljelog od maligne ili druge bolesti koja neposredno ugrožava život, koje se nalazi na bolničkom liječenju u ugovornoj bolničkoj zdravstvenoj ustanovi za liječenje djece oboljele od malignih ili drugih bolesti koje neposredno ugrožavaju život (klinički bolnički centar, klinička bolnica, klinika).

Pritom, u slučaju da ugovorna bolnička zdravstvena ustanova nema smještajnih kapaciteta za osiguranje cjelodnevnog smještaja uz dijete, roditelj ili skrbnik djeteta oboljelog od maligne ili druge bolesti koja neposredno ugrožava život, po danu bolničkog liječenja ostvaruje **pravo na naknadu za troškove smještaja** u iznosu od 6% proračunske osnovice, utvrđene Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za tekuću godinu pod uvjetom da je mjesto prebivališta odnosno boravišta roditelja ili skrbnika djeteta udaljeno 30 i više kilometara od mjesta sjedišta ugovorne bolničke zdravstvene ustanove u kojoj se dijete liječi.

4. jedan od roditelja ili skrbnik djeteta za vrijeme bolničke medicinske rehabilitacije djeteta u specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju

Prema članku 15. Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja za bolničko liječenje medicinskom rehabilitacijom i fizikalnom terapijom u kući (Narodne novine, br. 46/07. – pročišćeni tekst, 64/08., 91/09., 118/09. i 9/21.) na prijedlog izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite, a na osnovi mišljenja doktora specijalista određene specijalnosti, liječničko povjerenstvo Zavoda može odobriti boravak uz osiguranu osobu mlađu od 18 godina života u specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju osiguranoj osobi – jednom od roditelja ili skrbniku, u sljedećim slučajevima:

1. kada se provodi točno određen i utvrđen program izobrazbe roditelja ili skrbnika osigurane osobe – djeteta, za dijete do navršene sedme godine života

2. kada je u provođenju rehabilitacije potrebna prisutnost roditelja odnosno skrbnika osigurane osobe zbog nužnosti pružanja pomoći koja nije obuhvaćena programom provođenja rehabilitacije (aspiracija dišnog sustava, hranjenje, samostalno obavljanje fizioloških potreba, okretanje tijekom noći i dr.).

Kada je u provođenju rehabilitacije osigurane osobe starije od 18 godina života zbog nužnosti pružanja pomoći koja nije obuhvaćena programom provođenja rehabilitacije (aspiracija dišnog sustava, hranjenje, samostalno obavljanje fizioloških potreba) potrebna prisutnost druge osobe, liječničko povjerenstvo Zavoda iznimno može odobriti boravak uz osiguranu osobu u

specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju osiguranoj osobi – jednom od roditelja, skrbniku ili drugoj osobi koja može pružiti pomoć koja nije obuhvaćena programom rehabilitacije.

Ostvarivanje ovih prava uvjetovano je odgovarajućim smještajnim kapacitetima specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju.

Prema članku 15.a Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja za bolničko liječenje medicinskom rehabilitacijom i fizikalnom terapijom u kući, bez potrebe prethodnog odobrenja liječničkog povjerenstva Zavoda, pravo na boravak uz osiguranu osobu za vrijeme rehabilitacije, ovisno o odgovarajućim smještajnim kapacitetima specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, ima:

1. osigurana osoba – jedan od roditelja odnosno skrbnik za dijete do navršene treće godine života

2. osigurana osoba – jedan od roditelja odnosno skrbnik osigurane osobe s težim smetnjama u razvoju koje o tome u skladu s posebnim propisima posjeduju odgovarajuće rješenje nadležnog tijela odnosno nalaz i mišljenje nadležnog tijela vještačenja u skladu s posebnim propisima, bez obzira na dob osigurane osobe.

Prema članku 36.a Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja **dnevni smještaj** može koristiti osigurana osoba – jedan od roditelja ili skrbnik djeteta mlađeg od sedam godina života te jedan od roditelja ili skrbnik djeteta s težim smetnjama u razvoju (bez obzira na dob djeteta), koje se nalazi na bolničkom liječenju u ugovornoj zdravstvenoj ustanovi za liječenje djece oboljele od akutnih bolesti, a na prijedlog izabranog doktora djeteta odnosno odjelnog doktora ugovorne bolničke zdravstvene ustanove u kojoj se dijete liječi.

Prema članku 36.b stavku 2. Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja, osigurana osoba koja koristi smještaj uz dijete nije obvezna sudjelovati u troškovima zdravstvene zaštite, a osiguranik koji u skladu s odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (Narodne novine, br. 80/13, 137/13 i 98/19) može ostvariti pravo na naknadu plaće ima pravo za vrijeme korištenja smještaja uz dijete na naknadu plaće na ime privremene spriječenosti za rad zbog njege osigurane osobe - djeteta.

Prilog 31

STATUS RODITELJA NJEGOVATELJA ILI STATUS NJEGOVATELJA

Uvjeti za priznavanje prava na status roditelja njegovatelja (članak 63. Zakona o socijalnoj skrbi)

Pravo na status roditelja njegovatelja priznaje se za njegu djeteta s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom koje ispunjava jedan od sljedećih uvjeta:

- potpuno je ovisno o pomoći i njezi druge osobe jer mu je zbog održavanja života potrebno pružanje specifične njege izvođenjem medicinsko-tehničkih zahvata za koju je prema preporuci liječnika roditelj osposobljen
- u potpunosti je nepokretno i uz pomoć ortopedskih pomagala
- ima više vrsta teških oštećenja (tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili osjetilnih), zbog kojih je potpuno ovisno o pomoći i njezi druge osobe pri zadovoljavanju osnovnih životnih potreba. Vrstu specifične njege uz izvođenje medicinsko-tehničkih zahvata i težinu oštećenja (tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili osjetilnih) pravilnikom propisuje ministar nadležan za poslove socijalne skrbi.

Tko može ostvariti pravo na status roditelja njegovatelja?

Pravo na status roditelja njegovatelja priznaje se jednom od roditelja djeteta s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom za koje su ispunjeni uvjeti iz članka 63. Zakona o socijalnoj skrbi.

Ako u obitelji ima dvoje ili više djece s teškoćama u razvoju, odnosno osoba s invaliditetom, status roditelja njegovatelja mogu steći oba roditelja.

Pravo na status roditelja njegovatelja, umjesto roditelju, može se priznati i bračnom ili izvanbračnom drugu roditelja djeteta s teškoćama u razvoju ili roditelja osobe s invaliditetom s kojim živi u obiteljskoj zajednici.

Ako u jednoroditeljskoj obitelji ima dvoje ili više djece s teškoćama u razvoju, odnosno osoba s invaliditetom, status roditelja njegovatelja može se priznati, osim roditelja, i jednom od članova obitelji s kojim živi u obiteljskoj zajednici.

Roditelju ili drugoj osobi priznaje se pravo na status roditelja njegovatelja kada dijete s teškoćama u razvoju, odnosno osoba s invaliditetom boravi manje od četiri sata dnevno u predškolskoj, obrazovnoj ili zdravstvenoj ustanovi, domu socijalne skrbi ili kod drugog pružatelja usluga boravka.

Iznimno, roditelju ili drugoj osobi priznaje se pravo na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja kada dijete s teškoćama u razvoju, odnosno osoba s invaliditetom u predškolskoj, obrazovnoj ili zdravstvenoj ustanovi, domu socijalne skrbi, centru za pružanje usluga u zajednici ili kod drugog pružatelja usluge boravka boravi četiri i više sati dnevno ako mu roditelj ili njegovatelj tijekom boravka pruža usluge pomoći i njege.

Pravo na status roditelja njegovatelja može se priznati do navršene 65 godine života roditelja, a dulje ako se pružanje pomoći i njege ne može osigurati putem drugih osoba koje bi mogle ostvariti pravo na status njegovatelja.

Uvjeti za priznavanje prava na status njegovatelja

Status njegovatelja može se priznati jednom od članova obitelji s kojim živi u obiteljskoj zajednici kada su roditelji djeteta s teškoćama u razvoju umrli ili nijedan od roditelja ne živi s djetetom i o njemu se ne brine, ili živi s djetetom ali nije u mogućnosti pružiti mu potrebnu njegu zbog svog psihofizičkog stanja.

Tko ne može ostvariti pravo na status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja

Status roditelja njegovatelja ili njegovatelja ne može se priznati roditelju ili drugoj osobi ako je djetetu s teškoćama u razvoju ili osobi s invaliditetom osigurana usluga smještaja, organiziranog stanovanja, poludnevnog ili cjelodnevnog boravka u skladu sa Zakonom o socijalnoj skrbi.

Za vrijeme dok jedan roditelj koristi roditeljski ili posvojiteljski dopust za dijete, drugom roditelju ne može se priznati status roditelja njegovatelja za isto dijete.

Naknada koju ostvaruje roditelj njegovatelj odnosno njegovatelj

Roditelj njegovatelj odnosno njegovatelj ima pravo na naknadu u iznosu pet osnovica iz članka 27. stavka 2. Zakona o socijalnoj skrbi (koja iznosi 500,00 kuna), prava iz mirovinskoga osiguranja, zdravstvenog osiguranja i prava za vrijeme nezaposlenosti, kao zaposlena osoba prema posebnim propisima.

Ministarstvo putem centra za socijalnu skrb vrši obračun i isplatu naknade i uplaćuje sve doprinose za obvezna osiguranja, a sredstva za te namjene se osiguravaju u državnom proračunu.

Osnovica za uplatu doprinosa je najniža mjesečna osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za tekuću godinu.

Roditelj njegovatelj, odnosno njegovatelj ima pravo na naknadu i za vrijeme privremene nesposobnosti za pružanje njege zbog bolesti, kao i tijekom odmora, kada ne obavlja poslove njegovatelja, a djetetu je osiguran privremeni smještaj tijekom godišnjeg odmora roditelja njegovatelja po odredbama ovoga Zakona, te ako je dijete na bolničkom liječenju najduže dva mjeseca.

Korištenje odmora

Roditelj njegovatelj, odnosno njegovatelj može koristiti odmor u trajanju do četiri tjedna tijekom godine.

Rješenje o priznavanju prava na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja donosi centar za socijalnu skrb uz suglasnost Ministarstva.

Razlozi za prestanak prava na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja

Pravo na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja prestaje:

- na zahtjev roditelja njegovatelja ili njegovatelja
- ako roditelj njegovatelj ili njegovatelj nije u mogućnosti pružati potrebnu njegu zbog svojeg psihofizičkoga stanja
- ako roditelj njegovatelj ili njegovatelj zbog neopravdanih razloga ne obavlja poslove njegovatelja
- ako se roditelj njegovatelj ili njegovatelj nalazi u pritvoru, odnosno istražnom zatvoru ili na izdržavanju kazne zatvora u trajanju duljem od dva mjeseca
- kada roditelj njegovatelj ili njegovatelj navrší 65 godina života, osim u slučaju kad se pružanje pomoći i njege ne može osigurati putem drugih osoba koje bi mogle ostvariti pravo na status njegovatelja
- smrću djeteta s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom, roditelja njegovatelja ili njegovatelja.

Izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi 2017. godine omogućeno je ostvarivanje prava na status njegovatelja bračnom ili izvanbračnom drugu kao i formalnom i neformalnom životnom partneru osobe s invaliditetom.

Uredbom o izmjeni Zakona o socijalnoj skrbi Vlade Republike Hrvatske 2020. godine povećana je visina naknade osobama kojima je priznat status roditelja njegovatelja/ njegovatelja s pet na osam osnovica za ostvarivanje prava po osnovi socijalne skrbi, te sada iznosi 4.000,00 kuna, odnosno radi se o povećanju iznosa naknade za 1.500,00 kuna.

Analiza materijalnih prava temeljem Zakona o socijalnoj skrbi iz siječnja 2021. godine pokazuje povećanje utrošenih sredstava na godišnjim razinama. Sredstva za status roditelja njegovatelja/njegovatelja povećana su za 58 %: sa 165 milijuna kuna u 2016. povećana su na 261 milijuna kuna u 2020., a u 2021. godini iznose 311 milijuna kuna.

Broj korisnika od 2017. do 2020. godine:

	2017.	2018.	2019.	2020.
prava na osobnu invalidninu	27.141	30.503	35.145	37.850
prava na doplatak za pomoć i njegu	67.579	70.092	78.326	84.788
prava na status roditelja njegovatelja /njegovatelja	4.241	4.509	4.733	5.177

Prilog 32

**PODACI O BROJU UČENIKA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU UPISANIH U
OSNOVNOŠKOLSKE I SREDNJOŠKOLSKE PROGRAME, PODACI O BROJU
UČENIKA UKLJUČENIH U REDOVITI SUSTAV OBRAZOVANJA KAO I PODACI
O UČENICIMA KOJI SU UKLJUČENI U POSEBNI SUSTAV OBRAZOVANJA,
PREMA GODINAMA**

2015.	Osnovnoškolski program 20597 učenika s TUR	18451	Redovite OŠ ustanove
		2146	Centri za odgoj i obrazovanje
2016.	Osnovnoškolski program 19242 učenika s TUR	17242	Redovite OŠ ustanove
		2234	Centri za odgoj i obrazovanje

2017.	Osnovnoškolski program 19948 učenika s TUR	Redovite OŠ ustanove	17555	ukupno 22727 učenika s TUR
		Centri za odgoj i obrazovanje	2393	
	Srednjoškolski program 2779 učenika s TUR	Redovite srednjoškolske ustanove	2242	
		Centri za odgoj i obrazovanje (pomoćna zanimanja)	537	
2018.	Osnovnoškolski program 21031 učenika s TUR	Redovite OŠ ustanove	18461	ukupno 26889 učenika s TUR
		Centri za odgoj i obrazovanje	2570	
	Srednjoškolski program 5858 učenika s TUR	Redovite srednjoškolske ustanove	5377	
		Centri za odgoj i obrazovanje (pomoćna zanimanja)	481	
2019.	Osnovnoškolski program 24341 učenika s TUR	Redovite OŠ ustanove	21726	ukupno 29977 učenika s TUR
		Centri za odgoj i obrazovanje	2615	
	Srednjoškolski program 5636 učenika s TUR	Redovite srednjoškolske ustanove	5267	
		Centri za odgoj i obrazovanje (pomoćna zanimanja)	369	
2020.	Osnovnoškolski program 22035 učenika s TUR	Redovite OŠ ustanove	19411	ukupno 27382 učenika s TUR
		Centri za odgoj i obrazovanje	2624	
	Srednjoškolski program 5347 učenika s TUR	Redovite srednjoškolske ustanove	4909	
		Centri za odgoj i obrazovanje (pomoćna zanimanja)	438	

Prilog 33

DRŽAVNE STIPENDIJE KOJE DODJELJUJE MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA RADI PRUŽANJA INDIVIDUALNE PODRŠKE STUDENTIMA S INVALIDITETOM S CILJEM OSIGURANJA JEDNAKOG PRISTUPA OBRAZOVNOM OKRUŽENJU

Ministarstvo znanosti i obrazovanja dodjeljuje tri vrste državnih stipendija radi pružanja individualne podrške studentima s invaliditetom s ciljem osiguranja jednakog pristupa obrazovnom okruženju:

- Državne stipendije za posebne skupine studenata
- Državne stipendije za studente nižeg socio-ekonomskog statusa
- Državne stipendije za studente u STEM područjima znanosti

Državne stipendije za posebne skupine studenata

Na javni natječaj za dodjelu državnih stipendija za posebne skupine studenata se mogu prijaviti studenti na preddiplomskim sveučilišnim studijima, diplomskim sveučilišnim studijima, integriranim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijima, kratkim stručnim studijima, preddiplomskim stručnim studijima i specijalističkim diplomskim stručnim studijima. Studenti s invaliditetom mogu se natjecati za dodjelu državnih stipendija u Kategoriji 2 - redoviti studenti osobe s invaliditetom. (Izvor: *Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na državnu stipendiju za posebne skupine studenata*)

Državne stipendije za studente nižeg socio-ekonomskog statusa

Na javni natječaj za dodjelu državnih stipendija za studente nižeg socio-ekonomskog statusa mogu se prijaviti studenti na preddiplomskim sveučilišnim studijima, diplomskim sveučilišnim studijima, integriranim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijima, kratkim stručnim studijima, preddiplomskim stručnim studijima, specijalističkim diplomskim stručnim studijima i poslijediplomskim sveučilišnim studijima. Za studente s najmanje 60% utvrđenoga tjelesnog i osjetilnog oštećenja priznaje se 300 bodova. (Izvor: *Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na državnu stipendiju na temelju socio-ekonomskoga statusa*)

Državne stipendije za studente u STEM područjima znanosti

Pravo na državnu stipendiju imaju redoviti studenti upisani na visoka učilišta u Republici Hrvatskoj na preddiplomske sveučilišne, integrirane preddiplomske i diplomske sveučilišne i preddiplomske stručne studije u STEM područjima znanosti. Za dodjelu stipendija u STEM područjima znanosti ne provodi se natječaj, već Ministarstvo samo prikuplja podatke od visokih učilišta i Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Studentima s utvrđenim invaliditetom od 60% ili više, pri izradi rang-liste za studente ostalih godina stečeni broj ECTS bodova u prethodnoj akademskoj godini množi se s 2. (Izvor: *Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja prava redovitih studenata na državnu stipendiju u STEM područjima znanosti*)

Prilog 34

PREGLED BROJA ZAPOSLENIH I NEZAPOSLENIH OSOBA S INVALIDITETOM IZ EVIDENCIJE HZZ-A

Godina	Zaposleni do 31.12.	Nezaposleni na 31.12.
2015.	2.613	7.303
2016.	2.853	7.204
2017.	3.366	6.497
2018.	3.231	5.843
2019.	2.820	5.948
2020.	2.475	6.231

Prilog 35

PREGLED BROJA OSOBA S INVALIDITETOM UKLJUČENIH U MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOSŁJAVANJA HZZ-A

Godina	Broj uključenih osoba s invaliditetom u mjere
2015.	1.668
2016.	1.480
2017.	1.433
2018.	1.648
2019.	1.525
2020.	1.019

Prilog 36**PREGLED BROJA POSLODAVACA I OSOBA S INVALIDITETOM - KORISNIKA
POTICAJA ZOSI**

Godina	Broj poslodavaca	Broj osoba s invaliditetom	Iznos isplaćenih sredstava (kn)
2015.	463	1.427	39.997.789,72
2016.	288	1.063	52.247.234,34
2017.	287	1.037	77.943.406,73
2018.	318	1.163	101.604.413,68
2019.	400	1.335	48.629.210,11
2020.	476	1.513	109.686.905,82

Prilog 37**ISPUNJENJE KVOTNE OBVEZE**

Obveznici kvotnog zapošljavanja	stanje na dan 31.12.2015.	stanje na dan 31.12.2016.	stanje na dan 31.12.2017.	stanje na dan 31.12.2018.	stanje na dan 31.12.2019.	stanje na dan 31.12.2020.
Ukupan broj	8.530	8.720	9.119	9.435	9.745	9.289
Obveznici koji ispunjavaju kvotu isključivo zapošljavanjem osoba s invaliditetom	2.055	1.048	1.202	1.266	1.325	1.246
Obveznici koji obvezu podmiruju plaćanjem naknade (isključivo plaćaju ili djelomično zapošljavaju, a djelomično plaćaju)	5.885	3.958	3.787	3.514	2.822	4.513
Obveznici koji ne podmiruju obvezu plaćanjem naknade (u cijelosti ili djelomično)	497	3.425	3.814	4.026	4.628	2.389
Obveznici koji su najavili ispunjenje obveze zamjenskom kvotom	93	102	146	265	557	766
Obveznici koji zapošljavaju iznad kvote	340	238	263	315	335	374
Poslodavci koji nisu obveznici, a zapošljavaju osobe s invaliditetom	681	741	842	967	1.194	1.456
Novoosnovani poslodavci*	-	187	170	364	413	158

*oslobođeni kvotne obveze u razdoblju od 24 mjeseca od osnivanja

Pregled broja osoba s invaliditetom upisanih u Očevidnik zaposlenih osoba s invaliditetom

Godina (stanje na dan 31.12.)	Broj osoba s invaliditetom
2015.	11.389
2016.	10.175
2017.	10.512
2018.	10.836
2019.	11.195
2020.	11.425

Prilog 38

PREGLED BROJA OSOBA S INVALIDITETOM UKLJUČENIH U USLUGE PROFESIONALNE REHABILITACIJE U CENTRIMA ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU

Godina	Broj osoba s invaliditetom
2015.*	-
2016.	361
2017.	495
2018.	676
2019.	698
2020.	717

*Centar Zagreb je u studenom 2015. zaprimio 55 predmeta, dok je Centar Osijek u prosincu 2015. zaprimio 39 predmeta, međutim predmeti su obrađeni odnosno osobe s invaliditetom su uključene u usluge profesionalne rehabilitacije u 2016.

Prilog 39

PODACI DRŽAVNOG INSPEKTORATA O BROJU POKRENUTIH PREKRŠAJNIH POSTUPAKA ZBOG POVREDE ČLANKA 12. ZAKONA O PROFESIONALNOJ REHABILITACIJI I ZAPOSŁJAVANJU OSOBA S INVALIDITETOM*

Godina	Broj pokrenutih prekršajnih postupaka**
2015.	1
2016.	0
2017.	0
2018.	0
2019.	1
2020.	1

*Navedenom zakonskom odredbom obuhvaćeno je pravo osoba s invaliditetom na razumnu prilagodbu, kao i pravo na uvećano trajanje godišnjeg odmora te uvećani otkazni rok.

**Podaci o broju zaprimljenih prijava vezanih isključivo uz razumnu prilagodbu nisu dostupni, s obzirom da inspekcija rada ne vodi evidenciju prijava prema kriteriju sadržaja, a osim toga prijave često upućuju na više različitih povreda propisa iz područja radnih odnosa.

PROVEDBA MJERA JLP(R)S USMJERENIH NA OSIGURANJE PRAVA OSOBA S INVALIDITETOM ZA SUDJELOVANJE U POLITIČKOM I JAVNOM ŽIVOTU

U odnosu na 2015. godinu kada je veliki broj JLP(R)S prijavljivao nedostatnu dostupnost temeljnih dokumenata potrebnih za sudjelovanje u političkom životu, u sljedećim izvještajnim razdobljima većina je JLP(R)S prijavila upravo ovu mjeru kao najčešće poduzetu aktivnost za jamčenje prava osoba s invaliditetom na sudjelovanje u političkom i javnom životu.

Povećavši dostupnost temeljnih političkih akata i dokumenata te objavom istih na web stranicama u pisanom i audio-vizualnom obliku izravno se utjecalo na povećanje mogućnosti osoba s invaliditetom za obnašanje dužnosti u predstavničkim i izvršnim tijelima JLP(R)S. Jedan od vidljivih rezultata provedbe mjere je participiranje osoba s invaliditetom u izvršnim i predstavničkim tijelima u 36 jedinica lokalne samouprave na području 9 regionalnih (područnih) jedinica u 2018. godini.

Od ostalih aktivnosti JLP(R)S su najčešće navodile nabavljanje tehničke opreme poput scannera i pisača na Brailleovom pismu, prilagodbu ulaza u prostorije županija, gradova i općina, prilagodbu drugih infrastrukturnih javnih površina te financiranje rada udruga osoba s invaliditetom.

Također, u 2018. godini prijavljeno je povećanje broja projekata sufinanciranih sredstvima fondova EU čiji je cilj promicanje prava i mogućnosti osoba s invaliditetom, kao i senzibiliziranje cjelokupne javnosti o istom, uključujući i promicanje pristupačnosti svih područja javnog i političkog života.

Temeljem dostavljenih podataka utvrđen je pad usvojenih strateških dokumenata za osobe s invaliditetom na lokalnoj i regionalnoj razini u 2018. godini, no sve su JLP(R)S izrazile iznimnu spremnost na provođenje mjera i aktivnosti iz Nacionalne strategije 2017.-2020. godine, kao i dodatnih aktivnosti za osiguranje uključenosti osoba s invaliditetom u politički i javni život ukoliko se za to pokaže interes i potreba.

Prilog 41

URED ZA LJUDSKA PRAVA I PRAVA NACIONALNIH MANJINA VRH – FINANCIRANJE PROJEKATA

2015.

1.	UDRUGA OSOBA SA CEREBRALNOM PARALIZOM "SRCE" SPLIT	Korak po korak do vidljivosti	25.000,00 kn
2.	UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM SLAVONSKI BROD "LOCO - MOTO"	Znanje se množi dijeljenjem	20.000,00 kn

2017.

ZAJEDNICA SAVEZA OSOBA S INVALIDITETOM HRVATSKE – SOIH Zagreb	Naš glas	25.000,00 kn
---	----------	--------------

Trogođišnji program 2017.-2019.

UDRUGA TJELESNIH INVALIDA BJELOVAR <i>Bjelovar</i>	Javnost - osobe s invaliditetom - politika	25.000,00 kn
---	---	--------------

Financiranje udruga provedeno je u skladu s mjerama iz Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine i Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine. U Nacionalnoj strategiji izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine Ured je nositelj aktivnosti 1. *Osigurati financijska sredstva za provedbu programa i projekata organizacija civilnoga društva za pružanje podrške ženama i mladima s invaliditetom za uključivanje u javni i politički život*, u okviru Mjere 3. *Promicati sudjelovanje žena i mladih osoba s invaliditetom u javnom i političkom djelovanju na svim razinama*, utvrđenih u strateškom području 11. *Sudjelovanje u javnom i političkom životu*.

**SUFINANCIRANJE PROGRAME OSOBA S INVALIDITETOM
PUTEM POZIVA ZA PREDLAGANJE JAVNIH
POTREBA U KULTURI REPUBLIKE HRVATSKE**

U okviru Poziva za predlaganje javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske, Ministarstvo kulture i medija je za sudjelovanje osoba s invaliditetom u kulturnom životu u razdoblju od 2015. do 2020.g.:

- iz dramske, plesne i izvedbene umjetnosti financiralo 54 programa u iznosu od 1.619.917,50kn.
- iz programa glazbe, glazbeno-scenske umjetnosti i kulturno-umjetničkog amaterizma financirano 15 programa u iznosu od 199.000,00 kn
- iz područja vizualnih umjetnosti i inovativnih umjetničkih i kulturnih praksi za programe koje organiziraju udruge osoba s invaliditetom i/ili u njima sudjeluju osobe s invaliditetom izdvojena su sredstva u iznosu od 413.000,00kn,
- u području knjižne djelatnosti (otkup, potpora knjizi, časopisi, književne manifestacije) utrošeno 876.900,00kn. Od toga je u navedenom razdoblju Zakladi *Čujem, vjerujem, vidim* isplaćeno 660.000,00kn za objavljivanje knjiga u daisy formatu.
- iz područja muzejske djelatnosti financirano je 44 programa u iznosu od 831.776,62 kn
- iz područja knjižnične djelatnosti sufinancirano je 45 programa u iznosu od 371.920,00kn.

**HRVATSKI PARAOLIMPIJSKI ODBOR I
HRVATSKI SPORTSKI SAVEZI GLUHIH**

- (1) Članove Hrvatskog paraolimpijskog odbora čini 15 nacionalnih sportskih saveza, 11 županijskih sportskih saveza i 10 gradskih sportskih saveza osoba s invaliditetom a u rad je uključeno više od 150 kluba s približno 1.300 sportaša.

U razdoblju od 2015. do 2019. godine iz Državnog proračuna Republike Hrvatske, Hrvatskom paraolimpijskom odboru isplaćena su sredstva u iznosu od 72.019.728,00 kuna. Hrvatski paraolimpijski odbor provodi programe za uključivanje osoba s invaliditetom u svakodnevne programirane i planirane sportske aktivnosti u mjestu stanovanja. Poseban značaj imaju aktivnosti koje se odnose na razvojne programe u sportu osoba s invaliditetom te djelovanje nacionalnih, županijskih i gradskih sportskih saveza za osobe s invaliditetom. Samo u 2019. godini provedena su 23 programa za razvoj sporta osoba s invaliditetom na nacionalnoj razini u sljedećim sportovima: plivanje, alpsko skijanje, sjedeća odbojka, tenis u kolicima, parakarate, stolni tenis, parataekwondo i dresurno jahanje.

Programi obuhvaćaju organizacije sportskih kampova, troškove sudjelovanja mladih sportaša na natjecanjima te poticanje ženskog ekipnog sporta.

U sklopu 23 razvojna programa organizirano je 12 kampova za osobe s invaliditetom koji su zbog posebnosti sportova i uvjeta koje je potrebno osigurati organizirani van mjesta stanovanja.

Broj provedenih programa povećava se iz godine u godinu. Osobe s invaliditetom uključene su i u programe rekreacije odnosno u sportske aktivnosti koje nisu u nomenklaturi sportova Hrvatskog paraolimpijskog odbora.

- (2) Članovi Hrvatskog sportskog saveza gluhih su 13 županijskih saveza i 3 saveza po sportovima, preko 60 klubova koji okupljaju više od 500 sportaša.

U razdoblju od 2015. do 2019. godine iz Državnog proračuna Republike Hrvatske, Hrvatskom sportskom savezu gluhih isplaćena su sredstva u ukupnom iznosu od 14.522.622,00 kuna za provedbu razvojnih programa za djecu i mlade s osjetilnim oštećenjima, nastupe na međunarodnim natjecanjima, edukaciju osoba s osjetilnim oštećenjima za trenere, pripreme sportaša i organizaciju natjecanja u Republici Hrvatskoj. Hrvatski sportski savezi gluhih kontinuirano kroz koordinaciju sa svojim članicama radi na uključivanju osoba s osjetilnim oštećenjima u sustav sporta. Kroz provedbu javnih potreba u sportu podupire svoje članice, sportašima osigurava bolje materijalne uvjete za treniranje i uključivanje u sustav natjecanja.

Dodatak: Pitanja odbora za prava osoba s invaliditetom ujedinjenih naroda

Pitanje 1

Molimo dostavite podatke o poduzetim mjerama za provedbu preporuka koje je Odbor izradio u svojim prethodnim zaključnim napomenama (CRPD/C/HRV/CO/1), a posebice o poduzetim koracima za:

- a) Sveobuhvatno preispitivanje i izmjenu zakona i politika za osobe s invaliditetom, također i na razini općina i županija, s ciljem poštovanja Konvencije
- b) Osiguravanje da su koncepti razumne prilagodbe i univerzalnog dizajna uređeni u područjima poput obrazovanja, zdravlja, prijevoza i fizičkog prostora
- c) Pružanje financijskih sredstava za uključenost organizacija osoba s invaliditetom kako bi ostvarile vlastitu ulogu, sukladno članku 4.3. Konvencije

Pitanje 2

Također molimo da obavijestite Odbor o postignutim rezultatima provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020. godine, osobito njezin doprinos većoj zaštiti i primicanju prava žena, djevojaka i djece s invaliditetom.

Pitanje 3

Molimo dostavite razvrstane podatke o broju slučajeva diskriminacije na osnovi invaliditeta te po područjima javnog života u kojima je došlo do diskriminacije. Također molimo da navedete podatke o poduzetim mjerama s ciljem osiguravanja da se isključivanje i izdvajanje na osnovi oštećenja u obrazovanju, zapošljavanju i drugim područjima društvenog života prepoznaju kao oblik diskriminacije sukladno općem komentaru br. 6 (2018.) o jednakosti i nediskriminaciji.

Pitanje 4

Molimo navedite podatke o poduzetim mjerama za osiguranje provedbe preporuke Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova (2013.). Molimo nadalje obrazložite poduzete napore za uključenje aspekta invaliditeta u sve politike i programe, uključujući i one vezane uz ravnopravnost spolova. Molimo izvijestite o poduzetim koracima za ažuriranje Nacionalne politike za ravnopravnost spolova 2011.-2015., s ciljem uključivanja transverzalnih mjera u svrhu uključivanja žena i djevojaka s invaliditetom pretežito u područja sudjelovanja u javnom životu, obrazovanju i zapošljavanju.

Pitanje 5

Molimo objasnite poduzete mjere za jačanje zakona i politika za deinstitucionalizaciju djece s teškoćama u razvoju, uključujući i korake za moratorij na nove prihvate, za razvoj i jačanje sustava udomiteljstva, te uložene napore za postizanje postavljenog cilja 2016. o smanjenju broja djece s teškoćama u razvoju na smještaju u institucijama za 40 %.

Pitanje 6

Molimo obrazložite uložene napore na sprječavanje napuštanja djece s teškoćama u razvoju, uključujući i napore za pružanje stručne pomoći obiteljima s djecom s teškoćama u razvoju, u skladu sa zajedničkim programom Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku i UNICEF-a.

Također molimo dostavite podatke o naporima vezao uz:

- a) Prikupljanje podataka o broju djece s teškoćama u razvoju, razvrstanih po vrsti oštećenja, spolu i dobi;

- b) Osiguravanje da se aspekt djece s teškoćama u razvoju uzima u obzir u donošenju odluka koje utječu na njihov život, uključujući i u Programu akcije „Gradovi i općine - prijatelji djece“;
- c) Izbjegavanje upotrebe stigmatizirane terminologije koja se odnosi na djecu s teškoćama u razvoju.

Pitanje 7

S obzirom na prethodne zaključne napomene Odbora (stavak 14.), molimo dostavite podatke o poduzetim mjerama vezano uz:

- a) Provođenje kampanja za podizanje svijesti u skladu s modelom invaliditeta utemeljenog na ljudskim pravima iz Konvencije, te u savjetovanju s osobama s invaliditetom kroz organizacije koje ih predstavljaju u izradi i provedbi tih kampanja
- b) Pružanje obuke javnim i privatnim stručnjacima koji rade s i za osobe s invaliditetom;
- c) Osiguravanje pristanka javnih televizijskih kuća za prilagodbu, proizvodnju i emitiranje programa o osobama s invaliditetom, uključujući i djecu s teškoćama u razvoju.

Pitanje 8

Molimo dostavite podatke o uložnim naporima za poboljšanje pristupačnosti građevinama, prostorima, prijevozu, informacijskim i komunikacijskim uslugama za osobe s invaliditetom sukladno općem komentaru br.2. o pristupačnosti uključujući:

- a) Predviđene korake i vremenski okvir za osiguranje brzog prenošenja Europskog zakona o pristupačnosti iz 2019., kao i za implementaciju i praćenje provedbe odredbi Direktive EU iz 2016. o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija;
- b) Napredak u implementaciji, praćenju provedbe i evaluaciji Zakona o prostornom uređenju i gradnji (2007.) te Pravilnika o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti (2005.) na javim i privatnim prostorima, te izricanje sankcija za nepoštivanje;
- c) Poduzete napore za usvajanje Zakona o kretanju slijepe osobe uz pomoć psa vodiča i predviđeni vremenski okvir države članice za njegovu objavu.

Pitanje 9

Molimo dostavite informacije o kriterijima i postupku selekcije 30 osoba s invaliditetom kojima je omogućen dnevni prijevoz Zagrebački električnim tramvajem do posla i škole, kao i predviđene napore za ispunjavanje potreba ostatka populacije s invaliditetom kojoj je potreban prijevoz, izvan glavnog grada.

Pitanje 10

S obzirom na Okvir za smanjenje rizika od katastrofa iz Sendaija (2015.-2030.), molimo dostavite podatke o:

- a) Ostvarenom napretku države članice vezano uz suradnju s organizacijama osoba s invaliditetom u izradi posebnih protokola za rizične situacije i humanitarna krizna stanja, te osiguranju pristupačnih skloništa za osobe s invaliditetom;
- b) Poduzetim koracima za osiguranje sustava ranog upozorenja u svim oblicima, uključujući i znakovni jezik i elektroničke formate, kako bi se osiguralo da se osobe s invaliditetom mogu pripremiti i odgovoriti na krizne situacije
- c) O tome jesu li obuke i tečajevi osposobljavanja omogućeni zaposlenima koji djeluju u kriznim situacijama, posebice kada je riječ o osobama s invaliditetom

Pitanje 11

Molimo dostavite informacije o poduzetim mjerama za uspostavljanje ciljanog, održivog okvira za humanitarna krizna stanja radi osiguranja zaštite prava osoba s invaliditetom na jednakoj osnovi s drugima, a osobito uslijed krizne zdravstvene situacije koja proizlazi iz pandemije uzrokovane bolesti COVID-19. Molimo posebno izvijestite Odbor o mjerama za pružanje pristupačnih informacija osobama s invaliditetom u području prevencije zaraze virusom, osiguravanju kontinuiranog pristupa podršci i glavnim uslugama u zajednici, uključujući usluge pomoći u kući i osobnog asistenta, osiguranju jednakog pristupa u zdravstvenoj njezi, uključujući mjere za spašavanje, kao i o osiguravanju da su u svakom trenutku zajamčene invalidske mirovine i socijalna davanja.

Pitanje 12

S obzirom na prethodne zaključne napomene Odbora (stavak 18.), molimo dostavite podatke o naporima koje je država stranka uložila u vraćanje pune poslovne sposobnosti osobama s invaliditetom kako nalažu Odbor i Izvješće Europske komisije iz 2011. Također, molimo izvijestite Odbor o:

- a) Poduzetim mjerama za ukidanje režima zamjenskog donošenja odluka u skladu s općim komentarom Odbora br.1 (2014.) o jednakosti pred zakonom, te o izmjeni Obiteljskog zakona s ciljem vraćanja pune poslovne sposobnosti osobama s invaliditetom;
- b) Uloženim naporima u zakonodavstvu s ciljem uvažavanja samostalnosti, volje i želja osoba s invaliditetom, uključujući njihova prava da daju ili povuku vlastiti informirani pristanak za medicinsko liječenje, pristup pravosuđu, glasovanje, sklapanje braka, potpuna roditeljska prava i rad;
- c) Poduzetim koracima za uvođenje sustava za podršku pri donošenju odluka te obuku za osobe s invaliditetom i relevantne stručnjake vezano uz prakse i protokole za pružanje podrške pri donošenju odluka.

Pitanje 13

Molimo dostavite informacije o poduzetim mjerama o:

- a) Osiguranju postupkovnih i dobi primjerenih prilagodbi, uključujući i onima u institucijama poput psihijatrijskih ustanova i zatvora, kako bi se osigurao djelotvoran pristup pravosuđu;
- b) Osiguranju da provedba Prekršajnog zakona iz 2013. uključuje jamstva osobama s invaliditetom za jednak pristup propisanom postupku uz poštivanje prava vezanih uz besplatnu pravnu pomoć, pristupačnost fizičkog okruženja, informacija i komunikacije tijekom pravnih postupaka;
- c) Osiguranju mogućnosti za obuku i edukaciju o pravima sadržanim u Konvenciji svom osoblju u pravosudnom i administrativnom sektoru i sektoru policije.

Pitanje 14

Molimo dostavite podatke o mjerama koje jamče da će izmjene novog Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama iz 2015. poštivati Konvenciju i biti u skladu sa smjernicama Odbora u članku 14. Konvencije. Također, molimo objasnite uložene napore u obuku osoblja psihijatrijskih ustanova i uspostavljanja sustava redovitog praćenja i evaluacije, kako bi se osiguralo da nitko nije lišen vlastite slobode na osnovi svog oštećenja.

Pitanje 15

Molimo obrazložite poduzete mjere koje su u suprotnosti s nacrtom Dodatnog protokola uz Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u pogledu primjene biologije i

medicine (Konvencija iz Ovieda) u svom trenutnom obliku, u skladu s izjavom Odbora usvojenoj tijekom njegova dvadesetog zasjedanja.

Pitanje 16

Molimo dostavite podatke o izvješću o aktivnostima i rezultatima hrvatske pučke pravobraniteljice nadležne za Nacionalni mehanizam za sprečavanje mučenja u okviru Fakultativnog protokola uz Konvenciju protiv mučenja. S obzirom na prethodne zaključne napomene Odbora (stavak 24.), molimo dostavite podatke o:

- a) Provedenim reformama za rješavanje neprikladnih, često neljudskih životnih uvjeta u ustanovama socijalne skrbi;
- b) Poduzetih mjera za prekid prisilnog liječenja i korištenja mjera ograničavanja te uložnim naporima za primjenu deskalacijskih tehnika i drugih alternativnih metoda umjesto ograničavanja i prisile;
- c) Poduzetim koracima za zabranu prisilnog zatvaranja i hospitalizacije na osnovi oštećenja te korištenja medicinskog zahvata bez slobodnog informiranog pristanka.

Pitanje 17

Molimo dostavite podatke o postignutom napretku u poboljšanju zaštite osoba s invaliditetom, posebice žena i djevojaka od nasilja, uključujući:

- a) Napore za uspostavljanje neovisnog mehanizma za nadzor, kao i poduzete mjere kako bi se u sklopu tog mehanizma redovito izvješćivalo, izricalo sankcije i pružilo odštetu;
- b) Uspostavljena određena jamstva za djevojke i žene s invaliditetom u Nacionalnoj strategiji zaštite od nasilja u obitelji 2011.-2016., osobito za prava žrtava u svezi sa zabilježbom i istragom pritužbi;
- c) Mjere vezane uz pristup skloništim za žrtve s invaliditetom, uključujući usluge rehabilitacije i socijalne reintegracije, vodeći računa o specifičnostima potreba koje proizlaze iz dobi i spola osoba s invaliditetom

Pitanje 18

S obzirom na prethodne zaključne napomene Odbora (stavak 28.), molimo dostavite informacije o:

- a) Uložnim naporima, uključujući izmjene Zakona o zdravstvenoj zaštiti, u svrhu zabrane sterilizacije djece s teškoćama u razvoju i odraslih s invaliditetom, uključujući i one s psihosocijalnim i intelektualnim invaliditetom, kojima je uskraćena njihova poslovna sposobnost;
- b) Poduzetim koracima radi izmjene Obiteljskog zakona, što omogućuje donošenje odluka o sterilizaciji od strane zamjenskog donositelja (sudska odluka), a što nije u skladu s Konvencijom
- c) Poduzetim mjerama za podršku osobama s invaliditetom pri donošenju informiranih odabira i odluka vezano uz medicinske postupke i zahvate.

Pitanje 19

S obzirom na prethodne zaključne napomene Odbora (stavak 30.), molimo izvijestite odbor o:

- a) Uslugama osobne asistencije i ostalim uslugama u lokalnoj zajednici koje su dostupne osobama s invaliditetom koje za njima imaju potrebu;
- b) Ostvarenom napretku u svezi s Operativnim planom deinstitutionalizacije, osobito kada je riječ o osobama s intelektualnim i psihosocijalnim invaliditetom koje žive 24 sata u jednom životnom prostoru, u psihijatrijskim bolnicama, one koje žive u obiteljskim domovima za više od 20 osoba, te one koje žive u udomiteljskim obiteljima za odrasle.

Pitanje 20

Molimo dostavite informacije o tome je li korištenje Europskih strukturnih i investicijskih fondova usmjereno deinstitucionalizaciji i osiguranju samostalnog života osoba s invaliditetom u zajednici. Molimo izvijestite Odbor o:

- a) Mjerama za osiguranje njihovog aktivnog sudjelovanja u donošenju odluka, među ostalim kada je riječ o vlastitom odabiru – s kim, kako i gdje živjeti;
- b) Poduzetim koracima za izmjenu Zakona o socijalnoj skrbi s ciljem zabrane ovlasti skrbnika da smjesti osobu u bilo koju ustanovu ili neko drugo stambeno rješenje bez pristanka te osobe;
- c) Raspodjeli osoblja, tehničkih i financijskih sredstava za usluge podrške za omogućavanje samostalnog života i uključenja u zajednicu na nacionalnoj i lokalnoj razini.

Pitanje 21

Molimo dostavite podatke o ostvarenom napretku u provedbi preporuke pravobraniteljice o poboljšanju pristupačnosti televizijskog programa, poput masovnih medija, vijesti i glavnih programa za osobe s invaliditetom, osobito slijepih i gluhih osoba. Molimo također obrazložite poduzete korake za osiguravanje:

- a) Hrvatskog znakovnog jezika kao priznatog službenog jezika kroz usvajanje Zakona o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba u Republici Hrvatskoj;
- b) Materijalima s informacijama za opću javnost, uključujući i sustav e-Građani, dostupnim u obliku za jednostavno čitanje, na brajici, na hrvatskom znakovnom jeziku ili drugom pristupačnom formatu;
- c) Povećanom broju kvalificiranih tumača za hrvatski znakovni jezik.

Pitanje 22

Molimo obrazložite:

- a) Poduzete pravne i praktične mjere za podršku obiteljima, uključujući i obitelji s jednim skrbnikom, s djecom s teškoćama u razvoju, i s osobitom podrškom za roditelje s invaliditetom, psihosocijalnim i intelektualnim invaliditetom, u podizanju djece u vlastitom domu;
- b) Je li pružena informacija roditeljima djece s teškoćama u razvoju o uslugama na koje imaju pravo, s ciljem sprječavanja napuštanja, zanemarivanja ili segregacije djece s teškoćama u razvoju;
- c) Poduzete korake za integrirani pristup za sprječavanje odvajanja obitelji usklađenim naporima u području obrazovanja, zdravstva i socijalne zaštite za obitelji u riziku.

Pitanje 23

Molimo dostavite podatke o poduzetim mjerama za osiguranje da svi studenti s invaliditetom imaju pristup uključivom obrazovanju, i u ruralnim i u urbanim područjima, u skladu s preporukom pravobraniteljice iz 2012. godine o osiguravanju uvjeta za djecu i mlade s invaliditetom za kvalitetno obrazovanje u školama u cijeloj državi stranci.

Također molimo dostavite podatke o:

- a) Broju djece s teškoćama u razvoju koja pohađaju uključivu redovnu školu, posebnu školu i druge segregacijske jedinice na svim razinama obrazovanja, razvrstanih po spolu, nacionalnog ili etničkog porijeklu, oštećenju i ruralnom ili urbanom području, te o trendovima od zadnjeg praćenja države stranke od strane Odbora

- b) Raspoređenim ljudskim tehničkim i financijskim sredstvima radi pružanja individualne podrške studentima s invaliditetom s ciljem osiguranja jednakog pristupa obrazovnom okruženju
- c) Poduzetim koracima za promicanje i osiguranje obuke i zapošljavanje nastavnika s invaliditetom, te edukacije o znakovnom jeziku i vještinama orijentacije i mobilnosti.

Pitanje 24

Molimo dostavite podatke o:

- a) Uloženim naporima za pružanje pristupa zdravstvenom osiguranju i uslugama osobama s invaliditetom na ravnopravnoj osnovi s drugima, koje uključuju javne i privatne zdravstvene usluge i opremu koji su po cijenama dostupni, pristupačni i dobre kvalitete;
- b) Poduzetim mjerama za obuku zdravstvenih stručnjaka i pomoćnog osoblja radi podizanja svijesti o modelu invaliditeta utemeljenog na ljudskim pravima
- c) Dostupnom pristupu mentalnim i psihosocijalnim zdravstvenim uslugama, uključujući zdravstvene usluge u području spolnog i reproduktivnog zdravlja, za žene i djevojke s invaliditetom, kako u ruralnim tako i u urbanim područjima

Pitanje 25

Molimo dostavite informacije o uloženim naporima za uklanjanje stigme, prepreka i diskriminacije u procesu zapošljavanja te poduzetim koracima za povećanje zapošljavanja osoba s invaliditetom na otvorenom tržištu, kako u javnom tako i u privatnom sektoru. Također molimo obrazložite:

- a) Stupanj razvoja akcijskog plana za zapošljavanje osoba s invaliditetom;
- b) Podatke o rezultatima postignutim provedbom novog Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (2015.);
- c) Poduzete sankcije zbog nepoštivanja obaveznih kvota te zbog neostvarenja razumne prilagodbe.

Pitanje 26

Molimo izvijestite Odbor o uloženim naporima u vještačenje koje u potpunosti uključuje model invaliditeta utemeljenog na ljudskim pravima, kao i za izradu metoda za vještačenje postavljenih na sistemski, konzistentan i transparentan način, kroz sudjelovanje organizacija osoba s invaliditetom.

Pitanje 27

Molimo obrazložite mjere za borbu protiv siromaštva osoba s invaliditetom, osobito osoba romske nacionalnosti, te onima u ruralnim i udaljenim područjima.

Pitanje 28

Molimo dostavite podatke o:

- a) Poduzetim mjerama za provedbu odredbi zakona socijalne skrbi kako bi osobe s invaliditetom mogle u potpunosti uživati svoja prava, neovisno o uzroku njihova oštećenja, u svim županijama i općinama;
- b) Mjerama u području socijalne zaštite, kako bi se osiguralo da sve osobe s invaliditetom, imaju pruženu podršku u vidu opreme poput slušnih pomagala, pomagala za kretanje i pomoćnih tehnologija
- c) Poduzetim koracima od strane države stranke s ciljem povećanja mirovina, socijalnih i drugih davanja kako za civile, tako i za vojne invalide diljem zemlje, uključujući i roditelje s djecom s teškoćama u razvoju.

Pitanje 29

Molimo izvijestite Odbor o:

- a) Naporima za jamčenje prava za sudjelovanje u političkom i javnom životu na ravnopravnoj osnovi s drugima, uključujući i učlanjenje u političke stranke, kao i mogućnost obnašanja dužnosti i obavljanje funkcija na svim razinama javne vlasti;
- b) Poduzetim koracima za provedbu mjera novog zakona o registru birača, koji nalaže za autonomne jedinice provedbu postupkovne prilagodbe kako bi se osiguralo da nepismene osobe s oštećenjem vida mogu u potpunosti uživati svoje pravo na glasovanje.

Pitanje 30

Molimo dostavite podatke o poduzetim mjerama za osiguranje:

- a) Pristupa informacijama u javnim knjižnicama za osobe s intelektualnim i psihosocijalnim invaliditetom sadržanim dokumentima za jednostavno čitanje i drugim pristupačnim formatima;
- b) Osobama s invaliditetom, uključujući djecu s teškoćama u razvoju, pristup mjestima kulturnih i sportskih događanja na ravnopravnoj osnovi s drugima.

Pitanje 31

Molimo dostavite podatke o stajalištu države stranke u svezi s korištenjem metodologije Washington grupe kratkog seta pitanja o invaliditetu.

Također molimo dostavite podatke o:

- a) Poduzetim mjerama za sistemsko i redovito prikupljanje, analizu i distribuciju podataka o situaciji u kojoj se nalaze osobe s invaliditetom, uključujući i one o nasilju nad ženama i djevojkama s invaliditetom, razvrstanih po spolu, dobi, narodnosti, stupnju obrazovanja, statusu na tržištu rada, socioekonomskom statusu, pravu na socijalnu zaštitu, u svrhu razvoja striktnih programa i politika temeljenih na dokazima;
- b) Provedenim izmjenama Zakona o hrvatskom registru osoba s invaliditetom, s ciljem usklađivanja s modelom invaliditeta utemeljenog na ljudskim pravima, kao i općim komentarom br. 6 (2018.) o jednakosti i nediskriminaciji;
- c) Statusu distribucije podataka u pristupačnim oblicima.

Pitanje 32

Molimo dostavite podatke o:

- a) Mjerama i vremenskom okviru za osiguranje provedbe Europskog konsenzusa o razvoju u svrhu daljnjeg unaprjeđivanja prava osoba s invaliditetom u međunarodnoj suradnji;
- b) Poduzetim koracima za predstavljanje osoba s invaliditetom, kroz organizacije koje ih predstavljaju, u procesima donošenja odluka i razmjenama najboljih praksi kako u nacionalnom tako i u međunarodnim forumima, kao dio sveobuhvatnih ciljeva Programa za održivi razvoj do 2030.

Pitanje 33

Molimo obrazložite poduzete korake za:

- a) Osiguranje raspodjele tehničkih i proračunskih sredstva, kao i koordinaciju između Ministarstva financija, Ministarstva uprave, ureda pučke pravobraniteljice, pravobraniteljice za osobe s invaliditetom i drugih relevantnih ključnih točaka za provedbu Konvencije na nacionalnoj, županijskoj i općinskoj razini;
- b) Pružanje podrške kako bi se osiguralo da osobe s invaliditetom, mogu, kroz organizacije koje ih predstavljaju, djelotvorno sudjelovati u implementaciji i praćenju provedbe Konvencije.